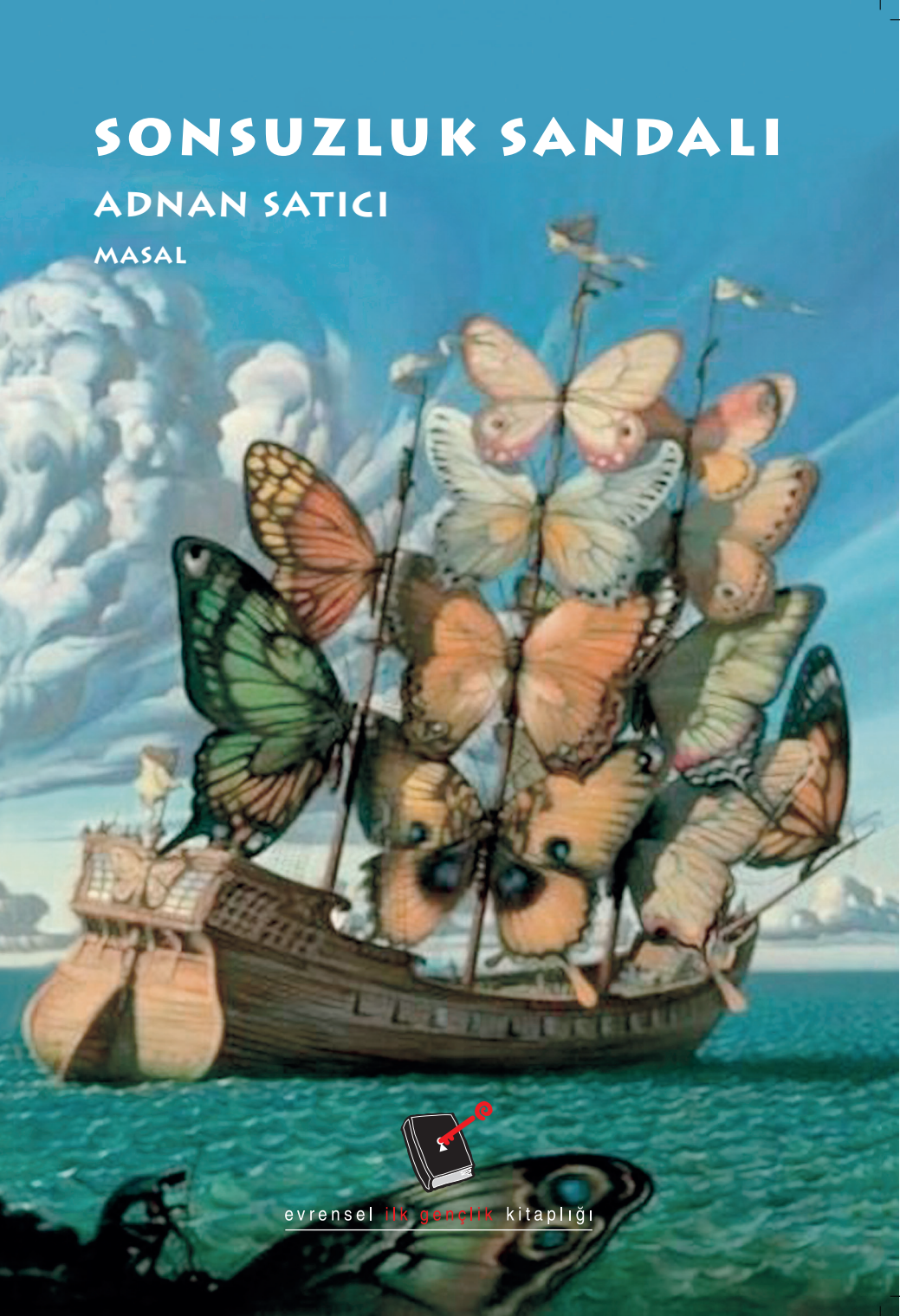
SONSUZLUK SANDALI

ADNAN SATICI

MASAL

evrensel ilk gençlik kitaplığı

evrensel ilk gençlik kitaplığı

SONSUZLUK SANDALI

Adnan Satıcı

Roman

DOĞA BASIN YAYIN
Dağıtım Ticaret Limited Şirketi
Tarlabaşı Blv. Kamerhatun Mah. Alhatun Sk. No: 25 Beyoğlu / İstanbul
T: 0212 255 25 46 F: 0212 255 25 87
www.evrenselbasim.com - info@evrenselbasim.com

Evrensel Basım Yayın **68**

Evrensel İlk Gençlik Kitaplığı **10**

Sonsuzluk Sandalı: Adnan Satıcı

Redaksiyon: **Tevfik Taş**

Kapak Tasarım: **Bahar Eroğlu**

Logo Tasarım: **Vahit Akça**

ISBN **978-975-7837-68-8**

© Evrensel Basım Yayın **1996** - Sertifika No **11015**

Birinci Basım Mayıs 1996 - İkinci Basım Nisan 2012

Baskı: Ezgi Matbaası Sertifika No: 12142
Sanayi Caddesi Altay Sokak No: 10 Çobançeşme - Yenibosna / İstanbul
T: 0212 452 23 02 - 654 94 18 - ezgimatbaa@mynet.com - www.ezgimatbaa.net

SONSUZLUK SANDALI

EYLÜL gibi bütün kızlarıma, oğullarıma...

ADNAN SATICI, 1962 yılında "Güneş Ülkesi" adını verdiği Diyarbakır'da doğdu. Diyarbakır'ın masalsı, tarihsel ve doğal ortamında tatlı bir çocukluk düşü, babasının ölümüyle yarıda kaldı. Henüz altı yaşındaydı ve yaşamın bütün ağırlığı çocuk omuzlarına çökmüştü. Bir çocuğun yapabileceği bütün işlerde çalışarak ilk ve ortaöğrenimini doğduğu kentte tamamladı. Ankara'da Türk dili ve edebiyatı ile hukuk eğitimi gördü.

1980 sonrası şairler kuşağının önde gelen adlarından olan Adnan Satıcı'nın *Ülkesiz Şarkılar*, *Yer Çekimine Uyan Portakal Çiçeği ve Dokuzuncu Blues* adıyla yayınladığı üç şiir kitabı vardır.

Sonsuzluk Sandalı adlı bu ilk gençlik romanında sınır tanımayan çocuk düşlemlerinden yola çıkıyor. Şiirsel bir dille çocuğun olağanüstülüklerle bezeli evreninde geziniyor. Temelsiz korkulara karşı gerçekle, sevgiyle, bilinçle donanarak savaşan bir çocuktan öğrenebileceğimiz çok şey olduğunu gösteriyor.

I

GÜNEŞ EVDEN KAÇINCA...

Salkım ağlıyordu. Parmaklarını kıvırcık saçlarına daldırmış, iri kara gözlerinden yaşlar akıta akıta;

"Güneş senin yüzünden kaçtı" diyordu.

Kendisinden iki yaş küçük kardeşi Ural, bu suçlama karşısında çaresiz, bir köşeye büzülmüş, esmekte olan öfke fırtınasının dinmesini bekliyordu. Arada bir, ablasına yönelttiği 'üzgünüm' anlamında yorumlanabilecek bakışlarıyla, bu fırtınayı bir parça olsun dindirmeyi umuyordu.

Aslında Ural da, Güneş'in evden kaçmasına en az ablası kadar üzülmüştü. Salkım'ın sulu sepken hıçkırışları, ona büyükbabasının öldüğü günü anımsatmıştı. Annesi, o gün ve o günü izleyen birkaç gün boyunca, durmadan ağlamıştı. Ural, çevresindekilere "Annem neden ağlıyor?" diye sormuştu saf saf. "Büyübaban gittiği yerden bir daha dönmeyecek" diye yanıtlamışlardı onu. Bu yanıt, henüz on ilkyaz görmüş bir çocuk için çok fazla bir anlam taşımasa da, büsbütün anlaşılmaz da sayılmazdı. Annesini ağlatan duyguyla, Salkım'ı gözyaşlarına boğan duygu arasındaki benzerlik açıktı. Demek ki, diye düşündü Ural, sevdiğimiz bir insanı yitirmekten çok farklı bir şey değil, sevdiğimiz bir hayvanı yitirmek...

Kaldı ki, Salkım yanında Güneş'e 'hayvan' denmesine

asla izin vermezdi. Güneş, Salkım için bir adı olan ve adıyla başka kedilerden ayrılan bir varlıktı.

Ama olan olmuştu bir kez. Güneş, açık unutulan balkon kapısından gizlice çıkmış, sırra kadem basmıştı. Salkım, Güneş'in kaçmasından kardeşi Ural'ı sorumlu tutuyordu. Ural kapıyı açmasaymış ya da açık unutmasaymış, Güneş şimdi sıcak yuvasında mırıl mırıl uyuyor olurmuş... Açık bir balkon kapısının Güneş gibi henüz yavru denebilecek bir kedi için ne denli büyük bir tehlike oluşturduğunu düşünemediğinden dolayı Ural'ın aptallık ettiğini olanca öfkesiyle yüzüne haykırıyordu.

Ablasının kendisine haksızlık ettiğini düşünüyordu Ural; babamın Güneş'i eve getirdiği ilk gün, Salkım evin büyük çocuğu oluşundan yararlanarak elini çabuk tutup, "Bu benim kedim" diye tartışmaya yer bırakmayacak bir kesinlikle Güneş'i sahiplenmeseydi, şimdi Güneş'in ardından ağlayan ben olacaktım diye geçiriyordu içinden.

Salkım, Ural'ın düşüncelerini okuyamazdı elbette. Okuyabilse bile, bildiğinden şaşacak gibi görünmüyordu:

"Sana kaç kez kapıyı pencereyi olur olmaz açma demiştim. Güneş benim kedim diye bile bile açık bıraktın kapıyı" diyor da başka bir şey demiyordu.

Korkuyordu Ural. Ablasını daha fazla öfkelendirmemek için susmasının daha akıllıca bir iş olacağını düşünüyordu. Nasılsa, günün birinde yaptığı haksızlığı anlayacak diye düşünerek, ablasından işittiği ağır sözleri sineye çekiyordu. Oysa, Güneş'e kezlerce şu can sıkıcı gibi görünen evin aslında dünyanın en güvenlikli barınağı olduğunu söyleyen de kendisiydi. Güneş'in evden ilk kaçma denemesinin ardından "Bak," demişti, "Okula

gitmek zorunda olmasam, ben bile evden dışarı adım atmazdım. Çünkü, dışarıdaki dünya, aklına getiremeyeceğin kadar büyük tehlikelerle dolu." Unuttuğu bir şey vardı; eni sonu küçük bir kediydi Güneş. Ural'ın söylediklerini anlayamazdı. Gelin görün ki, kendisi konuşurken, uslu uslu dinliyor gibi görünen Güneş'in söylenenleri anladığını sanmıştı Ural.

Ablasını yatıştıracağını düşünerek:

"Güneş'e evden kaçmaması gerektiğini söylemiştim" dedi.

Ural'ın bu sözü Salkım'ı iyice sinirlendirdi:

"Aptalsın diyorum, inanmıyorsun. Güneş seni dinler mi?"

Ural kekeleyerek:

"Ne bileyim... O günden beri kaçmaya kalkışmamıştı hiç" dedi.

"Böyle düşündüğün için aptalsın işte!"

Ural'ın gözleri doldu. Ablasının hakaret dolu sözlerine karşılık veremedi. Biraz ileri gitse, Salkım'ın kendisini döveceğini düşündü. Biraz mantıklı olsa, asıl aptallık edenin Güneş olduğunu anlardı diye geçirdi içinden. Hem ne diye başkasının yaptıklarından dolayı suçlanıyordu ki?

"Saçmalama!" diye yeniden öfkelendi Salkım; "Güneş, herhangi biri değil; o bir kedi. Kediler de nasıl davranacaklarına karar veremez."

"İyi ya" diye, dayanak bulmuş olmanın verdiği cesaretle karşılık verdi Ural; "Zaten bu sorun da Güneş'in akılsız başının altından çıktı."

Ural'ın Güneş'i suçlaması, Salkım'ı çileden çıkardı.

"Çıldırtma beni!" diye patladı yeniden; "O, kendisi için

neyin iyi, neyin kötü olduğuna karar veremez. Onun yerine kararları biz veririz. Buna da 'sorumluluk' diyorlar. Bilmiyorsan öğren. Kapıyı açık bırakmakla, sorumsuz davrandın."

Görünürde haklıydı Salkım. Ural'a, oturduğu köşecikte suspus olup, sorumluluğunu kabul etmekten başka yapacak bir iş kalmamıştı. Ancak, susmasının suçunu daha da büyüteceğini bildiğinden, kopuk kopuk birkaç tümce daha kurmayı denediyse de, olmadı.

"Sus!.. Sus! Konuştukça batıyorsun" diyerek paylamıştı ablası onu. Uzun kirpiklerini kırpıştırarak, susmuştu o da.

Ural susmuştu ama, Salkım'ın susmaya niyeti yoktu. Hiç durmadan konuşuyor, yerli yersiz Ural'ı suçluyordu. O kadar ileri gitmişti ki, Ural'ın neden bu kadar "aptal" olduğunu geçmiş günlerden verdiği örneklerle kanıtlamaya çalışmıştı:

"Zaten sen bebekken de aptaldın!"

Ural, ablasının yaklaşımlarındaki tutarsızlığı görebiliyordu. Bir kedinin davranışlarından sorumlu tutulamayacağını savunan birinin, bir bebeği suçlaması anlaşılır gibi değildi. Korka çekine bu çelişkiyi anımsattığında, ablası, "çok bilmiş" dedi. Ural yine sustu.

Salkım konuyu değiştirmek için;

"Zavallı Güneş!.. Soğuktan donmadıysa, iğrenç bir sokak köpeğinin akşam yemeği olmuştur şimdi" diyerek, Ural'ın içinde bulunduğu güç durumu, iyice acıklı bir hale sokmuştu. İyi ama, diye düşünmüştü Ural, neden kapıyı açtığını sormuyordu ki?

Salkım, laf olsun diye:

“Neden?” dedi. Ardından da, Ural’ın vereceği yanıtla ilgilenmediğini göstermek istercesine, başını çevirdi.

“Babam... oturduğumuz... odada... sigara... içmeseydi...” diyebildi Ural, kesik kesik.

“Sigara içmeseydim, sen kapıyı açmayacaktın; Güneş de evden kaçmayacaktı. Öyle mi?”

İşte, şimdi kıyamet kopmuştu. Bu, Ural’ın babasının korkutucu sesiydi. Salkım’la Ural arasındaki tartışmada, o ana kadar yansız kalan babaları, Ural’ın kendisini suçlayan sözlerini işitir işitmez, her zaman olduğu gibi elinde sigarasıyla, salonun kapısında belirivermişti. Öfkesinin şiddeti, alnının ortasından geçen damarın kabarmasından ölçülebilirdi. Kalın kaşlarını çatarak:

“Öyle mi?” diye yineledi. Ardından sigarasından üst üste yudumlar çekti.

Ural, suçlu suçlu büzüldüğü köşede, başına yeni bir iş açmış olmanın pişmanlığıyla, korkudan küt küt atan kalbini dinliyordu. Bir kez daha yüreği ağzına geldi. Birazdan olabilecekleri düşündükçe, yüzünü kan bastı. Çünkü babasını iyi tanıyordu. O, haksız olduğunu asla kabul etmez; birçok yetişkin gibi, çocuğu tarafından suçlanmaktan hoşlanmazdı. Hoşlanmazdı sözü hafif kaldı; nefret ederdi demek daha yerinde olur. Ne var ki, ok yaydan çıkmıştı bir kez. Ural’ın söylediği açıktı ve babası onu işitmişti.

Suç üstünde yakalananlara özgü bir telaşla, kekeleyerek:

“Ha–hayır... De–demek istemiştim ki... Güneş’in sepetinde uyuduğunu sanıyordum ben... Belki de geri döner... Kim bilir...” demişti. Art arda sıraladığı tümceler arasında bir mantık kopukluğu olduğunun o da farkındaydı. Kendini savunmaya çalışmış ama, hepten batmıştı.

Babası, onun söyledikleriyle ilgilenmedi. İşaret parmağını sallayarak:

“Küstahsın!” dedi.

“...”

“Hem de beceriksiz!”

“...”

“Şaşmamak gerek. Her zamanki beceriksizliklerinden biri bu!”

“...”

“Bir de kalkmış mercimek kadar aklınla beni suçluyorsun.”

“...”

Tartışmanın bu noktaya nasıl ulaştığına Ural da şaşıp kalmıştı. Küçücük yumruklarını şakaklarına dayamış; çaresizliğini anlatmak istercesine gözlerini yummuştu. Güneş, bir kediydi. Sorun da bu kedinin akılsızlığından kaynaklanmıştı. Salkım’ın dediği gibi, Güneş davranışlarının sonuçlarını ölçemiyorsa, benim ne suçum var diye düşünüyor; kabağın başında patlamasına hâlâ bir anlam veremiyordu. Ancak, galiba davranışlarının sonuçlarını ölçemeyen bir tek Güneş değildi; babası da, ablası da Güneş kadar ölçüsüzdüler. Sözgelimi, babası, çocukların da bulunduğu kapalı ortamlarda sigara içmenin doğru olmadığını neden aklına getirmiyordu ki? Ya, hem babasının hem de ablasının bağırıp çağırmalarına ne demeliydi? Arkadaşları tarafından ‘korkak’ olarak adlandırılan bir çocuğu, iyice sindirmekten başka ne işe yarar ki? Kaldı ki, haklı olsalar bile, Ural henüz on yaşındaydı; herhangi bir eyleminin bütün sonuçlarını kestire-

memesi doğaldı. Ne ki, Ural onlarla bu konuda daha fazla tartışmak için gereken cesaretten yoksundu. Susmuştu. O sustukça, ötekiler haklı olduklarına büsbütün inandırmışlardı kendilerini.

Babası, işaret parmağını sallaya sallaya tehditler savurmaya devam etmişti. Ural'ın kalbi, fırtınaya yakalanmış bir kelebek gibi titriyordu. Öylesine korkuyordu ki, babasının sözlerini duyamıyordu artık. Elleriyle kulaklarını kapatmış, başını dizlerine dayamıştı. Babası ise, yatışacağı yerde, kabaran öfkesini gitgide yükselen bir tonda seslendirmeye başlamıştı. Öyle ki, bağırtıları ta mutfaktan duyuldu.

Salondaki tartışmanın çığrından çıktığını anlayan Ural'ın annesi, mutfaktaki işini yarıda bırakarak, soluğu yanlarında almıştı. Ne olup bittiğini anlamak için bakışlarını salondakilerin yüzlerinde tek tek gezdirdikten sonra, eşine dönüp:

"Burada neler oluyor allahaşkına?" diye sordu.

Ural'ın babası, bütün sert kişiliğine karşın, eşiyle tartışmaya girişmekten özenle kaçınırdı. Yakınarak:

"Bu çocuk kime çekmiş bilmem ki?" dedi ve hemen ardından; "Hem korkak, hem aptal, hem de iftiracı..." gibi sözlerle, oğlunu, onun önünde de aşağılamayı sürdürdü.

Genç kadın, 'yeter' anlamında yorumlanabilecek sıkıntılı bir yüz ifadesiyle, eşini susturmayı denediyse de başaramadı. Adam, hışımla oğluna dönerek:

"Gidip Güneş'i bul. Sakın bulmadan eve dönme" dedi.

Ural, bütün bunların bir şaka olmasını diledi içinden. Fakat, babasının burnundan soluyan görüntüsü, işin ciddiyetini anlatıyordu ona. Dönerek, buğulanmış gözlerini

ablasına dikti. Salkım, aman dileyen küçük kardeşine aldırmadı, omuz silkerek sırtını döndü. O da aynı şeyi söylüyordu:

“Güneş’i bulmadan eve döneyim deme!”

“Nasıl bulayım?” diye mırıldandı zavallı Ural.

Babası:

“Nasıl kaçırdıysan, öyle...” diyerek kestirip attı. Kararlılığı tartışma götürmezdi. Kendisini suçlayan oğlunu, olanaksız gibi görünen bir işi yapmasını buyurarak cezalandırmış oluyordu.

Ural, babasının verdiği bu karardan dönmesini bekleyerek, boş yere umutlandı. Çünkü o, verilmiş bir karardan dönmeyi kişilik zayıflığı olarak değerlendirirdi. Bu kez annesine, yalvaran gözlerle baktı Ural. Genç kadın, boncuk boncuk gözyaşları döken oğlunu kucakladı, sen onlara aldırma der gibi, okşadı saçlarını.

Kocasına:

“Lütfen abartma hayatım. On yaşında bir çocuğun gecenin bu saatinde sokaklarda işi ne?” dedikten sonra, Salkım’a dönüp; “Sen de üzme kendini. Yeni bir kedi alırız olur biter” diyerek, kızının gönlünü yapmaya çalıştı.

Salkım, annesinin getirdiği çözüm önerisini kabul etmediğini, ayaklarını yere vurarak, açık açık gösterdi:

“Ben Güneş’ten başka kedi istemem!”

II

BİZDEN İYİLER KORKUTUYOR ÇOCUĞU...

Ne vardı sanki şu Güneş'te? O da, diğerleri gibi bir kediydi işte. 'Ya ben?' diye soruyordu Ural kendi kendine; 'ben, onun kardeşiyim oysa. Benim Güneş'e yaptığımı söylediği şeyi, aslında o bana yaptı. Kapıyı sonuna kadar açarak, kaçıp gitmeme göz yumdu...'

Ablasının ve babasının acımasız tutumlarına içerleyen Ural, kimseye haber vermeden evden kaçmıştı. Vakit gece yarısıydı ve o karanlık bir sokakta tek başınaydı. Başka zaman olsa, bu saatte asla dışarı çıkmazdı. Neden çıksındı ki? Birçok şey gibi, karanlık ve kimsesiz sokaklar da korkuturdu onu. Boşuna 'korkak' demiyorlardı ona. Bırakın karanlığı, ani bir devinim, azıcık sert bir bakış, hatta küçücük bir böcek, ödünü patlatmaya yeter de artardı bile. Arkadaşları arasında alay konusu olması bile, korkularından kurtulması gerektiğine inandıramıyordu onu. 'Olsun' diyordu kendi kendine; 'ne yapayım, ödleğin tekiyim ben...'

Anlayacağınız, korkaklığından şikâyeti yoktu Ural'ın. Bu halinden hoşnut olduğu bile söylenebilirdi. Böylece, belalı işlerden uzak durduğuna, tehlikelerden korunduğuna inanıyordu.

Yine korkaklığının konu edildiği bir aile toplantısında küçük amcası Uğur, korkakların uzun yaşadıklarına işaret etmişti. Ural, Uğur amcasının bu sözünü kişiliğine dayanak yapmış; korkularına daha sıkı sarılması gerektiği sonucunu çıkarmıştı.

Ne çare ki, geçen yaz evlerine konuk olan babaannesi, bu konuda küçük oğlu gibi düşünmüyordu. O, korkak bir torunu olduğu için dünyanın en bahtsız babaannesi olduğuna inanıyordu. Hatta, daha ileri giderek, bu yüzden utanç duyduğunu söylüyordu uluorta.

Elbette Ural, babaannesini mutlu edecek değişimi göstermekte pek istekli davranmıyordu. Nedenine gelince, kendi korkaklığı yüzünden babaannesinin mutsuz olmasına, utanmasına bir anlam veremiyordu. Öyle ya, kendi anlattıklarına bakılırsa, babaannesinin yaşamı, yürekli bir kadının göğüs kabartan anılarıyla yüklüydü. Bu da, mutlu olması, başını dik tutması için ona yetmeliydi. Ne diye torununun korkularıyla uğraşıyordu ki?

Tahmin edebileceğiniz gibi, Ural bu düşüncelerini babaannesine açmadı; daha doğrusu açamadı. Babaannesini üzmekten mi çekindi dersiniz? Değil. Gerçi babaannesini çok severdi ve üzülmesini istemezdi ama, öfkelenmesini hiç istemezdi. Çünkü, yaşlı kadının öfkelendiğinde neler yapabileceğini, babasının çocukluk öykülerinden az çok biliyordu.

İnsan büyüyünce tersini düşünür ama, özünde çocukluk zor şeydir. Herkes, sizden –sizin ne istediğinizi hesaba katmadan– kendince bir şeyler bekler. Babaannesi de Ural'dan, büyükbabasına yaraşır bir torun olmasını bekliyordu. Doğaldı ki, yüzünü hayal meyal anımsadığı büyük-

babasına yaraşır bir torun olmanın ne demeye geldiği konusunda, bizim Ural'ın hiçbir fikri yoktu. Büyükbabası hakkında bildikleri, her davranışında, her sözünde büyükçe bir abartma payı bulunduğu çocuk aklıyla bile sezilebilen babaannesinin anlattıklarına dayanıyordu.

Babaannesinin anlattıklarına bakılırsa; büyükbabayla savaş yıllarında tanışmışlar. Bildiğimiz gibi değilmiş, çok ama çok zor yıllarmış o yıllar... Dünya kıtlık kıranmış... Nereye baksan açlık, nereye baksan kan varmış... Babaannesi, "Onu, savaşta yaralananların yattığı hastanede gördüm ilk" diyordu; "İşte dedim kendi kendime; gerçek bir kahraman. Bedenindeki bütün kemikler kırıktı. Buna rağmen o, uykularında bile cepheye geri dönme isteğiyle kıvranırdı: 'Bırakın beni bre! Şu küffâra haddini bildireyim!..' diye sayıklardı."

Aynı öyküyü kezlerce dinlemişti babaannesinden. Belki sinirlenir de gerisini anlatmaktan vazgeçer diye:

"Babaanne, senin o hastanede ne işin vardı?" demek gafletinde bulunmuştu.

Babaannesi, güvensizlik kokan bu soruyu kızgınlıkla yanıtlamıştı:

"Senin gibi korkak mıyım ben!.." Ardından başlamıştı anlatmaya:

"Savaş çıktığında çocuk denecek yaştaydım. Bana kalsa, elimde silah, düşmanla göğüs göğüse savaşmak isterdim. Tereddüt etmeden Harbiye Nezareti'ne başvurdum. Nezaretteki zabit, 'Olmaz' dedi. 'Bu yaştaki bir kızın, cephe gerisinde yaralı askerlere yardım etmesinin daha uygun düşeceğini' ileri sürerek, askerî bir hastanede hastabakıcı olarak görevlendirdi beni. Hastane diyor-

sam; öyle dört başı mamur hastane nerde? Yamalı üç beş sahra çadırı."

Dinliyormuş gibi görünmek için:

"Sahra çadırı mı?" diye sormuştu Ural.

"Yaaa... Sahra çadırı" diye iştahla yanıtlamıştı babaannesi; "Büyükbabanı getirdiklerinde, dediğim gibi, neredeyse bütün kemikleri parçalanmıştı. O gün, şafak vaktinden gün batıncaya kadar düşmanla çarpışmış. Gece olunca kumandanlarının 'Hücum!..' emrine, tereddütsüz bütün tabur uymuş. 'Allah!.. Allah!..' diyerek saldırıya geçmişler. Kendilerini öylesine kaptırmışlar ki, hemen önlerindeki uçurumu fark edememişler. Bütün tabur, yüzlerce metre yükseklikten aşağıya uçmuş. Havada uçan insan karaltılarını gören düşman, "Aman Allahım!.. Türkler uçuyor!.." diye bağrışarak mevzilerini bırakıp kaçmışlar. Ya, işte böylece savaşı kazanmışız" diyerek noktalamıştı öyküsünü.

Ama, ne yaparsa yapsın torununda istediği etkiyi yaratamıyordu. Ural, her defasında şöyle deyiveriyordu:

"Ben olsaydım, gözümü dört açar, uçurumdan aşağıya yuvarlanmazdım."

Babaannesi küplere biniyor; yeni nesillere baktıkça, ülkemizin yeterince güvenlikte olmadığını görerek kaygılandığını söylüyordu. O, çocukların gerektiği gibi cesaret kazanmaları için, sık sık savaş çıkması gerektiği düşüncesindeydi.

Ural'sa bu düşüncede kendince bir tuhaflık sezinliyor ama, açıklayamıyordu. Sezgileri yanıltmıyordu Ural'ı; ülkemizin güvenliği için, savaş nedeni yaratmamak, savaşmayı bilmekten çok daha güvenilir bir önlem olurdu.

Yaşlı kadının yenilmeye niyeti yoktu. Torununu cesaretlendirir umuduyla, durmadan masallar, destanlar, efsaneler anlatıp duruyordu. O, yunus balığının sırtında deryalar gezen Hermiyas'ı anlattığında, torununun "Böyle şeyler, ancak çizgi filmlerde olur sanıyordum" demesine; Kan Kalesi'ni anlatırken uyuyup kalmasına ses çıkarmamıştı ama, ayakları öküz ayağına, omuzları ayı omuzlarına, beli kurt beline benzeyen mavi yüzlü Oğuz Kağan'ı gülünç bulan torununun kulaklarını inceden inceye çekmişti. Yiğit Basat'ın tek gözlü canavar Tepegöz'ün gözünü oyması hepten inanılmazdı ama, babaannesinin kulak çekmek konusundaki ustalığını artık öğrendiğinden, öyküyü sonuna kadar, uslu uslu dinlemişti Ural.

Kim ne derse desin, bu öyküler Ural'ı cesaretlendireceğine, yeni korkular edinmesine yol açıyordu. Yaşlı kadın da durumu fark etti; korkutucu öyküler anlatmaktan vazgeçmek zorunda kaldı. Tanrıya yakarmaya başladı. Bu kez, kesin sonuç alacağından emindi. Sık sık torununu kucağına yatırıyor, bir yandan alnını ovarken, bir yandan da dualar okuyup, yüzüne üflüyordu. Bu tuhaf ayin her defasında Ural'ın uykusunu getiriyordu. Ağzını yırtılırcasına açarak, tatlı tatlı esniyordu. O esnedikçe, "İşte!" diyordu babaannesi, "Görüyor musun, içindeki korku yılanı kıvrıla kıvrıla çıkıyor."

Hoppala!.. Bu korku yılanı da nerden çıkmıştı? Ural'ın yılan falan gördüğü yoktu ama, kafası da karışmıştı. Yok canım diyordu kendi kendine, içimden kıvrıla kıvrıla çıkan şey, soluğumdan başka bir şey olamaz. Babaannesine kıs kıs gülüyor, böylesine saçma bir düşünceye kapılmış olmasına şaşıyordu. Şaşıyordu şaşmasına ama, odasına çekilince de parmaklarıyla boğazını yoklamadan duramıyordu.

Ya gerçekten içinde kıvrılıp yatmış bir yılan varsa? Ya babaannesi haklıysa? (Giderek, en küçük bir karın ağrısından bile kuşkulanmaya başlamıştı.) Bilen bilir; insanın içinde bir korku doğmaya görsün, zamanla büyür de büyür ve kişinin benliğini tümüyle sarar. Ural'da da aynı şey oldu. Başlangıçta aptalca bulduğu bu yılan hikâyesi, önce 'Neden olmasın?'a; sonra 'Olabilir'e; daha sonra da 'Kesin içimde bir yılan var'a dönüştü. Öyle ki, içindeki yılanın kıpırdadığını söylemeye başlamıştı. Geceleri kan ter içinde uyanıyor, attığı çığlıklarla bütün evi ayağa kaldırıyordu. Lavaboya koşuyor, içindeki yılanı kusmak istiyor, bir türlü kusamıyordu.

Yemeden içmeden kesilmişti. Yediklerinin içindeki yılanı büyüteceğinden korkuyordu. Okula gitmiyor, kimselerle konuşmuyordu. Ural'daki bu davranış değişikliği, evdekiler arasında görüş ayrılıklarına neden olmuştu.

Annesi:

"Çıldırıyor zavallı çocuğum" diyordu ağlayarak; "Doktora götürelim."

Babası, genç kadının getirdiği bu akla yatkın öneriyi geri çeviriyordu:

"Babaannesini gördükçe şımarıyor velet. Bir şeyciği yok."

Ablası Salkım, küçük kardeşinin ilgi odağı olmasından duyduğu hoşnutsuzlukla:

"Bence babam haklı" diyordu, "İlgi çekmeye çalışıyor."

En ilginç yorum yine babaannesinden gelmişti; Ural'ın içinde bulunduğu durumu hepten açmaza sokan bir açıklamaydı bu:

"... bizden iyiler korkutuyor çocuğu."

“Bizden iyiler de kim?” diye sormadan edememişti Salkım.

“Selamünkavlen... Cinler kızım, cinler!” demişti baba-annesi, yüzüne bir dehşet ifadesi takınarak.

Her şey iyice karışmış, işin içine bir de cinler girmişti. Ural’ın annesi, oğlunun korkularına korku katacak bu açıklamaya karşı çıkacak olduysa da, kayınvalidesi tarafından inançsızlıkla suçlanınca geri adım atmak, susmak zorunda kaldı. Çünkü, yaşlı kadına göre, cinlerin olmadığını söylemek, cinlerden söz eden kutsal kitabı yok saymak anlamına gelirdi. Günah işlemekten çok, oğlunun kafasını iyice karıştıracak bir tartışmaya girişmekten çekinen genç kadın, aslında hiç de inandırıcı bulmadığı bu yoruma boyun eğmişti.

Gelinini susturmayı başaran yaşlı kadın, ertesi gün, torununu, kolundan tuttuğu gibi gizemli güçleri olduğu söylenen bir büyücünün karşısına oturtmuştu.

Ural, çok işittiği halde, daha önce hiç büyücü görmemişti. Yaşlı bir adamdı büyücü, çok yaşlı bir adam... Masallarda sözü edilen büyücülere hiç mi hiç benzemiyordu. Ne pırıltılı tuhaf giysileri vardı, ne de rengârenk dumanlar içinde bir odası... Ayakta durmakta güçlük çeken bu yaşlı adamın gizemli güçleri olduğunu dışardan bakan biri asla tahmin edemezdi. Ağarmış sakalları birkaç günlüktü ve neredeyse bütün yüzünü kaplamıştı. Badem bıyıkları yüzüne korkutucu bir ifadeden çok, gülünçlük katmıştı. Ural’a televizyonda gördüğü eski bir diktatörü hatırlatmıştı. Eski ve dahası kirli giysileriyle hemen her sokak başında görülebilecek türden bir dilenciyi andırıyordu.

Aslında, sıradan bir manavdı yaşlı büyücü. İşlerinin iyi gitmediği her halinden belliydi. Dükkânının önündeki üç beş tablada, tek tük sebze ve meyve vardı; solmuş, pörsüyüp çürümüştüler. Ural, bu iş bilmez manavı kim ciddiye alır ki, diye düşündü.

Fakat, yaşlı kadın torunu gibi düşünmüyordu. Son çare olarak gördüğü bu adam karşısında, kendisinden pek umulmayan bir saygı ile ezilip büzülerek:

"Efendi hazretleri..." demişti, "Bu, benim torunum. Olur olmaz her şeyden korkuyor."

Bunu söylerken, bir yandan da Ural'ı hafifçe sırtından itmiş, büyücünün elini öpmesini istemişti.

Hiç de konuşkan biri olmadığı hemen anlaşılan yaşlı büyücü, çocuğun yüzüne dalgın dalgın bakarak öpmesi için elini uzatmıştı. Büyücünün kirli ve buruşuk bir deriyle kaplı ince parmaklarını tamamlayan uzun tırnaklarını gören Ural'ın yüzünden dalga dalga bir tiksinme duygusu geçmişti. Elbette, böylesine korkunç bir eli öpmeyecekti. Öpmemişti de. Babaannesi, ısrar edecek olduysa da, torununun yüzündeki kararlı ifadeyi görünce vazgeçmişti.

Zaten büyücü de, elinin öpülmemesinden dolayı herhangi bir kızgınlık belirtisi göstermemişti. Yarıda kalmış işlerini tamamlamaya koyulmuştu yeniden. Onlar yokmuş gibi davranıyordu. Elindeki plastik maşrapayla, sebze tablalarında ölgün ölgün yatıp duran maydanozlara su serpiyor, orada bulunanlar üzerinde çok meşgul olduğu izlenimi yaratmak istiyordu.

Babaanne, yaşlı büyücünün kulaklarının ağır işittiğini sanmış olacak ki, sesini iyice yükselterek, "Yavrumun derdine bir çare bulun" demişti yeniden. Ural, yalvarırken

görmeye alışık olmadığı babaannesine şaşarak bakmış; babaannesinin sesindeki yapay acındırıcılığı yadırgamıştı. Galiba yaşlı büyücü, düşündüğünden de önemli biriydi.

Böylece, yaşlı büyücü –çok fazla bir çaba harcamadan– amacına ulaşmıştı. Elini öpmeye yanaşmayan bu küstah çocuk bile, sonunda kendisinin önemli biri olduğunu kabul etmek zorunda kalmıştı. Bütün büyücüler gibi o da, önemsendiği sürece karnını doyurabileceğini biliyordu. Çevrenizdekilere karşı bir parça kayıtsız kaldınız mı, başardınız demektir. Bir de buna, birkaç kıt akıllının göstereceği abartılı saygıyı ekleyin, kendiliğinden ortaya önemli bir adam portresi çıkar.

Oynadığı oyunun yeterince etkileyici olduğuna kanaat getiren yaşlı büyücü, neden sonra, "Hı.. Hı..." diyerek, yaşlı kadını sevindirdi: "Şuraya otursun da bakalım." Gözucuyla köşede boş duran iskemleyi gösterirken, her zamanki kayıtsızlığı yüzünden okunabiliyordu.

Telaşlandı yaşlı kadın. Çarçabuk iskemleye oturttu torununu. Bakışlarından büyücüye şükran duyguları okunabiliyordu.

Babaannesinin tersine, Ural kaygılanmıştı. "N'olur gidelim burdan" diye yalvardı babaannesine. Kadın, tınmadı bile. Kaşlarını çatarak, otur oturduğun yerde demek istedi. Kaçmasın diye de omuzlarından tuttu iyice.

Büyücünün oynadığı sessiz oyunun sonu yoktu. Konuklarını unutmuş gibi davranmaya başlamıştı yeniden. Alçacık dükkânında gezinip duruyordu. İskemlelerin yerini değiştiriyor, limonların arasına karışmış portakalları ayırıyor, maydanozların bağlarını sıkılaştırıyor; yapacak bir şey bulamazsa, parmaklarını ağarmış saçlarının arasına daldırarak, düşünür gibi yapıp saçlarını kaşıyordu.

Yoksa, gerçekten düşünüyor muydu? Çünkü, bir süre sonra, ısınmak için kullandığı mangalın başından kalkıp, üzüm sepetine benzeyen derince bir sepetin başına geçmişti. Sanırım, zaten her şeyden korkan bir çocuğu, daha fazla nasıl korkutabileceğine karar vermişti. Dua okuyarak, iki elini birden sepete daldırdı. Kollarını sepetten çıkardığında, Ural öylesine bir canhıraş çığlık attı ki, sesi tarihi bedesten boyunca yankılandı. Büyücünün elinde bir yılan vardı. Ural, bu büyükçe yılanı, içine çöreklenmiş korku yılanına benzetti. Başka bir çocuğun karnından çıkarılmış olmalı diye düşündü. Bu düşünce, içinde bir yılan olduğu saplantısını iyice güçlendirdi. Başını, babaannesinin karnına gömüp, hıçkırıklarla ağlamaya başladı. Büyücüden yana bakmamaya çalışıyordu. Elini öpmeyen çocuğu yeterince korkuttuğundan emin olan büyücü, anlaşılmaz mırıldanmalarla yılanı sepetine geri koyunca, Ural bir parça olsun rahatladı:

“Gidelim diyorum” diye ağlayarak, babaannesinin eteklerini çekiştirdi.

“Hişşşt!”

“Ama babaanne!”

“Sus diyorum sana!”

“Sen, bana bırak” dedi yaşlı büyücü; ya da buna benzer bir şey. Çünkü hırıltıyı andıran sesinden ne dediği tam olarak anlaşılamıyordu. Sanki bir kuyudan; kuyunun duvarlarına çarpa çarpa yükseliyordu sesi. Bükülmüş beli, kabartma haritaları çağrıştıran buruşuk yüzü, halka halka morluklarla çevrelenmiş sönük gözleri gibi, hırıltılı sesi de, büyücünün öyle uzun boylu yaşamayacağını

gösteriyordu. Ural, keşke daha önce ölseydi diye düşündü. Sonra da, sevimsiz ve korkutucu da olsa, herhangi birinin ölmesini istediği için utandı kendinden. Üstelik, ölü bir büyücü, yaşayan bir büyücüden daha korkunç olurdu. Yaşasın, dedi kendi kendine, hem de istediği kadar yaşasın ama, babaannem beni bir daha buraya getirmesin...

İkinci düşüncesi, daha insanca gelmişti Ural'a. İyi ama, ne zaman çekip gideceklerdi bu izbe yerden?

Anlaşılan yaşlı büyücü, insanların düşüncesini okuyabilecek kadar gelişkin bir gizemli güce sahip değildi. Ural'la hiç ilgilenmeden, bakır bir kâsenin içindeki suya bakıyor, ne anlama geldiği anlaşılmayan bir şeyler mırıldanıyordu. Babaannesi, yaşlı büyücünün –Ural'a anlamsız gelen– devinimlerini hayranlık dolu bakışlarla izliyordu. Ural ise, bu uzun ve tekdüze töreni izlemekten sıkılmıştı. Hemen önünde duran manav tablasındaki solgun maydanozları incelemeye koyulmuştu. Tam, bu işe yaramaz maydanozları alan var mıdır acaba, diye düşünürken, şiddetli bir hapşırık sesiyle yerinden fırladı.

Büyücü hapşırmıştı. Hayır hayır... hapşırmamıştı; hapşırır gibi yapıp, iki eliyle tuttuğu su dolu kâseye tükürük zerrecikleri savuruyordu. Ural, büyücünün davranışına bir anlam veremedi. Zaten verebilseydi, orada bir dakika durmaz, kaçar giderdi.

Büyücü, anlamsız törenine son vermişti. Gelip, tam Ural'ın önünde durdu. Elindeki –içinde tükürük zerrecikleri yüzen– su dolu kâseyi Ural'a uzattı. Ural, büyücünün kendisinden ne istediğini anlamıştı ama, anlamazlıktan gelerek, dönüp arkasında dikilen babaannesine baktı.

Babaannesi, ‘al’ dercesine kaşlarını oynattı. Bu işaret karşı koyulması olanaksız bir buyruktu Ural için. Yaşlı büyücünün titreyen benekli ellerinden kâseyi aldı. Ya şimdi? Şimdi ne yapacaktı? Babaannesine ne yapması gerektiğini sormak üzereyken, kuyudan yükselen hırıltıyı duydu. Fakat, büyücünün ne dediğini yine anlayamamıştı.

“Hııı?” diyebildi saf saf.

Bu yanıt babaannesini öfkelendirdi:

“Hı ne demek?”

“Efendim?”

Aynı hırıltı; bu kez biraz daha anlaşılır:

“İç!”

“Neee?”

“İç!”

“İğrenç!” diye bağırdı Ural, kendisinden beklenmeyen bir yüreklilikle. Der demez ensesinde tanıdık bir şaplak patladı. Babaannesinin huyuydu bu; ya çimdikler gibi kulak çeker, ya da ensesine pek şiddetli olmayan bir şaplak atardı. Ural ikinci bir şaplak beklentisiyle kaskatı kesildi. Ancak korktuğu başına gelmedi. Dönüp, yakarırcasına babaannesine baktı. Yaşlı kadın, kararlı ifadesinden ödün verecekmiş gibi görünmüyordu:

“Özür dile, çabuk!”

Özür diledi Ural. Zaten, şimdiye dek, herhangi bir şeyi “iğrenç” diye niteleyecek cesareti gösterememişti.

İyi de özür dilemesi neyi değiştirecekti ki? İçmesini istedikleri şey, gerçekten de iğrençti. Babaannesi ondan bu suyu içmesini nasıl isterdi? Hastalıklı, durmadan öksüren, soluğu

sigara kokan bir yabancının içine tükürdüğü bu iğrençliği, gerçekten içmesini istediğine bir türlü inanamıyordu.

Ne olursa olsun, içmeyecekti. Bütün cesaretini toplayarak:

"İçmeyeceğim" dedi. O kadar alçak sesle konuşmuştu ki, kimse duymadı onu. Yeniden cesaretini topladı. Bu kez daha duyulur bir biçimde söyledi:

"İç-me-ye-ce-ğim." Ama daha fazla direnemeyip, babaannesinin inadına yenildi.

Artık, kendisine yaşamı boyunca tiksinti duygusu verecek, o suyu içtiren korkaklığına lanetler yağdırmasının bir anlamı kalmamıştı.

Babaannesi rahatlamıştı. Sıra, büyücüye yaptığı iyiliğin karşılığını ödemeye gelmişti. Borcunu soran yaşlı kadına sırtını döndü büyücü. Belli ki kızmıştı. Fakat, babaanne yapılan iyiliğin altında kalacak insanlardan değildi. Tabladan, rastgele birkaç suyu çekilmiş limon, bir iki demet solgun maydanoz alıp karşılığında da, cömertçe sayılabilecek bir bedel ödemişti.

Eve dönüşleri sırasında, Ural –babaannesinin azarlamalarına aldırmadan– yol boyunca tükürüp durdu. Birkaç kez de kusmayı denedi, beceremedi. Babaannesi:

"Sana iyilik yaramaz zaten" diyordu, "İçindeki korku yılanını öldürecek ilacı kusmaya çalışıyorsun."

Ural, babaannesine ters ters bakarak yanıt verdi. Yaşlı kadının ısrarlı konuşma çabalarını asık suratlı bir suskunlukla karşıladı. Küsmüştü ona; 'Ölünceye kadar bağışlamayacağım' diyordu içinden. Korkak bir çocuk olmasının kime ne zararı vardı sanki? Eskiden korkaktı, şimdiyse

hem korkak, hem de pis... Korku yılanı yetmezmiş gibi, bir de hastalıklı bir yabancının tükürüğünü taşıyacaktı içinde. Bu yüzden daha az sevecekti kendini.

Babaannesi barışmak güdüsüyle:

"Hadi sana çikolata alalım" dedi. Ural duymazlıktan gelerek, geri çevirdi. Oyuncak tabanca önerisine ise, homurdanarak karşılık verdi:

"İstemem."

Babaannesinin artık daha anlayışlı olmaya çabalamasını yararsız buluyordu.

Yaşlı kadın da torununun kendisi hakkında iyi duygular beslemediğinin farkındaydı:

"İleride, korkusuz, acar bir delikanlı olduğunda, her şeyi senin iyiliğin için yaptığımı anlayacaksın" dedi üzgün üzgün.

Ural, babaannesinin bu sözleriyle, Salkım'ın Güneş'le ilgili yorumu arasında yakın bir ilgi olduğunu düşündü. Bu, şu demekti; tıpkı kediler gibi çocuklar da kendi başlarına karar veremezler. Onların yerine büyükler karar verir. Sorumluluklarının gereğidir bu. Bunca zahmete bu yüzden katlanırlar. Heyhat!.. Çocuklar, iyilikten anlamaz; minnet duyacaklarına işte böyle surat asarlar... Nankörlük bu, düpedüz nankörlük!

Doğrusu Ural, babaannesinin düşündüğü gibi nankör bir çocuk değildi. Ağzına tükürülmesinin kendisine yapılmış bir iyilik olduğuna inanacak kadar aptal değildi yalnızca.

Nitekim, kendisine yapılan bu iyilik(!) hiçbir işe yaramamıştı. Eve dönüşleri sırasında, kentin üzerinden alçak

uçuş yapan bir savaş uçağı, gürültüyle kapanan bir kepenk, “Karpuzcuuu!” diye yırtınan bir seyyar satıcı megafonu, tam üç kez yüreğini yerinden oynatmıştı.

Fakat, boş inançlılar için mazeret uydurmakta sınır yoktu:

“Gördün mü?” demişti babaannesi, “Geri tükürdüğün için işe yaramadı büyülü su.”

III

GÜZEL VE GÜLÜMSEYEN...

Ural, o pis suyun herhangi bir derde derman olmayacağını biliyordu zaten. Yaramış olsa, gece yarısı bu karanlık sokakta tir tir titremezdi.

Ah Güneş! Yaptığını beğendin mi? Oturduğun yerde uslu uslu otursaydın, bütün bunlar olmayacaktı. Küçük Ural, yaşamında ilk kez sıcak yatağından uzakta bir gece geçiriyordu. Evlerinin tam karşısındaki kaldırımda, bahçe duvarına yaslanmış, evdekilerin yokluğunu fark etmelerini umarak bekliyordu. Fakat evde en küçük bir hareket yoktu. Belli ki, hane halkı uykuya dalmıştı. Yine de umudunu koruyordu Ural. Annesi, her gece olduğu gibi, oğlunun üstünü açıp açmadığını kontrol etmeye geldiğinde, yerinde olmadığını görecek, aramaya çıkacaktı onu. Ya, bu gece çok yorgunsa... Ya uyanamazsa... diye düşünerek kaygıya kapıldı bir an. Sonra, bu olumsuz düşünceyi kovdu kafasından; uyanırdı canım... Uyanmalıydı. Yoksa!..

Hava gitgide soğuyordu. Gizli bir el, zaten karanlık gökyüzünü daha koyu bir renge boyuyordu sanki. Sessizlik –kulak kesilince– sessizlik olmaktan çıkıyor, ürkütücü bir uğultuya dönüşüyordu. Soğuk, karanlık ve uğultulu bir sessizlik el ele vermiş, Ural'ın içindeki korku yılanını besliyordu ha bire.

Keşke Salkım'ı o kadar ciddiye almasaydım, gülüp

geçseydim söylediklerine, diye düşünmeye başlamıştı; keşke babamın hakaretlerini duymazlıktan gelseydim. Pöh!.. Gururmuş! Şimdi daha mı iyi oldu sanki? Hiç olmazsa, kapıyı çarpıp gürültü çıkarsaydım evden çıkarken. Ya da 'Gidiyorum işte.' deseydim, boynumu büküp. Belki o zaman, taştan yürekleri yumuşar, gitmeme izin vermezlerdi. Ne işim var gece yarısı bu sokakta, diye kendi kendine kızıyor; duyduğu pişmanlığı saklamıyordu. Akılsız kedi Güneş gibi davranmış, durduk yerde başına iş açmıştı. İçini titreten korku, evden kaçmasının kocaman bir hata olduğunu göstermişti ona.

Daha fazla inadın anlamı yoktu. Eve dönmeliydi artık. Babası, kapıyı açacak, süklüm püklüm duran oğlunun acıklı halini görünce, aklı başına gelmiştir diye düşünerek, bağışlayacaktı kendisini. Zaten babasının öfkesi, kırkikindi yağmurlarına benzerdi. Bir an boşalır, sonra dinerdi. Ne de olsa babaydı o ve çocuğunun tekin olmayan sokaklarda kalmasına gönlü elvermezdi.

Ural, bu düşüncelerle oturduğu yerden doğruldu. Tam evin yolunu tutmuşken:

"Merhaba..." diyen bir çocuk sesiyle irkildi birden.

Korktu mu? Korktu mu ne demek, dizlerinin bağı çözüldü. Afallamıştı. Yine de, doğal bir içgüdüyle, çevresinde dört dönerek, duyduğu sesin sahibini arayacak gücü buldu kendinde. Kimsecikler yoktu ortalıkta. Eh, kimse olmadığına göre, ses de yoktu demek ki. Bir yanılsama olmalıydı bu. Belki de kulaklarından dünyaya doğru yayılan bir ses... Bir daha kolaçan etti çevresini; kimseyi görmeyince rahatladı. Rahatlamıştı ama, bu rahatlık, var gücüyle eve doğru koşmasına engel olamadı. Üç beş

adımlık yol uzamış da uzamıştı. Sanki, geriye doğru akan bir bandın üzerinde koşuyor ve bir türlü evlerinin bahçe kapısına ulaşamıyordu. Yolu yarılamışken, aynı çocuk sesi bir daha çınladı boşlukta:

"Merhaba..."

Olduğu yerde çakılıp kaldı. Babaannesinin sözünü ettiği cinleri anımsadı. Onlardan biri olmalıydı bu. Aman tanrım! Bir cin ha? Tüyleri diken diken oldu. Delicesine koşmaya başladı yeniden; koşarken 'İşim bitti!' diye düşünüyordu. Bahçe duvarının üzerinden nasıl atladığını anımsamıyordu. Kendini evlerinin kapısının önünde bulmuştu. Kapıyı kırarcasına yumrukladı. Kimse duymadı onu. Tekmelemeye girişti; ayaklarının acıdığını hissetti. Sağ ayağında ayakkabı olmadığını gördü. Kaçarken düşürmüş olmalıydı. Geri döndü. Çevresine bakındı; kimsecikler yoktu. Bu iyi diye düşündü. Ayakkabısı sokağın ortasında ters dönmüş, öylece yatıyordu. Gidip alsa mıydı? Canını kurtarmışken, bir tek ayakkabının lafı mı olurdu! Gözü kesmedi. Kapıyı yumruklamaya koyuldu yeniden:

"Anne!.. Baba!.. Kapıyı açın..." diye bağırdı.

Kimse duymadı. Ne yaptıysa, uyandıramadı evdekileri. Sonunda umutsuzluğa kapılıp, kapının önüne çöküverdi.

İçi geçmiş, bayılıp kalmıştı oracıkta. Kendine geldiğinde, sağ ayakkabısının ayağında olduğunu görerek şaşırdı. Ayağa kalktı. Yavaş adımlarla dışarı çıktı. Biraz önce ayakkabısının durduğu noktadaydı şimdi. Çevresinde dönerek bakındı. İki metre kadar önünde, pırıl pırıl parlayan bir çift kocaman patik gördü. Olduğu yerde avazı

çıktığınca bağırmaya başladı. Kocaman sarı patiklerin dışında kimse duymadı çığlıklarını.

Aynı ses:

“Merhaba...” dedi yeniden ve dostça...

Yerinden kımıldayamıyordu Ural, yenilmişti. Bu seste, ruhunu okşayan bir tını vardı ve Ural bunu o hengâmede bile duyumsamıştı. Nasıl olduysa, yatıştı bir parça:

“Merhaba...” diyerek yanıtladı gizemli sesi.

Boşluğa verilmiş bir selamdı bu. Çünkü, hâlâ sesin sahibini göremiyordu. Üstelik, sarı patikler de gözden kaybolmuştu. Sağa sola dengesiz adımlar attı. Gizemli patiklerce büyülenmişti sanki. Şimdi heyecanla onları arıyor, eve dönmeyi aklına bile getirmiyordu. Biraz ileride yeniden belirdi patikler. Ural yaklaşınca, yok oldular yine. Bu kez tam arkasındaydılar. Döndü. Patiklere doğru koştu. Yine görünmez oldular.

Ural, çıldırmış gibi, bir görünüp bir yiten ponponlu sarı patiklerin peşi sıra, bir o yana bir bu yana koşturup durdu. Yanıp sönen ateşböceklerini andırıyordu patikler; Ural’sa hızla dönen bir atlı karıncaya binmiş gibiydi. Korkusu kuş olup uçmuş; kâbusu, eğlenceli bir oyuna dönüşmüştü.

O, koşuşturmaktan yoruldu, patikler görünüp yitmekten yorulmadı. Sokağın ortasına yığılıp kaldı Ural. Birkaç dakika soluklandıktan sonra, gücü yettiğince bağırdı:

“Nerdesiniz?”

“Burdayım” dedi gizemli ses, binalara çarparak yankılanmıştı. Bu yüzden Ural, sesin geldiği yönü saptayamadı. Yattığı yerden bir kez daha sağına soluna bakındı.

“Seni göremiyorum” dedi çaresizlikle.

“Yukarıya bak sevgili dostum.”

Yukarıya baktı Ural; yüksek binaların çatılarından başka bir şey göremedi:

“Baktım. Yoksun işte.”

“Daha yukarı bak, daha yukarı...”

Ural, elini alnının üzerinde siperlik gibi tutarak, gökyüzünde gezdirdi bakışlarını. Mavimsi bulutlarla lekeli gökyüzü, çevredeki yüksek beton bloklardan ötürü sonsuzluğunu yitirmişti. Başı havada; durmak üzere olan bir topaç sarhoşluğuyla çevresinde dönmeye başladı.

Birden, gökyüzünde büyücek bir kavanoz belirdi. Boşlukta asılı duruyordu ve masmavi bir suyla doluydu kavanoz. Kanı dondu Ural’ın; ağzı açık kalakaldı. Gördüğü güzelliğe herhangi bir anlam vermeye kalkışmadı. Bunu yaparsa, büyü bozulacakmış gibi geldi. Karanlığa açılan bir pencere gibi duran ışıklı fanusu hayranlıkla izledi.

Fakat, o da ne? Parlak mı parlak bir şey kıpırdadı masmavi suyun içinde. Uzaktan ne olduğunu anlayamadı. Kırmızı bir elma, bir lâl taşı, ya da kızıl bir yıldız... Her neyse o... Sıcak bir şeyler aktı Ural’ın içine. Kanı kaynadı. Evet, evet... Kavanoza düşmüş kızıl bir yıldız olmalıydı. Ellerini havaya kaldırıp zıplamaya başladı. Biri onu bu halde görse, yüklü bir ağaçtan kiraz koparmaya çalıştığını düşünürdü herhalde. Aklını yitirmiş gibiydi küçük kahramanımız.

Ural’ı kınamak hakça değildir. Gökyüzünde asılı duran masmavi bir kavanoz ve içinde parıldayan kızıl bir yıldız... Kim görse çıldırırdı.

Vakit geçirmeden evdekilere haber vermeliydi. Evlerine doğru yöneldi. Ancak, aklına akşamüstü olanlar gelince, hemencecik caydı bu düşüncesinden. Biraz önce durduğu yere geri döndü. Endişeyle, başını kaldırıp gökyüzüne baktı. Oh çekti içinden; kavanoz yerinde duruyordu.

“Konuş benimle” diye bağırdı.

“Sevdim seni” diye yanıtladı onu gizemli dostu.

Ural:

“Sevdim seni” diye yansıladı dostunu. Bunu öylesine içten bir sesle söylemişti ki, söyler söylemez, kavanozun hemen üstünde başka bir şey daha belirdi. Büyük, olağandan çok daha büyük bir çocuk başıydı bu. Gözleri, rengini kavanozdaki sudan almıştı sanki; aynı mavilik, aynı sıcaklık... Karanlıkta kocaman iki boncuk parlıyordu. Rüzgârın sonbaharda çizilmiş resmini çağrıştıran sarı saçları, biçimli bir alnın üzerine dalga dalga akıyordu. Yanakları, güneşin yanaklarıydı; gürbüz, sağlıklı ve al al... Kor ateş dudakları vardı, güzel ve gülümseyen... Eğilmiş Ural’a bakıyordu.

Hiç de yabancı gelmemişti bu yüz, Ural’a:

“Hey!.. Seni tanıyor muyum?”

“Adım Banibal” dedi yukarıdaki yüz, “Beni herkes tanır.”

“Ya?” dedi Ural, “Çok ünlü biri olmalısın!”

“Kişiden kişiye göre değişir. Eğer, göründüğüm kişi ünlü biriyse, kimse tanımaz beni. Sıradan bir kişiyse, ünü dünyaya yayılmış biri olurum ben de.”

“Anlayamadım...”

“Bu, çok doğal; yaşamında ilk kez renkli bir gölgeyle karşılaşıyorsun.”

“Renkli bir gölge mi? Peki ama kimin?”

“Kime göründüysem, onun gölgesiyim ben.”

“Şimdi seni nerden tanıdığımı çıkardım” dedi Ural, sevinçle; “Galiba bana benziyorsun.”

“Doğru.”

“Ama bir sorun var; benim saçlarım siyah, seninkiler sapsarı; benim gözlerim kestane rengi, seninkiler gök...”

“Bu da çok doğal” dedi Banibal, “Kimsenin gözleri, gölgesiyle aynı renkte değildir.” Sonra ekledi, “Kaldı ki, bir fotoğrafın arabı gibiyim ben.”

Ural’ın heyecanı doruktaydı. Fotoğrafın arabı da ne demek diye sormadı. Sorularıyla dostunu bunaltmak istemiyordu ama, diğer bir merakını yenemedi:

“Peki, havada nasıl durabiliyorsun?”

“Havada durmuyorum ki...”

“Gövden, kolların, ayakların yok gibi.”

“Var” dedi Banibal, patiklerini oynatarak.

“Demek, o kocaman patikler senin...”

“Evet benim” dedi Banibal, gönenerek. Sonra da, boşlukta duran bir el parmaklarını şıklattı:

“Bak, bu da ellerim.”

Ural:

“Olamaz!..” diye bir çığlık attı, şaşkınlık ve sevinç karışımı bir duyguyla ve “Lütfen yanıma gel” diye çağırdı Banibal’i.

Banibal:

“Hemen” dedi. Kucağındaki kavanozla birlikte alçalmaya başladı. Alçalmıyor, sanki küçülüyordu. Ural’ın boyunca

küçüldü. Ural, her yönden inanılmaz olaylara sahne olan bu gecede, şaşkınlıktan küçük dilini yutmak üzereydi.

"Geldim işte" dedi Banibal, elini Ural'a uzatarak. Bir eli Ural'la tokalaşmaya hazır, havada duruyordu, öteki eli –kendisiyle aynı oranda küçülen– kavanozu tutuyordu: sanırım tam karnının üstünde. Sanırım diyorum çünkü, karnı görünmüyordu.

Ural, tokalaşmak için kendisine doğru uzanan eli tutmak istedi. Sonra, korkarak kaçırdı elini. Banibal:

"Olsun" dedi, "Ne zaman istersen, o zaman tokalaşırız."

Ural, Banibal'in sesinde –küçük de olsa– bir kırgınlık izi aradı ama, bulamadı. Uzatılan bir dost elini, boş bırakmanın doğru bir davranış olmadığını anımsayarak, telaşla:

"Hayır, hayır..." dedi; "Bence hiçbir sakıncası yok. Şimdi tokalaşalım."

Boşlukta duran eli sıkı sıkı kavradı. İki eski dost gibi, uzun uzun tokalaştılar.

Gözlerini Banibal'den kaçırarak:

"Adım Ural" dedi.

Banibal keyiflenmişti:

"Bu iyi... Bu, çok iyi..." dedi, Ural'ın elini hızla sallayarak.

Banibal'i bunca keyiflendiren ne olabilirdi?

"Nedir iyi olan?" diye sordu Ural merakla.

"Adımız."

"Adımız mı?"

"Unuttun galiba, şu anda senin adını taşıyorum. Böylece, yeni ve güzel bir adım daha oldu."

"İyi ya. Bir sürü başka adın daha olmalı. Neden bu kadar sevindin ki?"

“Evet, yığınla adım var ama, dağlarla adaş olmamıştım hiç.”

“Dağlarla adaş mı? Ne var bunda?”

Banibal:

“Düşünsene dostum” diyerek, Ural’ın omzunu tuttu; “Dağlar kadar sonsuz, dağlar kadar derin, dağlar kadar ağırbaşlı bir yürek taşıyoruz demektir. Sevecen ve korkusuz...”

Ural:

“Bildiğin gibi değil” diyerek, Banibal’in sözünü yarıda kesti.

“Bildiğim gibi değil de ne demek?”

“Sevecen belki... Ama korkusuz biri olmadım hiç.”

Dostunun güvenini boşa çıkardığı için üzüldü Ural. Başını önüne eğdi, yüzü kızardı. Çok gizli bir sır verir gibi fısıldayarak:

“Biliyor musun, aklına gelen her şeyden korkan, ödleğin tekiyim ben.”

Ural’ın bu sırrı karşısında, Banibal’in ne hissettiğini yüzüne bakarak anlamak olanaksızdı. Deyim yerindeyse, renk vermedi. Kısa bir gerilim anının ardından, içten bir kahkaha patlattı:

“İnanmam!.. Asla inanmam!”

IV

SEVGİYLE DOYAN BALIK...

Banibal, elindeki kavanozu Ural'a doğru uzatarak:

"Bak Ural" dedi, "Bu da Bilge İştar; en yakın dostum ve yol arkadaşım."

Ural, şaşmış gibi görünerek:

"Ya?" dedi. Kavanoza eğildi. Kavanozdaki suyun içinde kırmızı bir balık, yelpazeyi andıran kuyruğunu hafif hafif oynatarak yüzüyordu. Ural'ın kendisiyle ilgilendiğini görünce durdu. Göz göze geldiler.

"Sanki gülümsüyor" dedi Ural. Gerçekten de kırmızı balığın dudakları, bir gülümseyişin kıvrımlarını taşıyordu. Ayrıca, yüzünün her iki yanında siyah benek gibi duran gözlerinde de aynı gülümseyişin izleri görülebiliyordu.

"Yanılmıyorsun" dedi Banibal, "Bütün balıklar gülümser" diye ekledikten sonra da, işaret parmağını önce dudağına dokundurdu, sonra kavanozdaki suya daldırdı. Kırmızı balık İştar, yem kokusu almış balıkların gösterdiği bir telaşla, suyun yüzeyinde duran parmak ucuna doğru yekindi. Banibal'in parmak ucunu yalamaya başladı. Anlaşılan Banibal ve İştar arasında sürekli oynanan ve kuralları belli olan bir oyundu bu. İştar, bir süre sonra, oynamaktan sıkıldı. Süzülerek dibe daldı. Kavanozun iç duvarlarına sürtüne sürtüne dönmeye başladı. Döndükçe

hızlanıyor, hızlandıkça dönüyordu. Karnındaki pembe beyaz çizgiler, baş döndüren bir ışık dansına dönüşmüştü. Sanki yüzmüyor da, kavanozun içindeki görünmez bir akıntıya kapılmışçasına sürükleniyordu.

Ural, İştar'ın mutluluk dansını yarıda kesmekten çekindiği için fısıldayarak:

"Şimdi ne yapıyor?" diye sordu.

Banibal, sınırsız bir sevgiyle baktı İştar'a. Ardından Ural'a dönerek:

"Doyunca hep böyle yapar" dedi.

"Doyunca mı?"

"Evet, doyunca."

Ural, Banibal'in kendisiyle alay ettiğini düşündü. Kuşkulu bir ses tonuyla:

"Parmağınla mı doyar?" diye sordu.

"Parmağıma kondurduğum öpücüklerle."

"Tuhaf!" dedi Ural, "İştar, başka balıklara benzemiyor o halde."

"Yooo... benziyor."

"İnsanlara benzemiyor ama. İnsanlar, karınlarını yiyeceklerle doyururlar."

"Öyleyse, sence neden bazı insanlar açlıktan ölüyor?"

Ural, konuştuklarıyla, Banibal'in sorusu arasında bir ilgi kuramadı ama, kolay bir soru olduğu için, hiç düşünmeden yanıtladı:

"Neden olacak, yiyecek bulamadıkları için elbette."

Banibal, Ural'ın bilgisini yokluyormuş izlenimi vermekten özenle kaçınarak, gülümsedi:

“Demek ki, bütün insanlara yetecek kadar yiyecek yok bu dünyada.”

Ural:

“Sanırım” dedi. Düşüncesinin doğruluğundan emin olmadığı sesinden anlaşılabiliyordu. Niye saklasındı ki; doğrusu, bu konuyu daha önce hiç düşünmemişti.

Banibal, kesin bir ifadeyle:

“Hiç sanmam” dedi.

“Dedim ya, insanları öperek doyuramazsın.”

“Hemen karar verme öyle. Yiyecek bulabilen insanlar, bulamayanları öpecek kadar sevseydi...”

“Evet, sevseydi?” diye araya girdi Ural.

“Açlık diye bir sorun kalmazdı. Eğer bir insanı öpecek kadar seviyorsam, aç kalmasına asla izin vermem.”

Tartışma ilerledikçe Ural’ın zihni açılıyordu. Daha önce hiç kafa yormadığı bu konuda yanıtlanması güç sorular geliştirmesine kendisi de şaşıp kaldı:

“Ya, kuru bir öpücükten başka verebileceğin bir şeyin yoksa?”

Banibal:

“Sıkı bir soru ama, yanıtlanamaz değil” dedi; “Her şey gibi, yiyecekler de sevgiyle üretilir. Yeterince sevgi demek, yeterince yiyecek demektir ve sevgi olmadan hiçbir şey eşit paylaştırılamaz.”

Ural’ın kafası karışmıştı. Banibal, sevgiyle, daha doğrusu sevgisizlikle açlık arasında dolaysız bir ilişki olduğunu söylüyor olmalıydı. Her gece, televizyon haberlerinde karşılaştığı görüntüler, gözlerinin önünden bir kez daha geçti. Dünyanın çok uzak bir köşesinde, Afrika’da açlık-

tan ölen ya da ölmekte olan insanları anımsadı. Onları öldüren sevgisizlik miydi; yağ bağlamış, tıknefes bir sevgisizlik... Belki de Banibal haklıydı. Fakat, ne kadar haklı olursa olsun, sevginin elle tutulan bir nesneye dönüşmesi gerekmiyor muydu?

Banibal, Ural'ın aklından geçenleri okumuştu.

"Elbette gerekiyor" dedi, "Ama sevginin sınırı yoktur; sayısız biçimleri vardır onun. Kimi kez bir dokunuş, kimi kez bir söz, kimi kez sıcak bir bakış, kimi kez bir dilim ekmek olup çıkar karşımıza. İştar içinse, sevginin en doyurucusu, parmak ucuna kondurulmuş bir öpücüktür. Bayılır buna."

Ural:

"Şimdi anladım" dedi. Ancak, gerçekte, Banibal'in tam olarak ne söylemek istediğini kavrayamamıştı. Banibal, Ural'ın kafasındaki bütün sorulara açıklık getiremediğinin farkındaydı. Ancak, o ana kadar verdiği dersi yeterli bulan öğretmen edasıyla gülümsedi:

"Anlayacağını biliyordum" dedi.

Ural, küçük burnunu değdirecek kadar kavanoza yaklaşıp, İştar'ı izlemeye koyuldu. İzlenmek İştar'ın hoşuna gitmişti. Hoşnutluğunu daha hızlı yüzerek gösterdi. Ural, demek ki, bütün hayvanlar böyle diye düşündü; kendilerine yönelen ilgiyi asla yanıtsız bırakmıyorlar. Güneş de öyleydi. İzlendiğini ya da kendinden söz edildiğini fark ettiği anda, olmadık maskaralıklar yapmaya başlardı: Ya bir yün yumağını, bir daha çözülemeyecek biçimde dolaştırır ya da bulduğu bir terlikle, herkesi gülmekten kırıp geçiren bir güreşe tutuşurdu. En güzel numarası da, kendi kuyruğunun peşinden koşmasıydı; Charles Chaplin'i kıs-

kandıracak gülünçlükteki bu oyunun sonunda perişan olur, bir köşede yığılır kalırdı.

Şimdi de İştar, kendince bir oyun tutturmuştu. Gök mavisi suyla dolu kavanozunda, iç içe geçmiş ışık çemberlerinden oluşan yaylar çiziyordu. Bir ara öylesine hızlandı ki, çevresine ışık saçan bir fırıldağa dönüştü.

"Ne kadar güzel!" dedi Ural, "Yaptığı tek şey oyun oynamak. Karnını doyurmak için çalışmak zorunda değil."

Yabancı bir ses:

"Sen öyle san" diyerek payladı Ural'ı.

Bu da kimdi? Nereden gelmişti bu ses? Ural şaşkın şaşkın çevresine bakındı, kimseyi göremedi. Aynı ses:

"Hey!.. Burdayım" diye bağırdı.

İnanmayacaksınız ama, ses kavanozdan geliyordu. Kırmızı balık İştar, kafasını suyun dışına çıkarmış, Ural'a bakıyordu. O ana kadar olup bitenleri kanıksamış gibi görünen kahramanımızın yüzünden yeni ve daha güçlü bir şaşkınlık dalgası geçti. Yüzünün renk değiştirdiği alacakaranlıkta bile görülüyordu. Hafif bir korkuyla karışık bir şaşkınlıkla büyüdü gözleri. Büyümüş gözlerini Banibal'e çevirerek:

"Aaaa!.. İştar konuşuyor?" dedi, soru vurgusuyla.

İnsanları şaşırtmaktan büyük bir zevk duyan Banibal, sırıtarak başını salladı.

Kavanozdaki balık:

"Yaşamak için herkes çalışmak zorundadır" diye üsteledi; "Çalışmak da, iyi bir şeydir. Mutlu bir rastlantı sonucu dünyaya gelenler, kendilerine sunulan yaşam dediğimiz armağanı sonuna kadar hak etmek için çalışmalıdır-

lar. Daha fazla rastlantı umarak, şanslarını zorlamaları akıllıca olmaz değil mi?"

İştar, her söyleneni aptalca yineleyen papağanlara benzemiyordu. Yaman bir düşünürle karşı karşıya olduğunu anlamakta gecikmedi Ural.

Ancak, bu gibi konularda şimdiye dek kimseyle tartışmamıştı. Hoş, pek fazla bir şey bildiği de yoktu ya! İştar'ın sözlerinden çıkarsayabildiği tek şey, çalışmanın iyi bir şey olduğuydu. Başka zaman olsa, sıkıştığı noktada tartışmayı bırakır, susardı. O susunca, karşısındaki kişi zafer kazandığını düşünür, zaferinin tadını da daha fazla konuşarak çıkarırdı.

Nedendir bilinmez, kimi insanlar tartıştığı kişiyi susturabilmiş olmayı övünç sayar. Ural'a göreyse, tartışmada az ya da çok konuşmanın fazla bir anlamı yoktu. Kimileyin haklı kalmak için, zamanında susmayı bilmek gereklidir. Gerçi, bu gibi durumlarda Ural'ı susturan duygu, haklı kalmak isteği değildi. Ural'ın korkaklık gibi bir sorunu olduğu anımsanacak olursa, neden hep ilk susan tarafın o olduğunu tahmin etmek kolaylaşır. Tartıştığı kimsenin sesini biraz yükseltmesi, aklına, tartıştıkları konunun kaba güçle çözüleceği olasılığını getirirdi. Küçük de olsa böyle bir olasılık, Ural'ı susturmaya yeterdi. O zaman tartışmayı keser, bir köşeye sinip, dinliyormuş gibi yapardı. Böylece karşı taraf kendini daha iyi hissederdi.

Ural'ın bu tartışma yöntemi, –hiç kuşkusuz– içtenliksiz ilişkiler için geçerliydi. Bu kez durum farklıydı. Hem Banibal'e, hem İştar'a ilk görüşte kanı kaynamıştı. İkisinden de korkusu yoktu. Onlarla arasında, şimdiye dek hiç geç-

mediği bir duygu köprüsü kurulmuştu. Kısacası dosttular ve dostlar birbirlerine karşı dürüst olmalıydılar. Bunu iyi bildiği için:

"İyi ama" dedi İştar'a, "Sen çalışmıyorsun ki! Şu küçücük kavanozun içinde aylak aylak yüzüp, Banibal'in seni doyurmasını bekliyorsun."

İştar ivecenlikle:

"Çalışıyorum, küçük adam" dedi, "Hem de çok çalışıyorum... Bunu göremediğin için senin adına üzüldüm."

Ural:

"Seni üzmek istemezdim" diyerek özür diledi; "Ama, hâlâ ne iş yaptığını anlayabilmiş değilim."

Bilge İştar:

"Galiba ben de sana bir özür borçlandım" dedi; "Çalıştığımı göremediğin için seni suçlamam yersizdi. Çünkü, çoğu zaman büyükler bile sevgi üretmenin başlı başına bir iş olduğunu ilk bakışta akıllarına getiremezler."

İştar'ın sözlerinden hiçbir şey anlamamıştı. Yüzünü ekşiterek:

"Nasıl yani?" diye sordu, "Böyle yüzerek sevgi ürettiğini mi söylemek istiyorsun?"

"Tam üstüne bastın" dedi Bilge İştar, "Kadife kaplı bir çekiçle, insanların yüreklerine, gizli gizli sevgiyi işlerim ben."

İştar'ın bu sözleri, Ural'a bir öncekinden daha anlaşılmaz geldi:

"Sevgi işlenmez ki, o içimizde kendiliğinden vardır" dedi.

İştar:

“Ah, keşke dediğin kadar kolay olsaydı...” diye iç geçirdi.

Ural:

“O zaman, her şey şimdikinden daha güzel olurdu, değil mi?” diyerek İştar’ın sözünü kesti.

Bunun üzerine İştar’ın gözleri parıldadı. Ural’ın kendisini anlamaya başlamasından ötürü sevinmişti. Dudaklarındaki gülümseme iyice belirginleşti. Burnunu, dayadığı cam duvardan ayırarak yüzmeye koyuldu. Yüzerken solungaçlarını açıp kapıyor; yüzgeçleri, sevincini açığa vuran bir coşkuyla kıpırdıyordu. Döndü, geldi, kafasını sudan çıkararak:

“Haklısın sevgili dostum; o zaman her şey daha az kusurlu olurdu” dedikten sonra, konuyla ilgisiz gibi görünen bir soruyla sürdürdü konuşmasını:

“Portakal ağacını sever misin?”

Ural, düşünmeden yanıtladı:

“Bayılırım.”

“İşte” dedi Bilge İştar, “Portakal ağacına karşı duyumsadıkların, önce portakal ağacından sana, sonra da senden portakal ağacına akan bir duygu ırmağıdır.”

Ural:

“Ama” diyerek karşı çıktı, “Portakal ağacı bunu nasıl yapıyor?”

“Bunu bilmeyen yoktur” dedi İştar, “Kökleriyle, topraktan su ve diğer besinleri; yapraklarıyla da güneş ışıklarını toplar, yoğurur ve onlardan portakal güzelliğinde sevgi üretir. Dışarıdan bakanlar, portakal ağacının ne denli yorucu bir çalışma içinde olduğunu göremez.”

“Anladım” dedi Ural, “Bizler görmeden güzel şeyler üretiyor ağaçlar. Böylece, onları sevmemizi sağlamış oluyorlar.”

Bir süredir iki dostun konuşmalarını dikkatle dinleyen Banibal:

“Anlayacağından hiç kuşkum yoktu” diye haykırdı. Coşmuştu. Mavi gözleri, dağların adaşına duyduğu sevgiyle ışıldadı:

“Biliyor musun” dedi, “Sen de portakal ağaçları gibi sevgi üretiyorsun.”

Sırtının sıvazlanması hoşuna gitmişti Ural’ın. Güven dolu bir sesle:

“Sevilmek için sevgi üretiyor olmak gerekir o halde” dedi.

Banibal:

“Tamı tamına öyle” dedi.

Ural, gökyüzüne baktı, bembeyaz ışıldayan dolunayı göstererek:

“Aydedeyi seviyorum, o da sevgi üretiyor demek ki” dedi ve ardından “Ya yıldızlar? Onlar da sevgi üretir mi?” diye sordu.

İştar:

“Güzel olan her şey sevgi üretir.”

Gölge çocuk Banibal:

“Güneşi de say” diye ekledi.

“Elbette. Hele insanlar...”

“Buğday eken köylüler...”

“Taşlara kusursuz biçimler veren yontucular...”

“Yeraltından kömür çıkaran madencileri unutma...”

“Sözcüklere hayat veren şairleri de...”

“Ya, yapı işçileri? Sevgi üretirken en çok onlar yorulur.”

“Evrenin gizlerini çözen bilim adamları da az yorulmazlar hani!”

“Dağların yücelikleri, denizlerin derinlikleri...”

“Irmakların sınır tanımaz akışları...”

“Rüzgârla yarışan doru atlar...”

“Başıboş bulutlar...”

“Çer çöple yuva yapan sığırcıklar...”

“İpek böcekleri, karıncalar, arılar...”

“Balıkları unuttunuz” diye surat astı İştar. Hafif kıskançlık sezilen bu sözlere kahkahalarla güldüler. Banibal, Ural’a dönüp, göz kırptı:

“Görüyorsun ya, pek alçakgönüllüdür benim sevgili dostum.”

İştar, ciddileşti:

“Ne diye alçakgönüllü olacakmışım. Bilmeyen gerçek sanır” dedi.

Ural, kavanoza eğilerek:

“Baksana İştar” diye seslendi; “Biliyor musun, seni ilk gördüğümde, kavanoza düşmüş küçük bir yıldız olduğunu düşünmüştüm.”

“Yanılmamışsın” dedi Bilge İştar, “Hepimiz, kızıl bir yıldızın evrene dağılmış parçalarıyız.”

V

SELENE

Gece kocamıştı. Karanlığa yamanmış koyu gri bulutların rengi gitgide açılıyordu. Ufukta büyüleyici bir renk cümbüşü... Bakanların gözlerini kamaştırıyordu. Güneşin perçemi, yüksek binaların üstünden görünmek üzereydi.

"Güneş'i bulmalıyım" diye sızlandı Ural. Bakışlarını yere dikerek söylemişti bunu. Üzüntülü bir ifade takınarak, dostlarından yardım istediğini göstermek istemişti.

Banibal ve İştar, onu duymazlıktan geldiler ya da gerçekten duymadılar. Dostlarının tepkisizliği Ural'ı şaşırtmıştı. Yardıma gereksinimi olmasa, o dakika küserdi onlara. Fakat, naz yapacak halde değildi. Bakışlarını yerden ayırdı, bu kez biraz daha acındırıcı ve duyulur biçimde:

"Ah Güneş!" dedi, "Şimdi nerdesindir kim bilir?"

Banibal, olanları biliyordu elbette. Zaten, burada bulunması rastlantı değildi. Olanlardan haberi yokmuş gibi davranarak:

"Nerdeyse doğar" dedi.

Ural şaşırdı:

"Ne doğar?"

"Güneşi sormamış mıydın? Nerdeyse doğar diyorum."

“Yanlış anladın” dedi Ural, “Ben Salkım’ın kedisi Güneş’ten söz etmiştim.”

“E, n’olmuş Güneş’e?”

“Ne olacak, evden kaçtı haylaz şey.”

“Hım...” diyerek araya giren İştar’dı; “Peki ama Salkım kim?”

“Ablam. Kedisi evden kaçtığı için beni suçluyor. Güya, Güneş kaçsın diye balkon kapısını bilerek açık bırakmışım. İşin kötüsü, babam da ondan yana.”

“Cık... cık... cık...” diyerek, sinir bozucu bir yazıklanmayla sırıttı Banibal; “Zavallı arkadaşım!.. Durumun içler acısı!”

Ural, Banibal’in kendisiyle dalga geçtiğini anlamıştı:

“Lütfen!” diye mızmızlandı.

İştar:

“Bırak dalga geçmeyi” diye çıkıştı, “Görmüyor musun, küçük dostumuz gerçekten zor durumda.”

Banibal ciddileşerek:

“Biz ne yapabiliriz ki?” diye sordu.

Ural, tam zamanı diye düşünerek atıldı:

“Güneş’i bulun bana. Yoksa, asla eve dönemem.”

“İmkânsız” dedi Banibal, “Bizden olmayacak bir şey istiyorsun.”

Banibal, bunu derken ciddi miydi? Yok canım, yine dalga geçiyor diye düşündü Ural. Ama Banibal’in yüzünde, şaka yaptığına ilişkin en küçük bir iz yoktu. Ural’ın canı sıkıldı. Kaşları çatıldı, dudakları büzüldü, gözleri dolu dolu oldu. Nerdeyse ağlayacaktı. Banibal’le dost

olduklarını sanmıştı ve dostlar birbirlerine yardım eder diye biliyordu. Demek ki, yanılmıştı.

Banibal:

"Elbete dostuz. Bundan kuşku duyarsan, üzülürüm" dedi, Ural'ın saçlarını okşayarak.

"Öyleyse?"

"Bu başka" dedi Banibal, yüzündeki gülümsemeyi koruyarak, "İlke olarak, herkesin kendi sorununu yine kendi başına çözmesi gerektiğine inanırım ben."

"Bencillik değil mi bu?" derken, Banibal'e karşı kırgın olduğunu saklamamıştı Ural.

Banibal, Ural'ın gönlünü almak çin, küçük de olsa bir çaba göstermedi:

"Öyle olsa bile, sorunlarımızın çözümünde daha güvenilir bir yoldur bu" dedikten sonra, işaret parmağına kondurduğu öpücüğü, kavanoza daldırdı. İştar ya acıkmamıştı ya da Banibal ve Ural arasındaki tartışmadan dolayı iştahı kaçmıştı. Bu yüzden, suya daldırılmış öpücüklü parmağa dönüp bakmadı bile.

Ural, tartışmada eline yeni bir koz geçirdiğini fark ederek, atıldı:

"Dostun İştar'ın doymasına yardım ederek, sorununu çözüyorsun ama."

Banibal'in sözleriyle davranışı arasında açık bir çelişki vardı. Bu çelişkiyi yakalayarak, Banibal'i köşeye sıkıştırdığını düşünüp, sevindi. Öyle ya, herkes kendi sorununu kendi başına çözmeliyse, ne diye İştar'ı kendi elleriyle doyuruyordu ki?

Banibal, oralı bile olmadı. Yüzündeki gülümseme

eksilmemiş, artmıştı. Ural'ın on yaşındaki bir çocuk için fazlasıyla zeki olduğunu görerek sevinmişti. Bu, Ural'ın en güç sorunların altından bile tek başına kalkabileceği anlamına geliyordu. Banibal, İştar'a göz kırparak:

"Kavanozdaki bir balık kadar çaresiz olduğuna inanmıyorsundur umarım" dedi.

Ural, bu yanıtı beklemiyordu. Nasıl bir tepki vereceğini anlamak için İştar'a baktı. İştar, herhangi bir alınganlık belirtisi göstermiyordu. Sanırım Banibal haklı diye düşündü. Boynunu bükerek:

"Anlıyorum" dedi.

Sustular. Şimdi, aralarında tatsız bir soğukluk vardı. Bir süre sonra, sessizliği İştar bozdu:

"Banibaaaal!" diye seslendi işveyle. Gölge çocuğa, ikisi arasındaki bir sırrı anımsatmak istercesine, hınzır hınzır gülümsedi. "Yaklaşır mısın?" dedi ardından.

Banibal, kucağındaki kavanoza iyice eğildi. Fısıldaşmaya başladılar. Ural, biraz uzaktan, merakla, iki eski dostun fısıldaşmalarını izliyordu. İştar'ın ne söylediği duyulmuyordu ama, Banibal'in arada bir, "Hı hı...", "Tamam..." ya da "Oldu..." dediğine bakarak, anlaştıklarını öngörebiliyordu. Banibal, çok geçmeden:

"Anlaştık" diyerek doğruldu. Ural'ın elinden tutarak:

"Haydi gidiyoruz" dedi.

Ural şaşkındı:

"Nereye?"

"Bırak soru sormayı. Sen elimi sıkıca tut, yeter."

Ural, anlamadan, dinlemeden asla iş yapmazdı:

"Nereye gidiyoruz?" diye bir daha üsteledi.

İştar, sanki birileri duyacakmış gibi, sesini iyice alçaltarak:

“Hişşşt..” dedi, “Uzatma da, Banibal’in dediğini yap.”

Bütün zeki çocuklar gibi, Ural da –en yakın dostları da olsa– başkalarının kendisini, bilmediği bir yöne doğru sürüklemesine izin veremezdi. Kararlı bir ifadeyle:

“Nereye gittiğimizi bilmem gerekir” dedi.

Banibal:

“Güneş’i bulmak istiyorsun değil mi?” diye sordu.

“Evet ama...”

“Aması şu, Güneş’i bulmak istiyorsan, tartışmayı bırak da, bizimle gel.”

Banibal’in buyuran tavrı Ural’ı rahatsız etti. Kendisine yardım etmeye karar verdikleri için, dostlarına minnettardı ama, minnettarlığı soru sormasına engel olmamalıydı.

İyi de, Banibal ve İştar, neden Ural’ın sorusunu yanıtlamaktan kaçınıyorlardı?

Nereye gideceklerini öğrenirse vazgeçeceğini düşünüyorlardı da, ondan. Küçük arkadaşının inadını kıramayacağını anlayan Banibal, sonunda açıklama yapmaya karar verdi. Kaşlarını yukarıya kaldırarak:

“Gökyüzüne” dedi.

Ural, küçük bir kedinin gökyüzünde ne işi var diye sormadı, nasıl gideceklerini de... Olur anlamında başını salladı.

Banibal, ikna olan dostunun elini sıkı sıkı kavradı. Ural’ın soluğu kesildi. İştar’ın eski neşesi yerine geldi:

“Gidiyoruz...” diye çığlık attı sevinçle.

İştar'ın çığlığıyla birlikte yükselmeye başladılar. Olağanüstü bir güç, dostalarımızı yerçekiminden kurtarmıştı sanki. Ural'ın karnı ve ayaklarının dibi gıdıklandı. Korkuyordu korkmasına ama, bu korku diğerlerine benzemiyordu. Birazdan bitecek düş korkusuydu bu. Karmaşık duygular içindeydi. Büyüyen gözbebekleri çevresinde fır dönüyordu. Yükseldikçe, daha önce tatmadığı bir duygu, bir sonsuzluk duygusu, Ural'ın yüreğini sarıp sarmaladı. Ufuktaki lacivert ve kırmızı arasında gidip gelen renk şeridi, her geçen saniye biraz daha uzuyordu. Banibal, Ural'a:

"İyi misin?" diye sordu.

"Evet" dedi Ural, gözlerini kırpıştırarak, "Hiç bu kadar iyi olmamıştım. Artık korkmuyorum."

Korkmadığını söylerken bile sesinin titremesine engel olamamıştı. Fakat, gerçekten korkmuyordu. Sesini titreştiren korku değil, bu inanılmaz yolculuğun heyecanıydı.

"Biliyordum" dedi İştar, "Yürekli bir çocuk olduğunu biliyordum."

Banibal:

"Hakkın var bilge dostum" diyerek, İştar'ı destekledi, "O, dağların adaşı."

Ural, hakkında söylenen sözlerden kıvanmıştı ama, övülmeye alışık olduğu söylenemezdi. Bu yüzden, yüzünün kızarmasına engel olamadı. Öte yandan, kendisinden beklenen cesareti gösterebildiği için, yüreği kıpır kıpırdı. Korkularını yenmesine yardım eden dostlarına borçlu olduğunu düşündü:

"Yanımda olmasaydınız, asla böyle bir işe kalkışamazdım" dedi.

Bilge İştar:

“Kim bilir, belki de yanında değilizdir” diyerek, herhangi bir alacakları olmadığını vurgulamak istedi. Ama Ural, bilge balığın ne demek istediğini çok sonra anlayacaktı...

Beyaz bulut kümelerine yaklaşmışlardı. Yıldızlar, yerden bakıldığında görülen boyuttaydılar hâlâ. Güneş, tepelerin ardından başını uzatmış, dünyamıza göz kırpıyordu. Dolunay, kral güneşin egemenliğine boyun eğmiş, ışıltısını yitirmişti.

Ural’ı büyüleyen bu olağanüstü güzellik, Banibal ve İştar’ı çok fazla etkilemişe benzemiyordu. İştar, çoğu zaman yaptığı üzre, kuyruğunu yavaş yavaş sallayarak yüzüyordu. Güneş ışıkları, Banibal’in gülümseyen yüzüne biraz daha canayakınlık katmıştı, o kadar. Zaman zaman sağına soluna bakıyor ama hiçbir şaşkınlık belirtisi göstermiyordu.

Beyaz bulut kümelerine ulaşmışlardı. Banibal, İştar’a:

“Bu buluttu değil mi?” diye sordu.

“Sanırım” dedi İştar, “Şu soldaki büyük bulutun üzerinde bırakmıştık onu.”

Ural merakla:

“Neyi?” diye sordu.

İştar, sesini gizemli kılmaya özen göstererek:

“Söyleyemem” dedi, “Görünce ne olduğunu anlarsın.”

Sonra da, hep birlikte, İştar’ın sözünü ettiği karbeyazı bulut yığınına doğru yöneldiler. Kuş tüyü hafifliğinde iniverdiler bulutun üzerine. Sanki, karla kaplı bir ovadaydılar. Öyle yumuşak, öyle hafifti ki... Böyle bir durumda bütün çocuklar ne yaparsa, Ural da onu yaptı: Kendini

sırtüstü atıp, üstündeki pürüzsüz mavilik ile altındaki ipeksi yumuşaklık arasında yuvarlanmaya başladı.

Banibal ve İştar, küçük arkadaşlarının coşkulu yuvarlanışını ses çıkarmadan, bir süre izlediler. Ural'ın bu çocuksu sevinci, her ikisini de mutlu etmişti. Gülümseyerek bakıştılar.

Bu arada, Ural, yuvarlanmayı bırakmış, çığlıklar atarak zıplamaya başlamıştı. Son zıplayışında, ileride, fazla derin olmayan bir bulut tümseğinin içinde, ne olduğu uzaktan anlaşılmayan bir nesne görünce telaşlandı. Arkadaşlarına dönerek:

"Orada bir şey var!" diye bağırdı.

Banibal, koşar adımlarla Ural'ın yanına geldi. Ural, soluk soluğa yineledi:

"İleride garip bir şey gördüm." Sesinde abartılı bir heyecan vardı. Banibal, başını yukarı doğru uzatarak, Ural'ın gösterdiği yöne baktıktan sonra:

"Sakin ol dostum" dedi, "Biz de onu arıyorduk. Hadi gidip bakalım."

Birlikte, Ural'ın gördüğü nesneye doğru yürüdüler. Bulut tümseğinde yatan şey, bu gece yarısından beri olagelenlere karşın, hâlâ şaşırtıcıydı. Ural:

"Bu da ne böyle?" diye şaşarak sordu.

Beklediği yanıt İştar'dan geldi:

"Bu, sonsuzluk sandalımız Selene."

Selene'nin karşısında, Ural'ın ağzı açık kalmıştı:

"Kanatları bile var!" dedi hayretler içinde.

Banibal övünerek:

“Sen onu bir de uçarken gör” dedi.

Ural, bulutlara bata çıka sonsuzluk sandalı Selene’ye doğru koştu. Eskil bir Viking yelkenlisine benziyordu Selene; ancak, onlardan daha küçüktü. Ön kısmı bir kuğu boynu gibi kıvrıktı. Boynun bittiği yerden, ağzından buharlar tüten bir ejderha başı uzanıyordu. Sandalın her iki yanında, yan yana ve bitişik kanatlar vardı ki, bir kartaldan alınmış gibiydiler. Arkasındaki –tavus kuşlarının açılmış kuyruklarını andıran– renkli yelpaze, Selene’nin büyüleyici güzelliğini tamamlıyordu.

Selene’ye dokunarak, bıçkınca bir ıslık çaldı Ural:

“Sonsuzluk sandalı ha!..” dedi, duyduğu hayranlığı saklamaya gerek duymadan; “Uçar mı bu?”

İştar, övünçle:

“Hem de nasıl!” dedi, “İstersen, benim gibi yüzer bile...”

“Ne güzel!” dedi Ural hayranlıkla, “Binebilir miyim?”

Banibal:

“Elbette” dedi, “Dur sana yardım edeyim.”

Ural, Banibal’in elinden tutarak, Selene’nin kanadına bindi. Ordan da kendini sandalın içine atıverdi. Tam ayağa kalkmak üzereyken, tuhaf bir çığlıkla donakaldı.

“Hey!.. Neler oluyor?” diye soran öfkeli bir maymunla burun buruna gelmiş, küçük dilini yutacak kadar korkmuştu. Dönüp, soran gözlerle Banibal’e baktı. Banibal, sandaldakilerin haline kahkahalarla gülüyordu; İştar da öyle...

Ezilme tehlikesi geçiren maymun:

“Bana bak Banibal, bu saygısız çocuk da kim?” diye sordu. Uykusu bölündüğü için sinirlenmişti.

Banibal, güldüğünü saklamaya çalışarak:

“Bu Ural” dedi. Sonra, Ural’a seslenerek, “Bu da Mişa” dedi.

İştar:

“Sonsuzluk sandalının kaptanıdır kendisi.”

Ural:

“Sevindim” dedi; dedi demesine ama, gerçekte hiçbir sevinme belirtisi göstermemişti. Hâlâ şaşkındı.

“İyi... İyi...” diye Ural’ı tersledi Mişa, “Bundan böyle gözünün önüne bak. Birilerinin üstümde tepinmesinden nefret ederim” diyerek, gerisin geri yattı.

Ural, Banibal’e Mişa’yı şikâyet etti:

“Benden hoşlanmadı herhalde.”

“Aldırma” dedi Banibal, “Kimse uykusunun bölünmesinden hoşlanmaz. Hele uykusunu alsın bir, göreceksin, altın gibi bir kalbi vardır.”

“Umarım öyledir.”

“Öyledir, öyledir... Zamanla anlaşacağınızdan kuşkun olmasın.”

İştar:

“Zaten anlaşmak zorundasınız” diye araya girdi; “Güneş’i birlikte arayacaksınız çünkü.”

İştar’ın dediklerini duyan Mişa, havaya fırladı:

“Neee?” diye haykırdı, “Güneşi aramak mı?”

Banibal:

“Öyle değil” dedi, “Bu Güneş, başka Güneş...”

Ural:

“Salkım’ın kedisi” diyerek araya girdi.

Mişa:

“O da kim?” diye söylendi, “Salkım da nereden çıktı şimdi?”

Banibal:

“Ural’ın ablası” diye yanıtladı Mişa’yı.

Mişa omuz silkerek:

“Bana ne Salkım’dan, bana ne Salkım’ın kedisinden? Ben uyumak istiyorum, anladınız mı; u-yu-mak is-ti-yo-rum... Şimdi, rahat bırakın da uyuyayım!” diyerek yatağına uzandı yeniden.

Ural, Mişa’nın hiç de konuksever olmayan söz ve davranışlarından rahatsız olmuştu. Çağrısız konuk olmak, istenilmediğini duymak canını sıkmıştı. İçinden, Banibal’e “Lütfen, beni geri götür” demek geçtiyse de, ağzını açıp tek söz söylemedi.

Banibal, küçük dostunun aklından geçenleri yüzünden okuyabiliyordu. Saçlarını okşayarak:

“Sen bana bırak” dedi usulca, “Ben hallederim.” Ardından, dönüp Mişa’ya:

“Hey!.. Aksi maymun! Bu kadar miskinlik yeter. Uyan bakalım. Yola çıkıyorsunuz.”

Mişa’nın Banibal’i dinlemeye niyeti yoktu. Yattığı yerde, tek gözünü açarak:

“Hiçbir yere gitmiyorum. Uykum var benim” dedi.

Olup bitenleri, kavanozunda sinirli sinirli dolanarak izleyen İştar da, tartışmaya katılmadan edemedi:

“Seni gidi uyuşuk!” diye payladı Mişa’yı, “Seni yitirdiğimiz günü ne çabuk unuttun. Keşke biz de seni aramaya çıkmasaydık.”

“Keşke!” diyerek iç çekti Mişa; “En azından şimdi uyuyor olurdum. Kimse de üstümde tepinmezdi.”

Ural, kusuru yüzüne vurulduğu için utandı.

“Kazaydı” dedi mırıldanarak. Anlaşılan Mişa yardım etmeyecekti. Tam umudu kesmişken:

“Tamam... Tamam...” diye söylenerek doğruldu Mişa; “Biz maymunlar, eşeklere benzeriz, ancak ölünce rahat ederiz.” Hemen ardından, gözlerini ovuşturdu, sıkıntılı bir ifadeyle, “Yola ne zaman çıkıyoruz?” diye sordu.

Ural, Banibal’e fırsat vermeden:

“Hemen” diye yanıtladı Mişa’yı.

“Sana sormadım” dedi asık suratlı maymun. Başını kaşıyarak, yattığı yerden doğruldu.

VI

ÖZLEMEK DE GÜZELDİR...

Ural, sonsuzluk sandalı Selene'nin çevresinde dolanarak, yola çıkacağı aracın güvenilir olup olmadığını anlamaya çalışıyordu kendince. Sağlam olmasına sağlamdı ama, havada nasıl durabildiğine akıl erdirememişti. 'Aman...' dedi kendi kendine; bizi, bu bulutlara taşıyan güç, Selene'yi de uçurur herhalde.

Banibal ve Kaptan Mişa, oturdukları buluttan ayaklarını sarkıtmış, hararetli bir söyleşiye dalmışlardı. Banibal, sonsuzluk sandalının kaptanına, birazdan çıkacakları yolculuk hakkında son bilgileri veriyor olmalıydı.

İştar ise, bir köşede unutulmuş kavanozunun içinde, bir acelesi varmışçasına dolanıp duruyordu. İlgisizlikten nefret ederdi. Banibal ve Mişa arasındaki konuşmanın uzaması canını sıkmıştı. Kendisinden gizli ne konuşuyorlardı öyle? Bıkkın bir ifadeyle:

"Haydi kuzum" diye seslendi Banibal'e; "Bırakın gevezeliği. Bizimkilerin uyku saati geldi. Geç kalacağız."

Banibal:

"Haklısın dostum" diyerek toparlandı; "Merak etmişlerdir."

Konuşulanlara uzaktan kulak kabartan Ural, Banibal ve İştar'ın neden söz ettiklerini anlayamamıştı:

“Kimler?” diye araya girdi.

“Kimler mi?”

“Evet, kimler merak etmiştir?” diyerek, sorusunu yineledi Ural.

“Yıldızlar...” dedi Bilge İştar, “Yıldızlar, yani güneşin nazlı kızları...”

Mişa:

“Öyle ya” diyerek, İştar’ı onayladı; “Bu sabahki ninnilerini dinlemediler.”

Ural, yapılan açıklamayı inandırıcı bulmadığını belirten bir ses tonuyla:

“Yıldızlar mı ninni dinliyor?” dedi, “Hiç öyle şey olur mu?”

Mişa, çok doğal bir şeyden söz ediyormuş gibi:

“Neden şaşırdın ki?” dedi; “İnsanlar uyanırken, yıldızlar uyur.”

Mişa’nın açıklamasını yeterli bulmayan İştar, kafasını sudan çıkararak:

“Sana söylemeyi unuttuk” dedi, “Bizim Banibal, evrenin en usta sirencisidir. Bütün yıldızlar, onun sireninden yayılan esenlikli ezgilerle uyur.”

Ural, İştar’ın şaka yaptığını düşündü. Söylenenlerin doğru olup olmadığını anlamak için, dikkatle Banibal’in güleç yüzüne baktı. Hakkındaki övgülü sözler, Banibal’i utandırmıştı. Uzun parmaklarıyla, kızaran yanaklarını gizlemeye çalışıyordu. Ancak parmaklarının arasından, o bildik gülümsemesinin bir tür kendinden hoşnutluk duygusuyla bütünleştiği görülebiliyordu. Ural’ın sorusunu, başını “evet” anlamında sallayarak yanıtladı.

Tuhaf diye düşündü Ural. Ama, Banibal'in sarı patikleriyle karşılaştığı andan beri, 'tuhaf' olmayan ne vardı ki? Onu, asıl düşündüren hem Güneş'i aramaya, hem de yıldızlara ninni söylemeye nasıl gidecekleriydi. Kafası iyice karışmıştı. Olacakları kavramaya çalışıyor, fakat içinden çıkamıyordu. Galiba, önce güneşin kızlarına ninni söylemeye gideceğiz, sonra da Güneş'i aramaya diye geçirdi içinden.

Banibal, Ural'ın içinden neler geçirdiğini okumuştu. Bu, açıklanması oldukça zor bir durumdu; kendisiyle birlikte Güneş'i aramaya gelmeyeceklerini öğrenmesi Ural'ı üzecekti.

Çocuklar böyledir işte; hem büyüklerin her işlerine koca burunlarını soktuklarından yakınırlar, hem de kendilerine yeterince yardımcı olmadıklarından... Hem üstesinden gelemeyecekleri sorumluluklar yüklenmek isterler, hem de öğretmenlerinin verdiği ödevleri, yapsınlar diye annelerinin, babalarının gözlerinin içine bakarlar. Doğrusu Ural, büyüklerinin her şeye karışmasından pek şikâyetçi değildi. Dahası, elinden gelse, bütün yaşamı boyunca çocuk kalmak; kendi hakkındaki kararların büyükleri tarafından verilmesini isterdi.

Banibal, Ural'da özgüven eksikliği olduğunun farkındaydı. Çocukluk yıllarında, yaşlarına uygun sorumluluklarını üstlenmeyenlerin büyüdüklerinde, en küçük sorunlar karşısında bile çaresiz kaldıklarını iyi biliyordu. Bu yüzden, Ural'ın şimdiden kendi ayakları üzerinde durmayı öğrenmesi, kendi başına bir şeyler başarması gerektiğini düşünüyordu ki, bu düşüncesinde bütünüyle haklıydı.

Gülümseyişi doğallığını yitirmişti Banibal'in. Sıkıntılı bir ifadeyle saçlarını karıştırdı ve Ural'ı kırmak pahasına:

"Üzgünüm, İştar ve ben seninle gelemiyoruz. Güneş'i aramaya Mişa'yla çıkacaksınız" dedi.

Ural, kulaklarına inanamadı. Madem yardım etmeyeceklerdi, ne diye gökyüzüne, şu bulutun üstüne çıkarmışlardı onu? Daha önce açık açık söyleselerdi, peşlerine düşüp buralara kadar gelmezdim diye iç geçirdi.

Yardım etmemişler miydi? Etmediklerini söylemek, düpedüz nankörlük olurdu. Üstelik, Banibal, daha aşağıdayken, herkesin kendi sorununu çözmesi gerektiğini söylemişti. Bu yüzden arkadaşlarını suçlaması yersizdi. İleri gittiğini kabul ederek, onları suçlamaktan vazgeçti ama, hâlâ üzüntülüydü Ural.

Banibal, kırgın dostunun gözlerinin içine baktı. Ural, gözlerini kaçırdı ondan. Dudakları titriyordu, dokunsalar ağlayacaktı. Gölge çocuk, Ural'ın elini tuttu. Tutar tutmaz, iki damla gözyaşı süzüldü Ural'ın yanaklarına. Başını çevirerek:

"Hani benim gölgemdin?" diye hıçkırdı.

Banibal, Ural'ın kulağına:

"İnsan karanlıktayken, yanında gölgesi bile olmaz" diye fısıldadı; "İnan bana, bu yolculuğun sonunda bir kediden çok daha fazlasını bulacaksın."

Ural, ne diyeceğini bilemedi. Banibal, "İnsan karanlıktayken" sözüyle ne demek istemişti? "Bir kediden çok daha fazlası" ne olabilirdi ki? Sorsa da, yanıt alamayacağını biliyordu. Sormadı o da. Her ne kadar, kendisiyle gelmeyecekleri için, Banibal ve İştar'a kırılmıştıysa da, onları tanıdığı andan beri yaşadıkları, Banibal'in sözlerine güven-

mesi gerektiğini gösteren sayısız gerekçeyle doluydu. Yenildiğini kabul ederek:

“Pekâlâ” dedi, “Ne zaman ayrılıyoruz?”

Banibal:

“Hemen” dedi.

Ural’ın içi sızladı:

“Demek öyle!” diyerek, simsiyah gözlerini Banibal’in başıyla patikleri arasındaki boşlukta duran kavanoza dikti. İştar, dudaklarını cama dayamış, hüzünlü hüzünlü sallanan kuyruğuyla, Ural’a “Hoşça kal” diyordu sanki. İştar’ın bu hüzünlü duruşu, kahramanımızı büsbütün duygulandırdı. Gözkapaklarını zorlayan gözyaşlarını İştar görsün istemiyordu. Başını yere eğdi. Sessizce ağlıyordu.

Belki de, aynı anda Bilge İştar da ağlıyordu. Ne ki, bunu anlamak olanaksızdı. Çünkü balıkların gözyaşları suya karışır; yüzdükleri suyu derinleştirir de, kimse göremez.

Gördüğü bu en güzel düşün sonuna geldiğini düşünen Ural’ın içi burkuldu. Ne diye yaşamda her şey dilediğimiz gibi olmuyor sanki? Mutlu düşler, iki kirpiğin birbirine dokunup ayrıldığı ana sığıyor; ayrılıklar uzadıkça uzuyor...

Gölge çocuk, küçük dostunun aklından geçenleri okumuştu yine. Ural’ın çenesinden tuttu, başını kaldırdı, sözcüklerin üstüne basa basa:

“Biten her düş, başka bir düşün başlangıcıdır derler. Bu, doğru” dedi, “Ve bu yeni düş, gerçeğin ta kendisidir belki de...”

Kavanozdaki hüzünlü balık:

“Yaşam bu yüzden bu kadar şenliklidir” diye söze karıştı berrak sesiyle.

O ana kadar, konuşulanları dinlemekle yetinen Kaptan Mişa:

“Her yeni düş, yeniden doğmaktır” diye ekledi.

“İnsan, bu yüzden ölümsüzdür” dedi bebek yüzlü dev gölge.

Ural, dostlarının bu yoğun felsefe yüklü konuşmalarını yeterince avutucu bulmamıştı. Boynunu bükerek:

“Ama sizi çok özleyeceğim” dedi.

O anda, yanlarından küçük bir bulut geçiyordu. Küçük bulutu görünce Banibal’in yüzündeki gülümseme genişledi. İştar:

“Hey!” diye seslendi küçük buluta. Mişa el salladı.

İştar:

“Anımsıyor musun Banibal?” diye sordu, “Şu küçük bulutu yıllar önce, bir ağacın dallarına takılı kalmaktan biz kurtarmıştık.”

“Anımsamaz olur muyum... Özlemişim küçük bulutu.”

“Ben de” dedi Mişa, “Ben de özlemişim keratayı.”

Banibal, ellerini havaya kaldırıp var gücüyle:

“Özlemek de güzeldir!” diye bağırdı. Sesi, yukarıdaki bulutlara çarparak geri döndü: Özlemek de güzeldir... Bulutların yansıladığı bu üç sözcük, gelip Ural’ın yüreğini okşadı ve daha önce duymadığı bir ezgiyle titreşti hava.

“Özlemek de güzeldir” dedi Ural, sesini boşluktaki ezgiye uydurarak. Biraz önceki huysuzluğundan eser kalmayan Mişa da katıldı ona; kavanozundan başını uzatan Bilge İştar da:

“Özlemek de güzeldir.”

Sonra hep bir ağızdan insanın içinde ılık rüzgârlar estiren bir şarkıya başladılar:

“Özlemek de güzeldir, özlenmek de
Bir bekleyenin varsa uzaklarda
Ve bir yer...
Kopar bulutundan özleyen damla
Karışır denizlere.”

VII

MİŞA GÜZELLEŞİYOR...

Sonsuzluk sandalı yola çıkmıştı. Ters yöne akan bir bulut ırmağının üzerinde, salına salına ilerliyordu. Sabahın serinliği, sandaldakilerin yüzünü okşuyordu. Uzaklardan, çok uzaklardan, evrensel dinginliği haber veren bir sirenin belli belirsiz sesi, kulak kabartınca duyulabiliyordu.

Bu, Banibal'in sireni olmalı diye düşündü Ural; işittiği sesten bir yüz çizdi düşleminde, bir de balık. Dostlarına duyduğu özlem, ılık bir duygu olup aktı içine. İçi sızladı. Mişa ne hissediyordu acaba? Öğrenmek için dönüp Mişa'ya baktı. Arkadaşlarından ayrılmış olmak, Mişa'yı pek etkilemişe benzemiyordu. Dahası umrunda bile değildi. Duyarsız maymun n'olacak!.. Keyifle dümen çeviriyor ve hiç durmadan konuşuyordu. Neler mi anlatıyordu? Neler anlatmıyordu ki... Muzu fazla kaçırdığı zamanlarda karnının nasıl ağrıdığından tutun da, küçük kardeşi Marduk'un dillere destan sakarlıklarına varıncaya kadar aklına gelen her şeyi peş peşe sıralıyor, deyim yerindeyse daldan dala atlıyordu. Arada bir de, Ural'a, – anlattıklarıyla ilgilenip ilgilenmediğini anlamak için:

"Ne kadar da komik, değil mi?" diye soruyordu.

Hani derler ya, 'çenesi düşük' diye, bu laf tam Mişa'ya göreydi.

“İştar’a yaptığım şakayı duysan, gülmekten kırılırdın” diyordu; “Uyuduğu sırada, kavanozuna vişne suyu katmıştım. İştar uyandığında, kendini kıpkırmızı bir suyun içinde bulunca, yaralandığını sanıp, kavanozundan dışarı fırlamıştı. Banibal, yaptığıma eşek şakası demişti ama, ben çok gülmüştüm.”

Ural, Mişa’yı duymuyordu bile. Donuk bakışlarından, şu an çok uzaklarda olduğu anlaşılabiliyordu. Aklı fikri Banibal ve İştar’daydı. Kanatlı bir sandalla gökyüzünü arşınlıyor olmak bile, heyecanlandırmıyordu onu.

Kaptan Mişa’nın gevezeliğinin tek nedeni de buydu; Ural’ı daldığı düşüncelerden uzaklaştırıp güldürmek için elinden geleni yapıyordu. Aslında, kendisinin de pek hoşlanmadığı şaklabanlıkları bir işe yaramamıştı.

Ural, yol arkadaşının anlattıklarını ilginç bulmadığını saklamaya gerek duymuyordu. Oysa, Mişa’nın kendisini güldürme çabalarının derin bir dostluk duygusundan kaynaklandığını anlayabilecek yaştaydı. Bu yüzden, böyle surat asmasının doğru bir davranış olmadığını o da biliyordu. Mişa’nın yüce gönüllü çabalarına, gülerek karşılık vermeyi isterdi ama, üzüntüsü buna engeldi.

Ablasını artık daha iyi anlıyordu. Salkım’ın Güneş’i yitirdiğinde yaşadığı acının bir benzeri, şimdi Ural’ın yüreğini kaplamıştı. Banibal ve İştar’ı bir daha asla göremeyeceği düşüncesi, –istemese de– gelip aklına yerleşiyordu.

Kaptan Mişa, belki bu önerisiyle ilgilenir düşüncesiyle, Ural’a:

“Baksana” dedi, “İstersen dümene sen geç.”

Ural, kesin bir ifadeyle:

“Hayır... Becerebileceğimi pek sanmıyorum.” Böylece, Kaptan’ın bu incelikli önerisini de geri çevirdi.

“Sen bilirsin” dedi Mişa. Sesinde kırgınlık belirtisi yoktu. Neşeli bir ıslık tutturarak, dümen çevirmeye devam etti.

Ural yeniden düşüncelere daldı. Kendine geldiğinde, birden, gördüklerini yadırgadığını fark etti. Tuhaf dedi kendi kendine; uçan bir sandal ve kaptanlık yapan çirkin mi çirkin bir maymun... Olacak şey miydi? Bunun bir düş olabileceğini düşündü. Daha önce, böyle bir düş kurup kurmadığını anımsamaya çalıştı. Sonra, belleğini eşelemekten çabucak vazgeçti. Düş ya da gerçek... İçinde dönendiği bu olağanüstü anı sonuna kadar duyumsama güdüsü, yaşadıklarına mantıklı bir açıklama getirme isteğini bastırmıştı. Dikkatle Mişa’yı izlemeye koyuldu. Geçen her saniyenin Mişa’ya ilişkin ilk izlenimlerini hızla değiştirdiğini görerek şaştı. Mişa, soluk almadan konuşuyordu... Hayır konuşmuyor; en değme tiyatro oyuncusuna taş çıkartırcasına oynuyordu. Ses tonu, anlattığına uyarlı olarak yükselip alçalarak dalgalanıyor; kusursuz vurguları, sözlerinin eksiksiz anlaşılmasını sağlıyordu. El, kol ve yüz devinimleri ise, anlatımına bambaşka bir canlılık katıyordu. Kısa bir süre önce, huysuz, asık suratlı, hatta çirkin bulduğu yaratık, konuştukça güzelleşiyordu Ural’ın gözünde.

İlk izlenimlere fazla güvenilmemesi gerektiğini söyleyen annesi haklı çıkmıştı. Ural, Mişa’ya ilişkin ilk izlenimlerinin yerinde olmadığını görünce sevindi. Gerçekten de, Mişa konuştukça, dümen çevirdikçe, şarkı söyleyip ıslık çaldıkça biçim değiştirmişti. Her eylemi, her sözü, gerçek kişiliğinin üzerindeki perdeyi kaldırmış, bütün sevimliliğini ortaya sermişti.

Bana sorarsanız, değişen Mişa değil, Ural'ın duygularıdır derim. Çünkü gerçek denilen şey, bazen açık açık görünse de, çoğu kez üstü toprakla örtülü bir gömüye benzer. Asla ilk bakışta ele vermez kendini. Onu ele geçirmek istiyorsak, bütün duyularımızı seferber etmemiz, yani iyi bir gözlemci olmamız gerekir. Bütün zeki çocuklar gibi, Ural da iyi bir gözlemciydi. Mişa'nın ne kadar güzel olduğu gerçeğini görebilmişti sonunda.

Yola çıktıklarından bu yana, –istemeden de olsa– yaptığı haksızlığı kabul ettiğini göstermek amacıyla:

"Mişa... Bana dümen çevirmeyi öğretir misin?" diye sordu.

Mişa, Ural'ın bu sözlerinin örtülü bir özür dileme olduğunu sezebilecek kadar güngörmüş bir maymundu. Sevinerek:

"Elbette" dedi, "Göreceksin çok kolay."

Göz göze geldiler ve gülümsediler. Ural oturduğu yerden kalkıp dümenin başına geçti. Mişa iyice şımardı. Yeni öyküler anlatabilirdi artık. Ural, sonsuzluk sandalıyla yaptığı yolculuğun keyfini çıkarabilirdi...

VIII

MAVİ KUŞ...

Sabahın ilk saatleriydi... Güneş, salkım saçak saçlarını dağlardan ormanlara, ordan da ovalara yaydı. Göl, çevresindeki ağaçların kızıl yapraklarından yansıyan güneşin ışıklarıyla, altın rengine kavuştu. Doğanın hamarat işçileri karıncalar işe koyulmuşlardı bile. Kuşlar, gerinerek ötüyor; böcekler çıkardıkları seslerle, ormanın gizemli uğultusunu bastırıyorlardı.

Bütün bu ses armonisi, kusursuz bir doğa senfonisinin hızlı çalınan bölümüydü ki, duyanların içlerinde uyuyan coşku perisini dansa davet ediyor gibiydi.

Sonsuzluk sandalı Selene'de uyuyan Ural, doğanın senfonik coşkusunu, belli belirsiz duydu. Bedeninde gezinen güneşin okşayıcı ılıklığını, düşünde gördüğü annesinin sıcak soluğu sandı. Gülümseyerek bir şeyler sayıkladı. Kollarını yana açıp gerindi. Hafifçe gözlerini araladı. Bakışlarını çevresinde gezdirdi.

O da ne? Selene, boydan boya irili ufaklı kuşlar tarafından kuşatılmıştı. Bu kadarla kalsa iyi; içlerinde bir de kocaman mı kocaman bir Mavi Kuş vardı. Selene'nin başına tünemiş, hiç kıpırdamadan, uyanmak üzere olan Ural'a bakıyordu.

Ural, yattığı yerden fırladı. Bacaklarını karnına doğru

çekip iyice büzüldü. Ural'ın ani deviniminden ürken birkaç kuş, kanat çırparak havalandı. Fakat asıl korkan Ural'dı. Ancak, ne yalan söylemeli; bu kez korkmakta haklıydı. Diğer küçük kuşlar neyse ne, ya karşısında durmuş, kısık gözleriyle kendisini süzen Mavi Kuş? O kadar büyüktü ki, ondan korkmamak tuhaf olurdu.

Ural, bu denli büyük bir kuşu Hayat Ansiklopedisi'nde bile görmediğini düşündü. Çakmak çakmak çakan gözleri, vurduğu yeri delebilecek sivri gagası, uzun tırnaklı pençeleri ve arada bir açıp kapadığı dev kanatlarıyla, korku nedir bilmeyen insanları bile endişelendirecek bir görüntüsü vardı.

Ural'ın korktuğunu anlayan Mavi Kuş, dış görünüşüyle hiç de uyuşmayan yumuşak bir sesle:

"Günaydın" dedi. O ana kadar hiç ses çıkarmadan Ural'ı izleyen diğer küçük kuşlar da, hep bir ağızdan "Günaydın" diyerek, konuklarına iyilik güzellik dilediler.

Ancak, ne Mavi Kuş'un sesindeki babacanlık, ne de diğer kuşların "Günaydın" deyişlerindeki şenlikli karşılama, Ural'ı yatıştırmaya yetmişti. Hâlâ şaşkın, hâlâ korkuyordu...

"Gü-gü-gü-naydın.." diye kekelerken, bir yandan da, uyansın diye Mişa'yı sarsmaya başladı. Bu hiç de incelikli olmayan uyandırma biçiminden rahatsız olan Mişa, uyanmak istemedi. Homurdanarak sırtını döndü.

Ural:

"Mişa... Mişa... Uyan diyorum" diye fısıldadı. Mişa, onu duydu ama, duymazlıktan geldi. Sonunda, yol arkadaşının ısrarlı dürtüklemeleri karşısında çaresiz kalıp:

"Anlaşıldı, sen oldukça, bana rahat yok" diye söylene-

rek, gözlerini ovuşturdu. Gözlerini açar açmaz, Mavi Kuş'la burun buruna geldi. Gözleri, korkudan faltaşı gibi açıldı.

"Kuiiiik!" diye öyle bir çığlık attı ki, Selene'nin çevresine tünemiş kuşların yürekleri ağızlarına geldi. Hop hop hoplayarak çığlık atan bir maymun ve havada amaçsızca uçuşan yüzlerce kuşun oluşturduğu görüntü görülmeye değerdi.

Yalnızca Mavi Kuş olanlardan etkilenmemişti. Bütün soğukkanlılığıyla, kurulduğu yerden gülümseyerek olanları izliyordu. Ural'a gelince; kendisi de fazlasıyla korkmamış olsaydı, maymun arkadaşının bu gülünç paniği karşısında makarayı koyuverirdi. Ne var ki, gülecek halde değildi.

Sandal'ın içinde dört dolanan Mişa, sonunda, ortalığı velveleye vermenin bir anlamı olmadığını anlamış, gelip –kendince daha güvenli bulduğu– Ural'ın arkasına saklanmıştı. Mavi kuş, kafasını uzatarak, aynı babacanlıkla, bu kez Mişa'yı selamladı:

"Günaydın."

Korkudan bacakları titreyen Mişa, önce anlamsız bir şeyler kekelediyse de, ardından kendini toplayıp:

"Günaydın" diyebildi. Sesinden, kalbinin hâlâ korkuyla attığını çıkarmak güç değildi.

Mişa'nın abartılı bir acındırıcılık yüklü sesinden, konuklarını tedirgin ettiğini anlamakta gecikmeyen Mavi Kuş, Ural ve Mişa'yı yatıştırmak amacıyla, sesini iyice yumuşatarak:

"Ben Horus" dedi, "Altıngöl'e hoş geldiniz."

“Benim adım Ural. Bu da...”

Mavi Kuş Horus’un son sözlerinden cesaret alan Mişa, Ural’ın sözünü tamamlamasına izin vermeden araya girdi:

“Bendeniz de sefil maymun Mişa... Sizinle tanışmak ne büyük bir onur, bilemezsiniz majesteleri” diyerek, Horus’un önünde yerlere kadar eğildi.

Majesteleri mi? Bu da nerden çıkmıştı? Ural, Mişa’nın fena halde dalkavukluk kokan bu sözü karşısında, Horus’un nasıl bir tepki göstereceğinin bilinemeyeceğini düşünerek, konuyu değiştirmek istedi:

“Geldiğimizde gün kararmıştı ve ortalıkta kimsecikler yoktu. Dinlenmek için burayı seçtiğimiz için, umarım sizi rahatsız etmemişizdir.”

“Umarım” dedi Horus, kaygılı bir sesle. “Gerçekte, burada ne aradığınıza bağlı bu.”

“Hiç” dedi Ural, “Hiçbir şey aramıyoruz. Yorgun ve uykusuzduk. Biraz dinlenmek istemiştik.”

Selene’nin çevresinde toplanmış kuşlar, bir ağızdan “Yaaa...” diye bağırdılar. Bu ünlem, gergin bir bekleyiş sonundaki rahatlamanın habercisiydi.

“Bu iyi” dedi Horus, “Demek ki, onlardan değilsiniz.”

“Kimlerden değiliz?”

“Uzun hikâye” diye atıldı kuşlardan biri; cingöz bir sığırcıktı bu.

Mavi Kuş Horus, Cingöz Sığırcık’a gülümsedikten sonra, Ural’a dönerek:

“Sığırcık haklı” dedi, “Gerçekten de uzun hikâye... Şu gördüğünüz Altıngöl ve çevresindeki kızıl ormanın bekçisiyim ben.”

Derken, Mavi Kuş sözünü bitiremeden, alaycı bir kahkahayla çınladı orman. Kahkahayı atan Mişa'ydı. Yerlere yatmış, karnını tuta tuta gülüyordu:

"Bekçi ha!.. Şu işe bakın, bekçiymiş... Hah... hah... ha... Ben de onu bir şey sanmıştım."

Mişa'nın alaycı tavrı, yaşlı bir kelaynağı kızdırdı. Kızgınlığını saklamaya gerek duymadan:

"Ne sanmıştın?" diye sordu.

Mişa, yaşlı kelaynağı daha fazla öfkelendirmemek için, ciddi bir yüz ifadesi takındı.

"Ne mi sanmıştım?" dedi, "Bir kral... Kral olmak, sana daha çok yakışırdı."

Kaptan Mişa'nın birkaç dakika önceki gerginliğinden eser kalmamıştı. Mavi Kuş Horus'a karşı önceki yapmacıklı saygısının yerini, küçümseyici ve alaycı bir tavır almıştı. Bu değişikliğe şaşmamak gerekir. İşin içine çıkar duygusu ya da korku karışınca hep böyle olur. Oysa, bir kralla sıradan bir bekçi arasında, saygınlık bakımından, özünde bir fark olmadığını bilmeyen yoktur. Hatta, yaptığı işin önemi göz önüne alınacak olursa, bir bekçinin, yiyip içip yatmaktan başka bir iş yapmayan bir kraldan daha fazla saygıdeğer olduğu bile söylenebilir. Fakat, güçsüz olanlar, güçlü olanın yapabileceği kötülüklerden korunmanın yolunu, ona içten olmayan bir saygı göstererek bulmuşlardır. Bu da, çıkarcılıktan başka bir şey değildir.

Çıkar duygusu ve korku... Her ikisi de, yalancılığı körükler. Kimse başında taçla ya da sırtında bir üniforma ile doğmaz. Türdeşler arasındaki doğal eşitliğin en açık bir kanıtıdır bu. Eşitlik, sonradan sonraya bozulur. Kör

olmak bile, bu gerçeği görmeye engel değildir. Kimilerinin kral, kimilerinin köle olarak doğduğunu söyleyenler yanılmıyorlar, bile bile yalan söylüyorlar aslında. Zira, krala kral olarak doğmadığını söylemek, bilginin yanı sıra cesareti de gerektirir.

Ural, henüz on yaşındaydı ve elbette yukarıda sözü edilen gereklilikten haberi yoktu. Ancak, Horus'un kral olmadığını öğrenince tavrını değiştiren Mişa'nın kabalık ettiğinin farkındaydı. Maymun arkadaşına sertçe bakarak susmasını buyurdu. Mişa, Ural'ın bakışlarından, hata yaptığını anladı. Suçlu suçlu bir köşeye çekilip sustu.

İşin iyi tarafı, Horus güngörmüş bir kuştu. Susarak, konuğunu daha fazla sıkıntıya sokacağını biliyordu. Tatsız ve yararsız tartışmalara girişmek ya da zaten yanlışını anlamış bir dostu, yok yere üzmek ona göre değildi. Bu gibi durumlarda en doğrusu, hiçbir şey yokmuş gibi davranmaktır. O da öyle yaptı. Ural'a dönerek:

"Altıngöl'ü çevreleyen Kızılorman'ın kralı iyice yaşlanmıştı..." dedi.

"Yaşlanmıştı ne kelime; bunamıştı" diye araya girdi Cingöz Sığırcık.

"Sığırcık haklı; bunamıştı" diye doğruladı diğer kuşlar.

Horus:

"Aslan kral, yaşlandığını bahane ederek, yurdunu terk etti" diye sürdürdü konuşmasını. O ana kadar hiç konuşmamış Uzun Bacaklı leylek:

"Yaşlı bir aslanın hayvanat bahçesinde daha rahat edeceğine inanacak kadar da aptal bir kraldı" diyerek söze karıştı.

“Bu yüzden de, Kızılorman’ı dev bir kereste fabrikasına dönüştürmek isteyenlere kandı” dedi Horus.

Cingöz Sığırcık, Mavi Kuş Horus’a göre daha heceyanlıydı. Başını sallayarak:

“Pöh!” dedi, “Bütün krallar gibi hem bencil, hem rahatına düşkündü. Aslında, ondan kurtulduğumuz için sevinmeliyiz” dedi.

“Sevinelim ama” dedi küçük Balıkçıl, “Ya başımıza bela ettiği kerestecilerden nasıl kurtulacağız?”

Ural, Horus ve diğer kuşların dağınık konuşmalarından, Altıngöl’ü bekleyen tehlikenin büyüklüğünün ayırdına varabilmişti. Ancak, onu asıl düşündüren, ülkesi olmayan bir kralın ne işe yarayacağı idi.

“Haklısın” dedi Horus, “Bir ülken yoksa, kral olmuşsun neye yarar?”

“Biz insanların böyle sorunları yok” dedi Ural, “İyi ki artık krallar tarafından yönetilmiyoruz.”

Cingöz Sığırcık, havalanarak Ural’ın omzuna kondu:

“Sen öyle san!” dedi bilmiş bilmiş.

Ural, Cingöz Sığırcık’ın ne demek istediğini anlayamamıştı. Soran gözlerle Horus’a baktı. Horus, düşünceli bir ses tonuyla:

“Sığırcık doğru söylüyor” dedi, “Ne yazık ki, siz insanlar, her zamankinden çok daha fazla kral tarafından yönetiliyorsunuz. Yeni krallarınız taç giymiyor artık; öyle cafcaflı, gülünç giysileri de yok.”

“Eski kralların görkemli saraylarını müze yaptılar. Yeni krallar pek göze batmayan evlerde oturuyorlar şimdi” diye ekledi küçük Balıkçıl.

Cingöz Sığırcık:

“Senin anlayacağın, kılık değiştirdiler” diyerek, kestirip attı.

“Bu yüzden” dedi Horus, “İlk bakışta kral olduklarını anlamak kolay değildir.”

“Ama onlar gerçek kraldır” dedi Kelaynak.

“Hem yalnızca insanların kralı değil” dedi Sığırcık, kanat çırpmaya başlayarak; “Makinelerin ve robotların da kralıdırlar. Doğaya meydan okuyan gökdelenlerinden yönetiyorlar dünyayı.”

“Tüh!” diye yerindi Ural, “Öyleyse, boş yere artık krallar tarafından yönetilmediğimiz için sevinmişim.”

Mavi Kuş, başıyla Ural’ı onayladı. Ancak Ural iyimser bir çocuktu; her şeyin iyi bir tarafı olduğuna inanırdı.

“Öyle bile olsa” dedi, “Geçmişin kralları kadar kötü olmadıkları için sevinebiliriz, değil mi?”

Cingöz Sığırcık:

“Horus, bu çocuk çok saf” diyerek, Ural’la alay etti.

Horus, Sığırcık’ı daha anlayışlı olmaya çağıran bakışlarla uyardıktan sonra, Ural’a dönerek:

“Ah küçük dostum, ne demezsin! Kralların kölelerini aslanlara parçalattığı zamanlarda, her şey bugünkünden daha yalındı. Onların eşsiz zulümler işlediğini anlamak için bir çift gören göze sahip olmak yeterliydi. Şimdi öyle mi ya?”

Mişa, suçluluk duygusundan kurtulmuş olacak ki:

“Ya şimdi?” diye sorarak söyleşiye katıldı.

Horus, kanadıyla başını kaşıdı. Söyleyeceklerini tasar-

lamak için bir süre sustu. Sonra, sözcükleri tarta tarta konuşmaya başladı:

"Şimdiki krallar ikiyüzlü. İçlerindeki canavarca duyguları gizlemeyi başarabiliyorlar. Halkın girmesinin yasak olduğu Canlı Maymun Lokantası'nda, mengeneye sıkıştırdıkları maymunların kafataslarını çekiçle parçalayıp, beyinlerini kaşıklıyorlar ama, sokaklara kulağa hoş gelen birtakım –sözümona– yüce ülkülerden oluşan bir kuzu postuna bürünerek çıkıyorlar."

Mavi Kuş'un verdiği örnek, Mişa'nın tüylerini ürpertti. Midesi kalktı.

"Canlı Maymun Lokantası ha! İğrenç!" diyerek, kusacakmış gibi böğürdü.

Ural, telaşlanan Mişa'ya sarılarak:

"Bunu bilmiyordum" dedi.

Horus:

"Dahası var" dedi.

Horus'un az önceki sözleri, Mişa'yı zaten allak bullak etmişti. Bu konuda daha fazla konuşulmasını istemiyordu. Yalvarırcasına:

"Dahası kalsın. Lütfen konuyu değiştirelim" dedi.

Ural, Mişa gibi düşünmüyordu. Dostunun başını okşayarak:

"Sakin ol" dedikten sonra, Horus'a dönerek, "Dahası mı var?" diye sordu.

Mişa, suratını astı. Doğrusu, duyarlı olduğu bu konuda konuşmakta direndiği için Ural'a kırılmıştı:

"O halde, siz konuşmaya devam edin. Ben biraz gezineceğim" diyerek, yanlarından uzaklaştı.

Horus, yanlarından uzaklaşan Mişa'nın arkasından baktı. Kaygılı bir ifadeyle:

"Onu anlayabiliyorum" dedi, "Bir kez işlerin yolunda gittiğine inanmayagörelim; kulağımız duymaz olur, gözümüz görmez... Tehlikenin ne kadar yakınımızda olduğunu görmemek için elimizden geleni yaparız."

Ural, konunun değişmesini istemiyordu. Kaldıkları yeri anımsatmak için:

"Dahası var demiştiniz..." diye araya girdi.

"Dahası şu" dedi Horus, "Geçmişteki kralların gücü ancak insanlara yetiyordu. Doğa karşısında güçsüzdüler. Günümüzün uygar kralları ise, ürettikleri makineler ile insanların yanı sıra doğa üzerinde de egemenlik kurdular. Bu yüzden, her zamankinden daha büyük kötülükler yapabiliyorlar."

Ural, o ana kadar her sözüne hak verdiği Mavi Kuş'un nasıl böyle düşünebildiğine şaştı. Okulda öğrendikleri yanlış olamazdı. Tekerleğin icadından başlayarak, dev iş makinelerinin üretimine kadar bütün teknolojik gelişmelerin insanlığın zaferi olduğuna inandırılmıştı. Teknoloji, baş eğmez doğayı dize getirmiş, insanı doğa karşısında çaresiz kalmaktan kurtarmıştı. Buna da uygarlık deniyordu. Bunun krallarla falan ne ilgisi vardı?

"İlgisi var" dedi Mavi Kuş, "O makineler, uygar kralların elinde ve onlar ne yapmasını buyurursa, makineler onu yapıyor."

"Diyelim ki öyle" dedi Ural, "Bunda ne kötülük var ki?"

"Ne kötülük mü var?" diye bir çığlık attı Cingöz Sığırcık, "Horus, boşuna çeneni yoruyorsun. Saf bu çocuk, saf" diyerek, konuşmaya son vermek istedi.

Horus, kaşlarını çatarak, sabırsız Sığırcık'ı payladı:

"Bazı şeyler vardır ki, ancak yaşanılarak öğrenilebilir" dedikten sonra, kanatlarını açıp Ural'a seslendi;

"Benimle kısa bir yolculuğa çıkmak ister misin?"

Ural:

"Nereye gideceğiz?" diye sordu.

"Uygar kralların, canlıların evrendeki tek yurdu olan dünyayı nasıl yok ettiklerini, kendi gözlerinle görmelisin."

Ural için çıktığı bu sonsuzluk yolculuğunda olağanüstülüklerin sonu yoktu anlaşılan. Başını sallayarak, Horus'un davetini kabul etti. Mişa'ya, Selene'yle kalıp kendilerini beklemesini söyledikten sonra, Mavi Kuş'un sırtına bindi, kollarını Horus'un boynuna dolayıp:

"Ben hazırım" dedi.

"Gidiyoruz..." dedi Mavi Kuş ve havalandılar.

Kısa bir yolculuk sırasında gördükleri, Ural'ın kanını dondurmaya yetmişti. Daha önce tanık olduğu ama hiç dikkat etmediği bu korkunç tehlike karşısında tüyleri diken diken olmuştu.

Fabrika bacalarının kül rengine boyadığı beton yığını kentler...

Yükseldikçe, dibindeki insanı küçülten gökdelenler...

Çölleşen topraklar... Çıplak tepeler...

İlkyazda bile yaprakları sararmış ağaçlar...

Gecekonduların arasında yükselen çöp dağları...

Zift karası deniz kıyıları... Kuşbakışı bakılınca, bütün açıklığıyla görülebiliyordu.

Altıngöl'e geri döndüklerinde, Ural yanıldığı; Horus

haklı çıktığı için üzgündü. Fakat bu iki üzgün yüz arasında, dikkatli bir gözün görebileceği küçük bir fark vardı: Ural'ın bakışlarına koyu bir karamsarlık çöktüğü halde, Mavi Kuş'un gözbebeklerinde büyümeye elverişli küçük bir umut ışığı ipildiyordu.

Ural, Horus'a bakmamaya çalışarak:

"Sen haklıymışsın" dedi, "Dünyamızın hali gerçekten içler acısı."

Horus, hiçbir şey söylemedi, hafifçe başını sallamakla yetindi. Ancak Cingöz Sığırcık öfkeyle öne atıldı:

"Barbarlar... Yurdumuzu yok edecekler!" dedi.

Horus'un yaşama bakışında umutsuzluğa kapılmak yoktu. Yanılıyorsun dercesine Cingöz Sığırcık'a baktı. Kendinden kuşku duymayan bir sesle:

"Başaramayacaklar!" dedi.

Ural, kısa yolculukları sırasında gördüklerinden öylesine etkilenmişti ki, içinde en ufak bir umut kırıntısı kalmamıştı:

"Ne demek başaramayacaklar?" diye araya girerek Horus'u tersledi; "Görmüyor musun, her şeyi nasıl berbat etmişler..."

"İnanıyorum ki, doğa bu çağcıl barbarlığa yenilmeyecektir" diyerek, düşüncesinde ısrar etti Mavi Kuş.

Ural, inançsızlığını açığa vuran bir ses tonuyla:

"Nasıl?" diye sordu, "İnsan olsa neyse; doğa bu, haksızlıklara başkaldıramaz ki..."

Bir köşede konuşulanları dinleyen ağırbaşlı Kartal, Ural'ın karşısına geçip, tok bir sesle:

"Doğa da başkaldırabilir" dedi, "Karşılaştığımız her doğal felaket, doğaya özgü bir tür ayaklanmadır aslında."

“Bu da onun gizli dilidir” diye ekledi Kelaynak.

Horus:

“Kelaynak doğru söylüyor” diye onayladı; “Doğa bu gizli dille, kendisine yapılan kötülükleri, kötülük yapanları da yok ederek ödeteceğini anlatıyor insanlara.”

“Öyleyse” dedi Ural, “Bu dilden anlamadıklarına bakarak, uygar kralların eski krallar kadar bile akıllı olmadıklarını söyleyebiliriz.”

Cingöz Sığırcık her zamanki ivecenliğiyle:

“Aptal bunlar, düpedüz aptal!” diye bağırdı.

Horus, kanadıyla Cingöz Sığırcık’ın başını okşayarak:

“Pek haksız sayılmazsın” dedi; “Bencillikle aptallık arasında çok ince bir çizgi vardır; birinden ötekine geçmek, sanıldığı kadar güç değildir.”

Kahramanlarımızın keyfi kaçmıştı. Horus’a ve diğer kuşlara “Elveda” deyip Altıngöl’den ayrıldıklarından beri ağızlarını bıçak açmıyordu. Canlı Maymun Lokantası’nı anımsadıkça Mişa’nın bedenini ter basıyordu. Ural’sa Horus’un sırtında yaptığı yolculuğu bir türlü unutamıyordu. Uzun uzun sustular.

Saatler sonra, suskunluğu bozan Mişa oldu:

“Biliyor musun?” diye sordu Ural’a.

“Neyi?”

“Her şeyin iyi bir yanı var diye düşünmekte haklısın galiba.”

“Şimdi nerden çıktı bu?”

“Düşünüyorum da, hiç olmazsa diyorum; Altıngöl’ün ve Kızılorman’ın yılmaz bir bekçisi var.”

IX

KÜÇÜK BİR KEDİ NEREYE GİDER?

Altıngöl'den ayrılmalarının üzerinden birkaç gün geçmişti. Kahramanlarımızın sonsuzluk sandalıyla yaptıkları yolculuk, Mavi Kuş ve arkadaşlarının söyledikleriyle gölgelenmişti. Ancak, her şeye karşın doğa hâlâ güzel ve kendini yenileyebilecek güçteydi. Selene'den aşağıya baktıklarından, bunu açıkça görebiliyorlardı. Karamsarlıkları, doğanın kendini yenileme gücünden aldıkları iyimserlikle yer değiştirmişti.

Artık, daha önemsiz bir sorunmuş gibi görünen Güneş'i aramayı düşünebilirlerdi. Fakat, Güneş'in izine henüz rastlamamış olmaları, bu ilginç yolculuğun tadını çıkarmalarına engeldi.

Hele Mişa, büsbütün umutsuzdu. Yola çıktıklarından bu yana, Güneş'i bulamayacaklarını düşünüyor ama, Ural'ı üzmemek için bu düşüncesini açığa vurmuyordu. Günler geçtikçe, buna karşın arama çabaları sonuçsuz kaldıkça, Salkım'ın kaybolan kedisini asla bulamayacakları düşüncesi pekişiyordu. Öyle ki, umutsuzluğunu Ural'dan saklamaya bile gerek duymuyordu artık.

Kaptan Mişa'yı sarıp sarmalayan bu duyguya 'yılgınlık' adı verilebilir. Oldukça bulaşıcı bir duygudur bu. Biri kapmaya görsün, bu arsız virüs, çok kısa bir süre içinde düşünceden düşünceye bulaşır. Mişa'daki yılgınlık, çok

geçmeden Ural'a da bulaştı. Artık o da Güneş'i bulamayacaklarını düşünmeye başlamıştı. Ancak bir sorun vardı; Güneş'i bulmadan eve nasıl dönecekti? Bunca yolu teptikten sonra, eve eli boş dönmesi doğru olur muydu ki? Evdekiler ne derdi sonra? Ya Banibal ve İştar ne düşünürlerdi? Başaramadığını söylediğinde tepkileri ne olurdu? Evden kaçmakla evdekilere karşı; sonsuzluk sandalı Selene'yle yola çıkmakla Banibal ve İştar'a karşı sorumluluk yüklenmişti. Sorumluluklarının gereğini yerine getirmeli, yılgınlığa kapılmamalıydı.

Sorumluluklarını anımsamak, yılgınlığın pençesinden kurtulmasına yetmişti.

İkide bir:

"Göreceksin bak, Güneş'i bulamayacağız" diye söylenen Mişa'yı tersliyor:

"Sen istersen geri dönebilirsin. Ben aramaya devam edeceğim" diyordu. Diyordu demesine ama, Güneş'i bulabileceklerine kendisi de inanmıyordu.

Böylece, bir süre daha çevrelerine bakına bakına gezindiler. Ural, alçaktan uçtukları bir sırada, altlarında uzanan koruluktaki büyük bir ceviz ağacının üzerinde, gezinen bir kıpırtı gördü. Dümenin başındaki Mişa'ya seslenerek:

"Şuraya inelim" dedi, "Belki Güneş'i gören biriyle karşılaşırız."

Mişa, dudak bükerek:

"Ceviz ağacındaki kıpırtıdan söz ediyorsan, boşuna umutlanma" dedi, "O bir sincaptı. Güneş'i nerden bilsin?"

"Olsun..." diye direndi Ural, "Bir bakalım yine de."

Kaptan Mişa, isteksiz isteksiz:

“Sen bilirsin” dedi ve Selene’yi büyük ceviz ağacının bulunduğu yere indirdi. Ural, Selene’den atlayarak, ceviz ağacına yaklaştı. Yaprakların arasında az önce gezinen kıpırtıyı aradı. Göremeyince:

“Kimse yok mu?” diye bağırdı.

“.....”

“Kimse yok mu?”

Yine ses soluk çıkmadı.

Mişa, koşarak Ural’ın yanına geldi. Bir kez de o seslendi:

“Kimse yok mu?” Bir süre bekledi. Yanıt alamayınca Ural’a dönüp;

“Bizden hoşlanmadı herhalde. Hadi, burdan gidelim” dedi.

Ancak, Ural’ın acelesi yoktu. Mişa’ya:

“Bana bırak” dedi, başını kaldırıp yeniden seslendi; “Burda olduğunu biliyoruz. Seni gördük. Lütfen ortaya çıkar mısın? Bir şey soracaktık.”

Ural, öylesine içtenlikle seslenmişti ki, kovuğunda rahatsız edildiği için canı sıkılan sincap, kafasını uzatıp bakmak zorunda kaldı. Ama pek konuksever birine benzemiyordu. Azarlarcasına:

“Ne var?” diye sordu.

“Ben Ural.”

“Ben de Selene’nin kaptanı Mişa...”

“İyi.. İyi... Ne soracaksanız sorun. Sonra da rahat bırakın beni.”

“Benim sormak istediğim bir şey yok” dedi Mişa. Belli

ki, sincabın onları başından savmaya çalışması gururunu incitmişti. Ural'ı gösterip "Beni buraya o getirdi" dedi.

"Şeeeey..." diye lafı geveledi Ural. Ural'ın yerinde kim olsa gevelerdi. Çünkü bizim sincap aksi birine benziyordu ve kendisinden yardım isteyecekleri, umutsuzluğa düşürecek bir yüz ifadesi taşıyordu. Çağrısız konuklarının bir an önce çekip gitmesini isteyen bir tavırla yineledi:

"Aman be kardeşim!.. Ne soracaksanız sorun. İşim gücüm var benim."

Mişa, ya sabır dercesine başını sağa sola sallayarak, gülümsedi. Sincabın sözleriydi onu gülümseten:

"Senin gibi bir sincabın ne işi olabilir ki?" diye söylendi ama sincap onun ne dediğini anlayamadı.

"Bırak söylenmeyi de, ne istiyorsan onu söyle" diyerek, Mişa'yı azarladı.

Mişa:

"Dedim ya, ben bir şey istemiyorum" dedi. Ural'ı kastederek, "O, kedisi Güneş'i arıyor."

Ural, arkadaşı Mişa'nın kendisini asık suratlı sincaba karşı yalnız bırakmasına içerledi. Üstelik, yüzüne karşı kendisinden 'O, bu' diye söz edilmesinden nefret ederdi. Kızdığını belli ederek:

"Güneş benim değil, Salkım'ın kedisi bir kere" dedi.

Sincap, konuşulanlardan hiçbir şey anlamamıştı.

"Hayda!.." diye ünledi. Lafın uzamasından da sıkılmıştı. Güneş de nerden çıkmıştı? Salkım kimdi?

"Salkım, Ural'ın ablası" diyerek konuya açıklık getirdi Mişa, "Güneş de onun kedisi..."

Ural, başını sallayarak, Mişa'yı doğruladı.

“E, bana ne bundan” diyerek, kovuğuna girdi Sincap.

Ural’ın pes etmeye niyeti yoktu. Son bir umutla Sincap’ın arkasından seslendi:

“Hani, Güneş’i görmüş olabilirsiniz diye düşünmüştük de...”

“Benim adıma konuşma” dedi Mişa, “Bu çokbilmiş Sincap’ın gökteki kocaman güneşi bile görebileceğini sanmam.”

Ural, Sincap’ı daha fazla küstürmemek için sertçe Mişa’ya baktı. Mişa da sustu. Bir süre sonra, bizim Çokbilmiş, kovuğundan başını uzattı.

“Güneş mi dediniz? Güneş... Hımmm... Güzel bir ad doğrusu.” Büyük bir çeviklikle, görkemli kuyruğunu sallaya sallaya, dostlarımızın tam üstünde duran dalın ucuna kadar geldi. Aşağıya eğilerek, “İnsanlar, eskisinden daha güzel adlar buluyorlar. Bu iyi...” dedi.

Mişa’nın kanı Sincap’a ısınmamıştı:

“Konumuz bu değil sayın Çokbilmiş!” diyerek Sincap’ı uyardı. Ural, Sincap’taki olumlu yaklaşımı yok edeceği endişesiyle, işaret parmağını dudaklarına yaklaştırarak:

“Susss...” dedi Mişa’ya. Mişa:

“Eeee, ne haliniz varsa görün!” diyerek sustu.

Sincap:

“Biliyorum, biliyorum...” dedi bütün çokbilmişliği ile, “Konumuz bu değil elbette. E, söyleyin bakalım, n’olmuş Salkım’ın kedisine?”

“Hiç sormayın” dedi Ural, acındırıcı bir tavırla, “Geçen akşam kimseye haber vermeden evden çıkıp gitmiş. O gün bu gündür ortalıklarda yok yaramaz şey.”

“Hımmm...” dedi Sincap, düşünüyor gibi yaparak,

“Doğrusu hiç şaşırmadım. Kendimi bildim bileli kedilere güvenilemeyeceğini söyler dururum. İnsanlar ne diye şımartırlar ki bu nankör yaratıkları? Sincaplar öyle midir ya?”

Sincap’ın konuyu bir kez daha değiştirmesi, Mişa’nın sabrını bir kez daha taşırdı:

“Konumuz bu değil efendi!..” diye yeniden müdahale etti.

“Biliyorum... Biliyorum...” dedi Çokbilmiş Sincap, “Peki, neye benziyor bu Güneş dediğiniz?”

Sincap’ın bu sorusu Mişa’yı sinirli sinirli güldürdü:

“Hay allah!” dedi, “Neye olacak, herhangi bir kediye benziyordur.”

Kalp kalbe karşıdır derler ya; Sincap da Mişa’dan pek hoşlanmamıştı. Birbirlerini sevimsiz bulan kimseler, hep böyle yaparlar; yanlış olduğunu bile bile, birinin kara dediğine öteki hep ak der. Buna kördövüşü de denir. Kaptan Mişa’yla Çokbilmiş Sincap, karşılaştıkları andan beri, anlamsız bir kördövüşüne tutuşmak için fırsat kolluyorlardı. İşte fırsat doğmuştu; Güneş’in neye benzediğini tartışabilirlerdi.

Çokbilmiş Sincap, işaret parmağını Mişa’ya doğru sallayarak:

“Bir kediye benzediğini nerden biliyorsun?” diye sordu, “Onu daha önce gördün mü bakalım?”

Mişa:

“Görmedim ama...” diye yanıt verecek olduysa da, Çokbilmiş Sincap, sözünü ağzından aldı:

“Bak! Görmediğini itiraf ettin.”

“Ne olmuş görmediysem...” diye diklendi Mişa,

“Görmediysem de bütün kedilerin birbirine benzediğini biliyorum.”

Çokbilmiş Sincap:

“Haklısın galiba” diyerek başını kaşıdı. Mişa, Çokbilmiş’i alt ettiğini sanarak sevindi. Fakat, Çokbilmiş’in hemen ardından gelen sözleri, hevesini kursağında bıraktı:

“Evet, dediğin gibi bütün kediler birbirine benzer; hepsi de nankör, hepsi de sevimsizdir.”

Ural, Çokbilmiş Sincap’ın Güneş hakkındaki sözlerini biraz insafsız bulmuştu:

“Güneş başkaydı” diye itiraz etti.

Çokbilmiş:

“Başkaydı ha!” diyerek, garip bir çığlık attı; “Şuna bakın! Güneş başkaymış!.. Hıh! Söyle bakalım, nesi başkaymış şu yaramaz kedinin?” diye azarlarcasına sordu.

Ural, Çokbilmiş’i kızdırmamaya çalışarak sesini alçalttı:

“Nankör olduğu söylenemez” dedi, “Üstelik epey de sevimliydi.”

“Hakbilir ve sevimli bir kedi... Hah... Hah.. Ha...” diyerek, zorlama olduğu hemen anlaşılan bir kahkaha attı Çokbilmiş; “Yok devenin nalı! Kim böyle bir kedi görmüş allahaşkına?” dedikten sonra, daldan dala atlayarak ağaçtan indi ve gelip Ural’ın karşısına dikildi:

“Öyleyse, ne diye evden kaçtı bu hakbilir ve sevimli kedi?” diye sordu.

Gerçekten de, sıkı bir soruydu bu. Ne diyeceğini bilemedi Ural; alnında boncuk boncuk kabaran terleri koluyla sildi. Fısıldayarak:

“Herkes hata yapabilir” diyebildi.

Ural'ın sıkıştığını gören Çokbilmiş, insafa geldi. Konuğunu daha fazla üzmek istemiyordu. Tavrını yumuşattığını belli ederek:

"Tamam... Tamam..." dedi, "Belki de Güneş, dediğin kadar sevimli bir kedidir."

Çokbilmiş'in az önceki düşüncesinden çark etmesi bile, Ural'ın sıkıntısını gidermeye yetmemişti. Bulamadıktan sonra, sevimli olmuş, sevimsiz olmuş, ne fark ederdi ki?

Çokbilmiş Sincap, Ural'ı mutlu edeceğini düşünerek, avcunu yatay biçimde yere yaklaştırıp:

"Şöyle, minik bir kedi miydi?" diye sordu.

Ural, umutlanarak heyecanlandı:

"Evet, minik bir kediydi" diye yanıtladı Sincap'ı.

Çokbilmiş:

"Dur bakayım..." diyerek, elini alnına götürüp, anımsamaya çalışıyor gibi yaptı; "Sarı ve kabarık tüylü bir kedi miydi?"

Ural:

"Ta kendisi!" diye atıldı; "Nerede olduğunu biliyor musun?"

"Hayır" diye kestirip attı Çokbilmiş, "Doğrusunu söylemek gerekirse, şu son zamanlarda kedi gördüğümü bile anımsamıyorum."

Ural, hayal kırıklığına uğramıştı. "Yaaa..." dercesine boynunu büktü.

Bir ara umutlanan Mişa da "Yaaa..." diye sızlandı. Anlaşılan yolculuk uzayacaktı.

“Yaaa!” diye son noktayı koydu Çokbilmiş Sincap.

Neden sonra Ural,:

“İyi ama, görmediysen, küçük ve kabarık sarı tüylü bir kedi olduğunu nerden biliyorsun?” diye sormayı akıl etti.

“Gördüğümü söylemedim ki... Bana göre bütün kediler küçük ve kabarık sarı tüylüdür.”

Ural, Çokbilmiş Sincap’ın çok şey biliyor gibi görünmesine karşın, gerçekte bir şey bilmediğini geç de olsa anlamıştı. Kızgın bir ifadeyle:

“Demek ki, yaşamın boyunca bir kedi görmüşsün. Eğer daha fazlasını görmüş olsaydın, kedilerin de tıpkı sincaplar gibi, birbirlerinden ayrılan özellikleri olduğunu bilirdin. Kimi sarı olur, kimi siyah, kimi kızıl, kimi de kül rengi... Kimileri küçüktür, kimileri de çok büyük. Hepsinin gözleri, bıyıkları, kuyrukları vardır da, başka başkadır. Yakından tanıyınca, huylarının türlü türlü olduğunu da anlardın” dedi.

Ural’ın Çokbilmiş’e hak ettiği dersi vermesi, en çok Mişa’yı sevindirdi. Aldın mı dersini dercesine sırıtarak Çokbilmiş’in yüzüne baktı. Fakat, Çokbilmiş Sincap’ın bozum bozum olduğunu düşünmekle hata etmişti. Çokbilmiş, hiç bozuntuya vermeden, sanki biraz önce tam tersini savunan kendisi değilmiş gibi, kasıla kasıla:

“Aferin!..” diyordu Ural’a; “Tıpkı sincaplar gibi kediler de birbirine benzemez.” Hemen arkasından da, “Ama bir sorun var; şu Güneş, evden kaçtığı günkü kadar küçük kalmış olamaz, değil mi?” diye sordu.

Ural saçlarını karıştırarak:

“Bunu hiç düşünmemiştim” dedi.

Mişa, aramaktan vazgeçme önerisine dayanak sağladığı için, tanıştıklarından bu yana ilk kez Çokbilmiş'e hak verdi:

"Değişmiştir elbette" diye atıldı, "Kim bilir, eskisi kadar sarı, eskisi kadar kabarık tüylü bile değildir. Salkım da, eskisi kadar küçük ve kabarık sarı tüylü olmayan bir kediyi istemez. İyisi mi aramaktan vazgeçelim" dedi.

Ural:

"Mişa, sana dilediğin zaman geri dönebileceğini söylemiştim" diyerek, arkadaşını bir kez daha tersledi.

Bıkkınlıkla:

"Amaaaan!.." diyerek, geri çekilip sustu o da.

Çokbilmiş, öyle çok fazla şey bilmese de, iki dost arasında esen soğuk havayı dağıtmak gerektiğini biliyordu. Konuyu değiştirmek için:

"Bir başka sorun daha var" diyerek araya girdi; "Güneş'i burada bulabileceğinizi kim söyledi? Akla yatkın bir açıklamanız vardır herhalde."

Doğrusu, Ural bunu da hiç düşünmemişti. Mişa haklı çıktığını anımsatırcasına Ural'a baktı. Ural:

"Bilmem ki..." dedi, "Belki bir gören olmuştur diye öylesine uğramıştık."

Çokbilmiş'e, ileri geri konuşmak için yeni bir fırsat daha doğmuştu. Eleştirecek bir yan bulduğu için gözleri parladı. Bütün alaycılığıyla:

"Demek öylesine uğramıştınız..." diyerek, pis pis sırıttı. Sonra birden ciddileşerek, "Olmaz efendim, olmaz!.." diye hiddetlendi; "Öylesine aramakla insan evinin yolunu bile bulamaz!" dedi.

Ural, dediğine pişman olmuştu olmasına ama, Çokbilmiş Sincap'ın susacağı yoktu. Karşısındakinin açığını yakalayan bütün çokbilmişler gibi, kazandığı zaferin tadını çıkarmaya kararlıydı. Ellerini arkasında kavuşturup hızlı hızlı turluyor, bir yandan da söylevine devam ediyordu. Her şeyden önce aramayı bilmeliymişiz... Yoksa dolapçı beygiri gibi boş yere dolanıp dururmuşuz... Plansız programsız olmazmış bu işler... Ve daha neler neler... "Bırakalım şimdi bunları. Her şeyi yeni baştan ele alalım" diyerek bitirdi sıkıcı söylevini.

Mişa, Çokbilmiş'in son tümcesiyle irkildi. Kollarını yana açarak:

"Buyrun cenaze namazına!.." dedi bıkkınlıkla.

Çokbilmiş, Mişa'nın kendisiyle alay ettiğini anlamıştı. Mişa'yı kastederek:

"Zatıâlileri görüşüme katılmıyorlar mı?" diye sordu, alaycı bir tavırla.

Alaycılıkta, Mişa'nın Çokbilmiş'ten aşağı kalır yanı yoktu:

"Katılmaz olur muyum?" dedi, "Her şeyi yeni baştan ele alalım." diye ekledi, Çokbilmiş'i taklit ederek.

Mişa'yla Çokbilmiş Sincap arasındaki sinir savaşı Ural'ın da sinirlerini bozmuştu:

"Sen sus bari." diyerek, Mişa"ya bir kez daha çıkıştı. Sonra da Çokbilmiş'e dönerek; "Tamam, başa dönelim ama, nasıl?" diye sordu.

Çokbilmiş, kendisine danışılmasından duyduğu hoşnutlukla kasıldı:

"Sizin yerinizde olsam, küçük bir kedi evden kaçınca nereye gider diye sormakla başlardım işe." dedi.

“Harika!” diye zıpladı Mişa. Haykırışı sevinç değil, alaycılık yüklüydü. Dağ, yine kedi doğurmuştu ona göre. Çokbilmiş’in sesini yansılayarak:

“Küçük ve yaramaz bir kedi evden kaçınca nereye gider?” diye söylenmeye başladı: “Nereye gider, nereye gider? Küçük ve yaramaz bir kedi evden kaçınca nereye gider?” Bir yandan da ileri geri hızlı adımlar atarak dolaşmaya başlamıştı.

Ural, Mişa’nın teatral alaycılığı ile ilgilenmedi. Çünkü onun kafası da aynı soruyla meşguldü. Derken:

“Buldum!” diye bir çığlık attı.

Mişa, Ural’ın çığlığıyla donup kaldı. Biraz düşündükten sonra:

“Yaşasın!” dedi, “Gördün mü, ne kadar da kolaymış.”

Ural:

“Kolay olan nedir?” diye sordu.

“Bulmak.”

“Neyi?”

“Neyi olacak, Güneş’i. Hadi, alıp eve dönelim.”

“Lütfen ciddi ol Mişa. Şakanın sırası değil. Ben, küçük bir kedinin evden kaçınca nereye gidebileceğini buldum demek istemiştim.”

Mişa, yüzünü ekşitti:

“Beni hayal kırıklığına uğrattın dostum” dedikten sonra, “Eh, bu da az şey sayılmaz” diyerek dudak büktü; “Söyle bakalım büyük kâşif, küçük ve üstüne üstlük yaramaz bir kedi evden kaçınca nereye gidermiş?”

“Bil bakalım nereye gider?”

“Hoppala!.. Al başına belayı. Bulduğunu söyleyen ben miydim yoksa?”

“Kafanı çalıştır sefil maymun; bir kedi, en çok nerede olmak ister?”

“Hımmm... Dur bakalım, muz ağaçlarıyla dolu bir bahçede olabilir mi?”

“Hadi ordan. Kediler muz yemez ki.”

“Tabii ya... Kedilerin maymunlar kadar gelişkin bir damak zevkleri olmadığını unutmuşum. Ama ben onun yerinde olsaydım, soluğu en yakın muz bahçesinde alırdım.”

“Diyelim ki, onun yerindesin. Mideni de tıka basa muzla doldurdun. Ya sonra nereye giderdin?”

“Hiçbir yere.”

“Hiçbir yere ne demek?”

“Hiçbir yere gitmezdim demek, çıkar, bir muz ağacının tepesinde yediklerimi sindirene kadar bir güzel şekerleme yapardım.”

“Seni uyuşuk şey! Diyelim ki, bir güzel uyku çektin. Ya sonra?”

“Uyanır, hâlâ muz kalmışsa, yeniden ağaçlara dadanırdım.”

Mişa’nın bu soru-yanıt oyunundaki muziplikleri, Ural’ı canından bezdirmişti. Ayaklarını yere vurarak:

“Suç sende değil, senin gibi bir maymunu ciddiye alanda...” dedi ve oyundan çekildi.

Ural’dan daha sabırlı olduğu anlaşılan Çokbilmiş Sincap:

“Ya sonra?” diye sorarak, oyunu kaldığı yerden sürdürdü.

“Oynamak isterdim” diye yanıtladı Mişa.

“Tek başına mı?”

“Yanımda arkadaşlarım olsa, daha iyi olurdu.”

“Yani?”

“Yanisi, başka maymunlar... Tek başına oynamak sıkıcı olurdu.”

Ural:

“Şimdi yaklaştın” diyerek ileri atıldı; “Güneş’in gidebileceği yeri tahmin edebilirsin artık.”

Gelin görün ki, dostumuz sefil maymun Mişa’nın muziplik damarı kabarmıştı:

“Tabii ya...” diyerek kafasına vurdu, “Ah akılsız kafam! Daha önce niye düşünemedim ki, Güneş’i maymunların gittiği yerde arayalım.”

Mişa’nın bu son sözleri, bırakın gülmeyi, gülümsemeyi bile bir kişilik zayıflığı olarak gören Çokbilmiş Sincap’ı dahi kahkahalara boğdu. Kendi muzipliklerini beğenmiş olacak ki, Mişa da, Çokbilmiş’in korulukta çınlayan kahkahalarına eşlik etti. Yaşamın bir yüzünün de hoş bir şakadan ibaret olduğunu yeni yeni öğrenen Ural da, dayanamayıp, dostlarının şen şakrak gülüşlerine katıldı.

Karşıki tepelerde yankılanan kahkahalar, bütün korulukta çoğalarak yayıldı. Uzaklardaki bir kaplumbağa, başını kabuğundan uzatarak çevresinde göz gezdirdi. Delirmiş olmalılar diye geçirdi içinden. Homurdana homurdana kabuğuna çekildi yine. Ağaçta uyuklayan somurtuk karga,

gözlerini açtı. Gülüşmeler uykusunu kaçırmıştı. “Saygısızlar! N’olacak...” diye söylendi. Somurtuk karganın komşusu küçük tırtıl, daha anlayışlıydı. Üç kafadarın neye güldüklerini bilmek istedi: “Ah keşke orda olsaydım...” diye iç geçirdi ve gülümsedi.

X
SONSUZ GECEDE

Sonsuzluğa yolculuk olanca hızıyla sürüyordu. Kanatlı sandal Selene, alçalarak, yükselerek boşlukta yol alıyordu. Kimileyin ipek tenli bulutlara sürtüne sürtüne, kimileyin gökyüzüne yekinen yağmur ormanlarının üstünden dallara çarpa çarpa geçiyordu. Gökyüzünde kuşlarla yarışıyor, dalgalar arasında yunuslarla boy ölçüşüyordu.

Sonsuzluk sandalı için dört mevsim bir gün demekti. Uçsuz bucaksız çöllerle, engin okyanusları aynı günde aşıyordu.

Muzip maymun Mişa, bütün bu olağanüstülükleri kanıksamıştı. Gördüklerine aldırmadan, sanki sıradan bir iş yapıyormuşçasına, hiç durmadan dümen çeviriyordu. Ural içinse, bu yolculuğun her anı bambaşka güzellikte şaşırtıcılıklarla doluydu. Yerinde duramıyor, sandalın içinde bir sağa bir sola koşuşturup duruyordu. Gözlerine inanamadığını söyleyerek, sık sık sevinç çığlıkları atıyordu:

"Şunlara bak, şunlara... Boylarına boslarına bakmadan bizimle yarışıyor keratalar. Ha gayret dostum, ha gayret! (...) Mişa! İnanmayacaksın ama, penguenler bize el sallıyor. Ne? Görmüyor musun? Şurda şurda, şu soldaki buz dağının eteklerinde. Hey!.. Merhaba smokinli baylar, bayanlar... Merhaba! (...) Üf... Hiç bu kadar büyük bir balina görmemiştim. Mişa, bu balina kaç yaşındadır dersin?" gibi sözlerle coşkusunu dile getiriyordu.

Ne var ki Mişa, ben bu filmi daha önce görmüştüm havasındaydı. Ural'ın coşkusunu soğuk bir gülümsemeyle geçiştirmekle yetiniyordu. Onun bu kayıtsızlığını, duyarsızlık olarak nitelemek haksızlık olurdu. Kabul etmek gerekir ki, Ural'ın ağzını açıkta bırakan bu olayların hiçbiri Mişa için yeni değildi. Aynı yoldan kezlerce geçen uzun yol sürücülerinin duyumsadığı türden bir bıkkınlık içindeydi. Onun sorunu, yolculuğun gereğinden fazla uzamasıydı. Bu nedenle de, Ural'ın derin bir coşkuya kapılmasından pek de hoşnut değildi. Arkadaşına, yolculuklarının asıl amacını anımsatmak düşüncesiyle, arada bir, "Göreceksin, Güneş'i bulamayacağız" diye sızlanıyordu.

Dikkatli okurlar, Kaptan Mişa'nın küçük kedi Güneş'i bulmak konusunda pek umutlu olmadığını anımsayacaklardır.

Kime sorsanız, size umutsuzluk başarısızlığa çıkan en kestirme yoldur der. Ben de, umutsuzlukla başarısızlık arasında yakın bir ilişki olduğunu düşünenlerdenim. Ne ki, dayanaktan yoksun, içi boş bir umudun, en az umutsuzluk kadar tehlikeli bir duygu olduğunu da bilirim. İşte bu yüzden, Kaptan Mişa'nın umutsuzluğunda haklı bir yan gördüğümü söylemem, şaşırtmamalı sizi.

Öyle ya, elinizde kayda değer bir ipucu olmadan, şu koca yeryüzünde, küçük ve kabarık sarı tüylü bir kediyi bulmak, olasılık yasalarına bel bağlayarak, elde edilebilecek bir sonuç olmasa gerek. Açıkçası, böyle bir durumda, ancak mutlu bir rastlantı Güneş'e kavuşmalarını sağlayabilirdi. Bu da, piyangodan büyük ikramiyeyi kazanmak gibi bir şans olurdu. E, şansa fazla güvenilmeyeceğini söylemek bilmem gerekli mi?

Nitekim, akıllarına gelen her yere bakmışlardı da, bir türlü Güneş'in izine rastlayamamışlardı. Karşılaştıkları herkese sormuşlardı; birçok kimse, ya kahramanlarımızla alay etmiş ya da aramaktan vazgeçmelerini önermişti. Mişa'ya kalsa, bu öneriye derhal uyacaktı. Gelin görün ki Ural, Nuh diyor peygamber demiyordu: "Güneş'i bulmadan eve dönmem" diye ayak diriyordu.

Aslına bakılırsa Ural'ın umudu da iyice azalmıştı. Epeydir Güneş'i falan umursadığı yoktu. Açık açık söylemese de, Güneş'i aramak onun için neşeli bir yolculuğun bahanesi olup çıkmıştı. Keyfine diyecek yoktu. Aynı şey Mişa için söylenemezdi. İlk zamanlardaki neşeli hali, yerini bıkkınlığa bırakmıştı. Öylesine ki, kaptanlık görevini de yol arkadaşına devretmiş, günün büyük bir bölümünü uykuda geçirmeye başlamıştı. Karnı acıkmasa, tuvaleti gelmese, uyanacağı yoktu.

O gün de, Mişa horul horul uyuyordu... Güzel bir ikindi vaktiydi. Ural, dümenin başındaydı. Selene, sütliman bir mavilikte seyrediyordu. İlk bakışta her şey son derece olağandı. İlk bakışta diyorum çünkü, acemi kaptanımız Ural, ufukta kat kat biriken kara bulutların ne anlama geldiğini bilmiyordu. Bilse, birazdan kendilerini karşılayacak fırtınayı öngörebilirdi.

Ama olan olmuş; Selene, gittikçe yoğunlaşan kara bulutlara dalmıştı bile. Genç kaptan birdenbire havanın soğuduğunu duyumsadı ama, bu ani ısı değişikliğini önemsemedi. Keşke önemsese, Mişa'yı uyandırıp ne yapması gerektiğini sorsaydı. Artık çok geçti. Selene, çok güçlü bir hava burgacına kapılarak sürüklenmeye başlamıştı.

Fırtına, her şeyi allak bullak etmişti. Yer gök sarsılıyor, göz gözü görmüyordu. Kara bulut dağları, büyük bir gürültüyle birbirine çarpıyor, bu çarpışmalardan göz kamaştırıcı yıldırımlar doğuyordu. Selene'nin gürültüyle savrulması, nihayet Mişa'yı derin uykusundan uyandırdı:

"Aman tanrım!.." diye haykırdı Mişa, "Şuraya bak, fırtınaya yakalanmışız" diyerek, güç bela dümenin başına geçti; "Bana bırak" dedi Ural'a. Daha deneyimli olmasına karşın Mişa da Selene'yi denetimine geçiremedi. Dönüşü olmayan kara bir tünele girmiştiler sanki ve gizli bir el tarafından aşağıya doğru çekiliyorlardı.

Gerçekten de korkunç bir fırtınaydı bu. Derin soluklar alıp veren bir deve benziyordu. Selene'yse, bu devin karanlık boğazında savrulup duran solgun bir yaprağa...

Havadaki fırtına, başka bir fırtınanın daha doğmasına neden olmuştu ki, bu fırtına Ural'ın içinde esiyordu. Yine korkmuştu. Ama, bu kez kimse onu korktuğu için suçlayamazdı. Yüzünde bir dehşet ifadesi vardı.

"Şimdi ne yapacağız?" derken sesi titriyordu. Mişa, Ural'ı duydu ama, sorusunu yanıtlamadı. Sanırım Ural da yanıt beklemiyordu. "Sonumuz geldi" demek istemişti sorarken.

Neyse ki, Mişa olması gerekenden daha sakindi. Buna benzer, nice tehlikeler atlatmıştı.

"Paniklersek, işte o zaman sonumuz gelir" dedi Ural'a; "Eğer, fırtınaya karşı ilerlemeyi başarırsak, kurtuluruz."

Bu hiç de kolay olmadı. Epey yükseklik kaybettikten sonra, fırtınanın etkisinin azaldığı bir çizgide, fırtınaya karşı ilerlemeyi başardı Mişa. Böylece, beklenenden

daha kısa bir sürede fırtınanın etki alanı dışına çıkabildiler. Kaptan Mişa'nın becerisi ve soğukkanlılığı, Selene'yi parçalanmaktan kurtarmıştı. Ural, derin bir "Oh!" çekti, ardından:

"Büyük bir iş başardın" diyerek, Mişa'yı kutladı.

Mişa:

"Sevinmek için erken. Henüz tehlike geçmiş değil."

Mişa'dan aldığı yanıt, Ural'ın yüzündeki gülümsemeyi dondurdu:

"Ne demek istiyorsun?" dedi azarlarcasına; "Fırtınayı geride bırakmadık mı?"

"Evet, bıraktık ama..."

"Öyleyse, yeni bir fırtına bekliyor bizi."

"Sanmam. Böyle büyük bir fırtınadan sonra, uzun bir süre yeni bir fırtına çıkmaz."

"O halde, ne diye kaygılandırdın ki beni?"

"Bir tuhaflık var; havayı bu denli karartan bir fırtınayla hiç karşılaşmamıştım."

"E, ne var bunda?"

"Hiç..." dedi Mişa, "Laf olsun diye söyledim."

Aslında, bu hiç de olağan bir durum değildi. Fırtına dağılmış, fakat fırtınadan arta kalan alacakaranlık yerli yerinde duruyordu. Kahramanlarımız, burunlarının ucunu görmekte güçlük çekiyorlardı. Ancak, Mişa yoldaşını kaygılandırmaktan çekindiği için, "Hiç..." deyip geçiştirmişti.

Aslını ararsanız, Ural da, Mişa'nın "Hiç.." deyişinde saklı anlamı sezmişti ama, Mişa'yı kaygılandıran şeyi duymak istediğinden emin değildi:

“Hiçse, iyi” dedi fısıldayarak; “Demek ki, işler yolunda.”

İşler gerçekten de yolunda mıydı? Keşke öyle olsaydı. Fırtına, tümüyle dindiği halde, karanlık açılacağına, gitgide koyulaşıyordu. Ve Selene, bu karanlıkta el yordamıyla ilerliyordu. İyi ama, nereye? Nereye gittikleri konusunda her ikisinin de bir fikri yoktu.

Ural, işlerin yolunda gittiğinden emin olmak istiyordu. Mişa’yı yoklamak için:

“Bunu da atlattık ortak” dedi. Usta kaptan Mişa, evet anlamında başını sallayarak karşılık verdi arkadaşına.

Ural üsteledi:

“Atlatamadık mı yoksa?”

“Tabii ki atlattık” dedi Mişa. Sesinde Ural’ı kuşkulandıracak bir yan yoktu.

“Yuhha!” diye bir çığlık attı Ural. Hemen ardından, Mişa’yı kucaklayarak kutladı; övgülere boğdu dostunu.

Mişa:

“Ne yaptım ki?” diyerek, yapmacıklı bir alçakgönüllülükle, bu övgüleri hak etmediğini söylediyse de, övünmek için karşısına çıkan bu eşsiz fırsatı kaçırmadı. Bir bilseniz ne kahramanlıklar yapmış, ne kahramanlıklar... İnanılmaz serüvenler yaşamış, büyük badireler atlatmış... Yazsa, kitap olurmuş...

Ural, Mişa’nın anlattıklarının ne kadarının gerçek, ne kadarının gerçekdışı olduğunu az çok ölçebiliyordu. Başka zaman olsa, başından geçenleri bire bin katarak, ballandıra ballandıra anlatan bu geveze maymunu sustururdu ama, bu kez iş başkaydı. Yaşamını ona borçlu olduğunu düşünüyordu haklı olarak. Diyetini de biri ötekinin türevi olan uzun öyküleri sabırla dinleyerek ödedi.

Bu arada, alacakaranlıktaki yolculuk da sürüyordu. Mişa, son öyküsünün en heyecanlı yerindeyken; Ural:

“Baksana Mişa,” dedi, “Bırak şimdi bunları. Sence de, şimdiye dek gün ışığına ulaşmamız gerekmiyor muydu?”

Öyküsü yarıda kaldığı için, Mişa’nın keyfi kaçtı:

”Evet ama,” dedi sıkıntıyla, “Fırtına sırasında hangi yöne sürüklendiğimizi bilmiyoruz. Kim bilir, belki de hep aynı yerde dolanıp durduk. Niçin sordun ki?”

“Bilmem” dedi Ural, “Gece gereğinden fazla uzadı gibi geldi bana.”

Gibisi fazlaydı. Düpedüz uzamıştı gece. Selene için bir gece ya da bir gündüz, hep aynı noktada duran bir nesneye oranla çok kısa bir an demekti. Bir iki saat gibi bir sürede, geceden gündüze, gündüzden geceye geçebiliyordu. Bu kez, saatlerce yol aldıkları halde, dünyanın aydınlık tarafına bir türlü ulaşamamışlardı. Son birkaç saattir iştahla öykü üstüne öykü anlatan Mişa, zamanın nasıl geçtiğini anlayamamıştı:

“O kadar oldu mu?” diye sordu.

“Oldu ya!”

“Şaşılacak şey!”

Ural, Kaptan Mişa’nın vurgusundan kaygılanacak bir durum olduğunu anladı. Mişa’nın gözlerinin içine bakarak:

“Açıkçası, yolumuzu yitirdik desene...” dedi.

Mişa, gözlerini Ural’dan kaçırarak:

“Üzgünüm” dedi, “Ne olduğunu ben de anlayamadım.”

Üzerinde durmadıkları bir şey daha vardı; fırtınaya yakalandıklarından bu yana, herhangi bir canlıyla da kar-

şılaşmamışlardı. Güneşi ve canlısı olmayan bir gezegene düşmüşlerdi sanki.

Ural bir yana, böylesi bir olay, Kaptan Mişa'nın da başına ilk kez geliyordu. Kelimenin tam anlamıyla, dostlarımızın başı fena halde dertteydi.

Güneş'i bir kez daha yitirmişti Ural.

XI

KILAVUZ Ç...

Umutlarının tükenmeye yüz tuttuğu, alacakanlıkta dolanıp durmaktan yoruldukları bir anda, Kılavuz Ç ile karşılaştı dostlarımız.

Alacakaranlıkta bir yama gibi duran, ufku aşağıdan yukarıya eğriler çizerek bölen beyaz çizgiyi ilk Mişa gördü. Sevinçle:

"Şuraya bak!" diye seslendi Ural'a.

Ural, gözlerine inanamadı. Telaşla gözlerini ovuşturarak, bir kez daha baktı. Mişa'nın açıklama yapmasına fırsat vermeden:

"Güneş doğuyor galiba" diyerek, sevindi.

Mişa:

"Ah keşke..." diyerek iç geçirdi, "Ama sanmam."

"Sanmazmış... Peki, bu ışık da neyin nesi?"

Mişa, dereyi görmeden paçayı sıvamak istemiyordu:

"Nerden bileyim!" dedi, "Birazdan anlarız."

Ne yazık ki, Mişa haklıydı. Gördükleri ışık değil, karşılarında uzanan buzullarla kaplı dağların en yüksek noktasından gökyüzüne doğru yükselen beyaz bir dumandı. Biraz yaklaşınca, dumanın kaynaklandığı ateşi de gördüler.

Ural, Mişa'dan Selene'yi ateşin olduğu yere indirmesini istedi. Mişa:

"Tehlikeli olabilir" diyerek, karşı çıktı Ural'a.

Mişa, haklı olabilirdi ama, başka çareleri de yoktu. Bu alacakaranlıkta, ne yaptıklarını bilmeden dolanıp durmaktansa, tehlikeyi göze alıp bir çıkış yolu bulmak daha akıllıca olurdu. Ural, yeniden, fakat öncekinden daha kararlı bir ifadeyle:

"Oraya inelim" diye komut verdi. Mişa, Ural'ı verdiği karardan caydıramayacağını anlamıştı.

"Eh, ne yapalım, kaptan sensin" diyerek, arkadaşının dediğini yaptı.

Çok geçmeden, beyaz dumanın yükseldiği dağın doruğuna sessizce konuverdiler. On beş-yirmi metre kadar ileride, tutuşmuş bir çalı yığınının başında, sırtı kendilerine dönük oturan bir adam gördüler. Ateşin başında oturan adam, bir heykel kadar kıpırtısızdı.

Ural, Selene'den yere inip:

"Merhaba...." diye seslendi adama.

"Merhaba..." dedi Mişa da; ama biraz tedirgin, biraz korkuyla.

Ateşin başında oturan adam, kahramanlarımıza dönüp bakmadı bile.

"Merhaba" dedi tok bir sesle; "Epey geciktiniz."

Ural ve Mişa, ateşin başında, istifini bozmadan oturan adamın son tümcesiyle donakaldılar. Soran gözlerle birbirlerine baktılar. Mişa:

"Geciktiniz mi dedi?" diye fısıldadı. Ural, başını salladı. Demek ki yanlış duymamıştılar.

“Gelin, şöyle oturun. Üşümüş olmalısınız” dedi, ateşin başında oturan adam, elindeki değnekle tam karşısında duran taşları göstererek.

Üşümüşler miydi? Doğrusu, bu akıllarına bile gelmemişti. Günlerdir, güneşsiz bir dünyada dolaşıp durmalarına karşın, hiç üşümediklerini fark etti Ural. Şimdi, üzerinde durdukları dağın başında sert bir rüzgâr esmesinin bile, kendisini üşütemediğini görerek şaştı. Yine de, adamın davetini kabul etti. Mişa da onu izledi ancak, kendisi için ayrıldığı anlaşılan taşa değil de, daha güvenlikli olduğunu düşündüğü Ural’ın kucağına oturdu.

“Ben Ural. Bu da arkadaşım Mişa...”

“Bahtsız maymun Mişa...” diye ekledi maymun dostumuz. Kendisine zarar verebileceğini düşündüğü biriyle tanıştığında hep böyle yapardı. Acındırıcı bir tavır takınarak, olası bir kötülükten korunduğuna inanırdı. Mişa’nın ağlamaklı yapmacıklığına, gülümseyerek karşılık verdi adam.

“Biliyorum” dedi, “Benim adım da Ç, Kılavuz Ç...”

İlginç bir ad diye düşündü Ural. Çokbilmiş Sincap’ın adlarla ilgili yaklaşımını duyduğu günden beri, o da adlar üzerinde düşünmeye başlamıştı. Ç’nin bir anlamı var mı diye sormak istedi ama, nedense vazgeçti. Peki, bu adı bir yerlerden duymuş muydu? Kulağına hiç de yabancı gelmiyordu. Düşündü düşündü, çıkaramadı. Kısaltılmış bir ad olmalı diye geçirdi içinden.

“Hayır” dedi Bay Ç, “Kısaltma falan değil, tamı tamına Ç... Hepsi bu.”

“Anladım” dedi Ural, “Tamı tamına Ç.”

Etkileyici bir sesi vardı Kılavuz Ç’nin. Tutuşmuş çalı-

lardan yansıyan ışık yüzünde alacalanıyordu. Işık-gölge oyunlarının çizdiği bu yüz, kusursuz denebilecek kadar güzeldi. Bir o kadar da gizemli... Tarih kitaplarının kapaklarında görülen, eski çağlara ait, taştan yontulmuş başları andırıyordu başı. Alnını süsleyen perçemi, biçimli burnu, ince ve sarkık bıyıkları, seyrek sakalları ve yüz hatlarındaki keskinlik, olağanüstü bir zekâ parıltısı taşıyan bir çift iri gözü tamamlamak için bir araya gelmişlerdi sanki.

Oturduğu halde, hayli uzun boylu olduğu anlaşılıyordu. Dinç ve kararlı görünümü, daha çok bir savaş kahramanı olduğu sanısını uyandırsa da, kayıtsız yüz ifadesi, görenlere, bilge bir kişilikle karşı karşıyasınız der gibiydi.

Ural hayranlıkla, Mişa ise hayranlığın yanı sıra endişeyle Kılavuz Ç'yi baştan ayağa süzdü. Bay Ç'de, izlendiğini bilen insanlara özgü bir tedirginlik gözlenmiyordu. Konuklarının kendisini izlemesine izin verirmiş gibi, kıpırdamadan duruyor, yalnızca arada bir –sönmesin diye– elindeki değnekle ateşi eşeliyordu.

Ural, "Biz..." diye söze girmek istedi ama, konuya böyle pat diye girmesinin uygun düşmeyeceğini düşünerek konuşmaktan vazgeçti.

"Biliyorum" dedi Kılavuz Ç, "Güneş'i arıyorsunuz."

Ural'ın kucağında süklüm püklüm oturan Mişa:

"Doğru!.." diye fırladı; "Peki ama nerden biliyorsunuz?"

"Sahi" dedi Ural; "Güneş'i aradığımızı nerden biliyorsunuz? Biraz önce de, geciktiğimizi söylemiştiniz?"

Kılavuz Ç, konuklarının merakını gidermek için aceleci davranmıyordu. Buna da şaşmamak gerekir; bütün bilge-

ler böyledir. Bir yere yetişecekmiş gibi alelacele konuşmaktan da, aklına her geleni ölçüp biçmeden söyleyenlerden de hoşlanmazlar. Konuşmanın çok önemli bir iş, titizlikle gerçekleştirilmesi gereken bir eylem olduğunu, onlardan daha iyi bilen yoktur. Coşkuların ve telaşların egemen olduğu bir konuşma biçeminin umulan yararı sağlayamayacağını da...

Bay Ç'nin yanıt vermekte geciktiğini düşünen Mişa, kendi sorduğu soruya, bilgisizliğine yaraşır bir açıklama getirdi:

"Anladım... Siz falcı, belki de büyücüsünüz."

Mişa'nın Bay Ç'yle ilgili yorumu, daha önce 'büyücü' görmüş Ural'ın midesini kaldırdı. Bir şey söylemedi ama, yüzündeki iğrenme ifadesi, Mişa'nın saçmaladığını düşündüğünü yeterince anlatıyordu.

Mişa, biraz da övgü olsun diye söylemişti bunu. Ancak Kılavuz Ç bu övgüden pek hoşlanmadı. Yüzündeki aydınlık ifade, garip bir sıkıntıyla gölgelendi. Konuğu tarafından "falcı" ya da "büyücü" olarak nitelendirilmesine katlanabilirdi ama, herhangi birinin böylesine temelsiz bir düşünceye sahip olmasıydı onu üzen. Falcıları ve büyücüleri kastederek:

"Onlar bırakın geleceği, burunlarının ucunu bile göremezler" dedi kızgın bir ses tonuyla; "Ve asla, kendilerinden yardım uman akılsızlardan daha fazla bir yetenekleri yoktur."

Mişa, kaş yapayım derken göz çıkardığını anlamakta gecikmedi. Boynunu bükerek özür diledi. Anladık diye düşündü, falcı değil, büyücü de... İyi de, buraya geleceklerini nereden biliyordu?

“Biliyorum” dedi Kılavuz Ç, “Çünkü Banibal söyledi.”

“Yaaa?” dedi Ural, gözleri parlayarak. Bu, her şeyi açıklıyordu. “Öyleyse, bize yardım etmek için buradasınız” diye atıldı.

“Bu size bağlı” dedi Bay Ç.

Ural, Bay Ç’nin yardım etmeyi, yerine getirilmesi gereken bir önkoşula bağladığını düşündü.

“Yeter ki, yardım edin. Ne isterseniz yaparız.”

“Sizden kendi adıma bir şey istediğim yok” dedi Bay Ç; “Ben de dostum Banibal gibi düşünüyorum; herkes aradığını bulabilecek çabayı göstermelidir. Kimse, bir başkasının aradığını bulamaz.”

“O halde, siz de kitaplarda sözü edilen yardımlaşmanın yüceliğine, dayanışmanın erdemine inanmıyorsunuz.”

“İnanıyorum” dedi Bay Ç; “Sana çelişkili gibi gelse de, inandığım bir şey daha var: Bizim için başkalarının bulduğu şeyi, çok kolay yitireceğimizden korkarım.”

Ural, Kılavuz Ç’nin yardım etmek konusunda pek istekli olmadığını düşündü. Tartışarak onu ikna edebilirdi. Bu nedenle, başlayan tartışmayı biraz daha alevlendirmek amacıyla:

“Bunu söylemek kolay” dedi.

Kılavuz Ç, yaşamı boyunca çok insan tanımıştı. Karşısındakinin her sözünü, her davranışını yorumlayacak bir deneyime sahipti. Ural’ın bu kışkırtıcı sözlerle nereye varmak istediğini sezinlemişti. Özünde, o da böylesine bir yardım biçimine karşı değildi. Ural’ın aradığını tartışa tartışa bulma isteğini saygıyla karşıladı. Gülümseyerek ayağa kalktı. İşaret parmaklarını kemeriyle pantolonunun arasına

sokarak, ateşin başında gezinmeye başladı. Ne söyleyeceğine iyice karar verdikten sonra:

"Haklısın genç arkadaşım" dedi, "Çene çalmak, her zaman için aradığını bulmaktan daha kolaydır" dedi.

Ural, böyle bir yanıt beklemiyordu. Kılavuz Ç'de kışkırtılmış bir ruh hali görünmüyordu. Tartışmanın ilk raundunu yitirdiğini anladı. Çünkü, tartışmalarda karşı tarafın haklı olduğunuzu söylemesi, kazandığınız anlamına gelmez. Alevlendirmeye çabaladığı tartışma, böyle giderse hiç başlamayacaktı. Fakat, sonsuzluğa yolculuk, Ural'a kolay kolay pes etmemesi gerektiğini öğretmişti. Kendini toparlayarak:

"On yaşında bir çocuğun karanlıklar ülkesinde tek başına yolunu bulmasının kolay olduğunu söyleyemezsiniz, değil mi?" dedi.

"Kolay demedim ki!"

"Ya ne dediniz?"

"Aradığını bilmezsen, sonuçta bulup bulmadığını da bilemezsin."

"Aramayı herkes bilir" diyerek âdeta saldırdı Ural. Artık tartışma kaçınılmazdı.

Gizleyemediği bir utku sevinciyle gözleri parladı. Ama Ural'ın unuttuğu bir şey vardı; Kılavuz Ç, usta bir satranç oyuncusuydu. Karşısındakinin her hamlesini yorumlayabiliyor, neyi amaçladığını öngörebiliyordu. İstese, tartışmayı bir anda bitirebilirdi. İşi uzatmasının altında, Ural'daki gizilgücü açığa çıkarma isteği yatıyordu. Bu nedenle, küçük konuğunun kendisinden istediğini hemen vermeye yanaşmadı. Yüzü ateşe dönük oturan Ural'a yaklaşarak, saçlarını okşadı. Tatlı tatlı gülümseyerek:

“Banibal, senin zeki bir çocuk olduğunu söylemişti. Yanılmış, sen çok zeki bir çocuksun” dedi.

Ural, övülmeye alışık değildi. Yanakları kızardı. Üstelik aradığı da bu değildi... Kılavuz Ç, yine aynı şeyi yapmış, tartışmayı yumuşatmayı başarmıştı. Ural, okşanan gururunu bir yana bırakıp:

“Herkes aramayı bilir, demiştim” diye üsteledi.

“Öyle mi?” diye sordu Kılavuz Ç; “O halde söyle bakalım, gemici Kolomb ne arıyordu?”

“Sanırım, Hindistan’a giden kestirme bir yol...”

“Doğru. Kutlarım. Çalışkan bir öğrenci olduğun anlaşılıyor. Peki, sonunda ne bulduğunu biliyor musun?”

“Amerika kıtasını.”

“İşte, bu doğru değil” dedi Bay Ç, “Herkes öyle sanıyor ama, Kolomb, koskocaman bir hiç buldu. Çünkü yola çıkarken, aradığına uygun, yeterince gelişkin bir yöntemi yoktu. Bu nedenle, okyanusu tam dört kez boş yere aştı. Bir şey buldu fakat, bulduğu şeyi tanımlayamadı. Hüzünle biten arayışların bir özetidir onun ömrü.”

Ural, Kolomb örneğindeki acıklı yanla ilgilenmedi bile. Gözleri ışıldadı. Sonunda Kılavuz Ç’den istediğini alabilecekti:

“Tamam işte!” dedi sevinçle, “Sizden, bana Güneş’i bulmanızı istemiyorum zaten. Güneş’i bulmamı sağlayacak formülü verin yeter.”

Ural’ın son sözleri, Kılavuz Ç’nin hoşuna gitmedi. Kaşları çatıldı. Belli ki, Ural’dan bu kadar büyük bir hata yapmasını beklemiyordu.

Yöntem ile formülün aynı şey olduğunu sanmak, dil

sürçmesi değilse, yanlış anlama olmalıydı. Yine de, alabildiğine yumuşak bir ses tonuyla:

"Aramanın ve bulmanın önceden bilinen bir formülü olduğunu nerden çıkardın? Ben, 'yöntem' demiştim; buysa bambaşka bir şeydir" dedi ve hemen ekledi, "Unutmamalısın ki, basmakalıp formüllere güvenerek yola çıkanlar, evlerine başkalarının binlerce kez bulduğu şeyle; yani avuçlarında kocaman bir hiçle dönerler."

Ural, kelimenin tam anlamıyla çuvallamıştı. Sözcük seçimindeki özensizliği, her şeyi berbat etmişti. Üf diye iç geçirdi. Amma da çetrefilli işmiş aramak. Henüz yöntemle formül arasındaki anlam farkını bilmiyordu; Güneş'i nasıl bulsundu?

Kılavuz Ç, küçük konuğunun yüzünü gölgeleyen yılgınlık ifadesini seçebiliyordu. Ural'ın elini tuttu, dostça sıktı:

"Selene, eskisi kadar iyi uçabiliyor mu?" diye sordu.

Ural, Kılavuz Ç'nin ne demek istediğini anladı. İçini sevinç kapladı. Şöyle ya da böyle, amacına ulaşmıştı:

"Evet" dedi, "Selene, hâlâ çok iyi."

Söz konusu Selene olunca, Kaptan Mişa dayanamayıp fırladı oturduğu yerden:

"İyi de laf mı!.. En iyisidir o" diyerek, kasım kasım kasıldı.

"Harika!" dedi Kılavuz Ç; "Ne duruyoruz öyleyse, hemen yola çıkalım."

Ural'la Kılavuz Ç, arasında geçen tartışmadan iyice sıkılan Mişa, 'Nereye?' diye sormayı aklına bile getirmedi. Öylesine bir "Hurra!.." çekti ki, sesi karşıki dağlara çarpıp, geri döndü.

Bay Ç'nin güven uyandıran kişiliği, Ural'ın soru sormasına gerek bırakmıyordu ama, Kılavuz'un söylenen her şeye sorgusuz sualsiz uyan bir çocuğu yeterince zeki bulmayacağı düşüncesiyle, sormadan edemedi:

"Nereye gidiyoruz?"

"Güneş Labirenti'ne gidiyoruz" dedi Bay Ç. "Gerçek Güneş Labirentine..."

Mişa, belleğini yokladı. Onca yer gezmişti de, 'Gerçek Güneş Labirenti' diye bir yer duymamıştı. Demek hâlâ görmediğim yerler varmış diye geçirdi içinden.

Ural içinse, sonsuzluk yolculuğunda her yer yeniydi. Gerçek Güneş Labirenti'ni görmek için can atıyordu.

Dümenin başına yine Kaptan Mişa geçti. Kılavuz Ç'nin tarif ettiği yolu izleyerek, Selene'yi dağların, denizlerin üzerinden aşırdı. Tam olarak ne kadar sürdüğünü ölçemedikleri yolculukları, ağaçlarla kaplı bir vadinin, tatlı bir eğimle, sonsuz gibi duran bir düzlüğe açıldığı yerde bitti.

Selene'den ilk Ural indi. Göz alabildiğince uzayan düzlüğün ufka yaslandığı noktasında duran dev karaltıyı görmesi güç olmadı. Dönüp, Kılavuz Ç'ye baktı. Kılavuz Ç, bakışlarını ufuktaki karaltıya dikmiş, hiç kıpırdamadan duruyordu. Ural, Ç'nin ısrarlı bakışından ne yapması gerektiğini çıkarsamıştı. Hiçbir şey sormadan koşmaya başladı. Mişa da arkasından... Koştular... Koştular... Koştular... Onlar koştukça, karaltı, onlardan uzaklaşıyor gibiydi. Düşe kalka, koşa yuvarlana, sonunda ufka vardılar.

Uzaktan gördükleri şey, devasa bir ahşap kapıydı. Ovanın ortasında tek başına bir kapı... Yanında yöresinde hiçbir yapı yoktu. Kapının üzerinde, oyma işlemelerden

oluşan, geçmişle geleceğin iç içe geçmiş daireler halinde buluştuğu motifler vardı. En içteki dairenin ortasında bir yıldız; dış dairenin çevresinde, uzunlu kısalı dikey çizgiler vardı ki, bu da güneşi simgeliyordu. Güneş motifinin hemen üstünde, mağara resimlerini andıran eskil bir yazı; altında ise, gayet düzgün çizgilerden oluşan ve hayli gelişkin bir uygarlığa ait olduğu sanısını uyandıran bir başka yazı göze çarpıyordu. Bu yüzden, bu kapının eskil bir uygarlığa mı, yoksa geleceğin dünyasına mı açıldığını anlamak için içeri girmek gerekiyordu.

Ural, kapıyı iyice inceledikten sonra dönüp Kılavuz Ç'ye baktı. Üç beş metre gerisinde duruyordu Kılavuz Ç. Duruşundaki gönenç, Ural'a doğru yolda olduğunu anlatıyordu: "Aradığını o kapının ardında bulacaksın" der gibi bakıyordu.

Ural'ın içi kıpır kıpırdı. Gözlerindeki sevinç ışıltısı, büyüdü büyüdü, kocaman bir gülümsemeye dönüştü. İşte yolun sonuna gelmişti. Birkaç adım daha atarak, kapıya dokunacak kadar yaklaştı. İnce parmaklarını okşarcasına kapıda gezdirdi. Ardından usulca kapıyı tıklattı. Ses soluk çıkmadı. Elinin sırtıyla bir kez daha tıklattı kapıyı. Yine ses çıkmadı. Üçüncüsünde, daha sert bir biçimde çaldı kapıyı. Boşunaydı...

"Kimse yok mu?" diye bağırdı.

Yanıt bekledi bir süre. I-ıh... kimse yoktu. Şimdi ne yapmalıyım der gibi Kılavuz Ç'ye baktı. Ç, kapıyı böyle açamayacağını belirtircesine başını salladı. Ural, kaşlarını kaldırarak, bir kez daha ne yapması gerektiğini sordu.

Bay Ç:

"Birilerinin sana kapıyı açmasını bekleme" dedi.

“Haklısınız” dedi Ural; dedi ama, Bay Ç’nin ne demek istediğini anlayamamıştı. İki eliyle birden kapıya abanarak, dev kapının açılmasını umdu. Çocuk gücüyle, bu dev kapıyı açması olanaksızdı elbette. Sırtıyla abandı, yine açamadı. Omzuyla vurdu, omzu acıdı.

Başlangıçtaki soğukkanlılığını yitirmişti. Söylemek istemezdim ama, acınacak bir telaş içindeydi. Ne yapacağını bilemez halde kapının önünde dolaşıyor, omuzluyor, sırtlıyor, hatta hızını alamayarak tekmeliyordu kapıyı. Kan ter içinde kalmıştı. Sinirden eli ayağı titriyordu. Dönüp, boş gözlerle kendisini izleyen Mişa’yı azarladı:

“Hadi dostum, orda öyle miskin miskin oturacağına bana yardım et!”

Mişa, Ural’ın kendisine karşı davranışlarında ileriye gittiğini düşündüyse de, dostunun güç durumda olduğunu hesaba katarak, kabalaşmasını anlayışla karşıladı. Kapıyı omuzlayarak açabileceklerine inanmasa da, arkadaşının yardımına koştu. Birkaç kez de birlikte omuzladılar. Kapı, bana mısın demedi...

Sonunda bitkin düşen Ural, sırtını kapıya dayayarak yere oturdu. Terini sildi, lanetler okudu. Yenildiğini kabul etmek istemiyordu. Gelip başında dikilen Bay Ç’ye, bu ne biçim kapı der gibi baktı. Bakışlarında kızgınlık, umutsuzluk ve yardım isteği kol kolaydı.

Bay Ç elini Ural’ın omzuna koyarak:

“Sakın bana, yapabileceğin tek şeyin, evrenin en dayanıklı kapısını kırmaya çalışmak olduğunu söyleme” dedi.

Ural, ağlamaklı bir sesle:

“Gördün işte, açılmıyor” dedi, “Başka ne yapabilirim ki?”

Ural, Kılavuz Ç'den yanıt beklerken, araya Mişa girdi. Her zamanki kolaycı tavrıyla:

"Madem ki, kapının yanlarında duvar yok, neden yanından dolaşarak, içeri girmiyoruz ki?" diye sordu.

Bay Ç:

"Bir dene istersen" dedi. Ses tonundan, kapının yanından dolaşarak içeri girilemeyeceğini çıkarsamak güç değildi. Mişa, yine de denemek istiyordu. Yerinden fırlayarak, kapının bir sağına, bir soluna baktıktan sonra, çarçabuk gelip yerine oturdu. Kılavuz Ç haklı çıkmıştı. Kapının her iki yanında, kül rengi bir sisle örtülü uçurum vardı. Mişa'nın bilinen kötümserliği yine depreşti:

"Asla bu kapıdan içeri giremeyeceğiz" dedi.

Bay Ç, Mişa gibi düşünmüyordu:

"Eğer bu bir kapıysa, mutlaka açılabilir" diyerek, kahramanlarımızı teslim alan karamsarlığa karşı savaş açtı.

Ural:

"Öyleyse, denemediğimiz bir yol daha kalmış olmalı" dedi.

"Bir yol daha..." diye söylenmeye başladı Mişa; "Bir yol daha... Bir yol daha ha!.. Ne kadar da açık konuşuyorsunuz öyle. Bilmece gibi konuşmanızdan bıktım."

Bay Ç, Mişa'nın kızgın sözlerine aldırmadı. Sabırlı bir öğretmen edasıyla gülümsedi.:

"İşe, kapıların olağan zamanlarda nasıl açıldığını anımsamakla başlayabiliriz" dedi.

Mişa, "Eyvah!" dedi içinden, bunlar yeniden uzun ve sıkıcı bir tartışmaya tutuşacaklar... Şansı varmış ki, korktuğu başına gelmedi.

“Evet!..” diye bağırdı Ural, “Nasıl düşünemedim” diye başını yumrukladı: “Bir anahtarı olmalı bu kapının...”

“Tabii ya...” diyerek, arkadaşını destekledi Mişa; “Her kapının mutlaka bir anahtarı vardır.”

“Ama nerde?”

Mişa, Bay Ç’yi göstererek:

“Ona sor” dedi. Bay Ç, onları duymazlıktan geldi. Ural, anlaşıldı dedi kendi kendine; iş yine başa düştü. Kalkıp anahtarı aramaya koyuldu.

Hızlı devinimlerle her taşın altını yokluyor, deliler gibi ordan oraya koşturuyordu. Bir süre sonra Mişa da Ural’a katıldı. Birlikte zorlu bir arayışa giriştiler. Her yere baktılar ama, anahtarı bulamadılar. Sonunda aramaktan bezip, büyük bir meşe ağacının altına uzanıverdiler. Sonsuz düzlükteki tek ağaçtı bu. Gövdesinde, bir elin sığabileceği büyüklükte bir kovuk vardı. Bakışlarını kovuğa dikti Ural.

“Davran Mişa!” dedi heyecanla; “Anahtarı bulduk galiba.”

Mişa, Ural’dan önce fırladı. Doğasından aldığı çeviklikle, ağaca tırmanıp küçük kovuktan içeri baktı:

“İçerisi çok karanlık” diye seslendi Ural’a.

Ural, dönüp kendilerini izleyen Bay Ç’ye baktı. Bay Ç, el hareketleriyle, hedefe yaklaştıklarını müjdeledi. Ural, kılavuzundan aldığı işaret üzerine, elini sakınmadan kovuğa daldırdı. Bir süre arandıktan sonra:

“Buldum onu!.. Buldum işte!..” diye haykırdı.

Altından yapılmış, büyükçe bir anahtardı bu. Yassı tutamağında, dikkatle bakılınca görülebilen bir yılan kabartması vardı. Ural, anahtarı sıkı sıkı kavrayarak, Bay Ç’ye doğru koştu.

“Başardım” dedi sevinçle.

Bay Ç, alnından öperek kutladı dağların adaşını.

“Evet” dedi, “Başaracağından kuşkum yoktu zaten.”

“Şanslıydım biraz.”

“Rastlantı da önemlidir” dedi Bay Ç; “Yaşam dediğimiz de büyük bir rastlantıdır aslında...”

XII

SONSUZLUK SANDALIDIR BU DÜNYA...

Şimdi, Gerçek Güneş Labirenti'ne açılan kapının önünde duruyordu kahramanlarımız.

Ural'ın omzuna tüneyen Mişa'nın kalbi, yerinden fırlayacakmış gibi küt küt atıyordu. Ural, arkadaşının kalbinin atışını duydu. Elindeki anahtarı okşadı. Anahtar deliğine soktu. Üç kez çevirdi. Son çevirişinden sonra, kapı sessizce aralandı. Aralanan kapıdan dünyaya doğru, rengârenk buharlarla birlikte, duyanlara ölümsüzlük duygusu veren bir müziğin notaları yayıldı. Şimdiye dek yaşadıkları en olağanüstü andı bu. Sessiz ve karanlık günlerden sonra, müziğin ve renklerin kaynaştığı bu an, inanılmaz geldi dostlarımıza.

Ural, "Hadi içeri girelim" demek için dönüp Bay Ç'yi aradı gözleriyle. Rengârenk buharlar arasında kalmıştı Bay Ç. Derken, büsbütün silindi silüeti... Ural, 'N'olur gitme' diye yalvarmak istedi. Sözcükler boğazında düğümlendi, hiçbir şey diyemedi. Sevmeye gelmiyor diye düşündü üzülerek; sevgi, er geç ayrılığı çağırıyor...

"Hiç değilse veda edebilirdi..." diye sitem etti Mişa.

Ural:

"Kim bilir, belki de yanımızdadır hâlâ" dedi.

Rengârenk buharlar tüten, büyüleyici bir müziğin yayıldığı kapının önünde, baş başa kalakaldı dostlarımız. Ural, Mişa'nın ellerinden tutarak:

"İçeri girelim" dedi. Mişa, Ural'ın omzundan yere atladı:

"Şey..." dedi çekinerek, "İstersen sen yalnız git. Ben burda beklerim."

Ural, dostunun bu sözlerine bir anlam veremedi:

"Neyin var?" diye sordu; "Güneş Labirenti'ni görmek istemiyor musun yoksa?"

"İstiyorum" dedi Mişa, "Hatta can atıyorum ama..."

"Eee?"

"Korkuyorum."

Bir zamanlar, arkadaşları tarafından 'korkak' diye çağrılan Ural, şimdi korktuğunu söyleyen bir başkasına, korkusunun yersiz olduğunu anlatmaya hazırlanıyordu. Nasıl da değişmişti! Kişiliğindeki bu inanılması güç değişimi sonsuzluk yolculuğuna borçluydu. Her serüven yeni bir şey öğretmişti ona. Giderek aydınlanan bilinci, içinde çöreklenen korkuları söküp atmıştı. Birine korkaksın demekle, yardım edilemeyeceğini iyi biliyordu. Bu yüzden tersini yaptı:

"Hadi dostum... Bırak benimle oynamayı. Senin yeryüzünün en korkusuz maymunu olduğunu herkes biliyor" dedi.

"Ben mi?" diye hayretle sordu Mişa; "Yeryüzünün en korkusuz maymunuymuş!.. Daha neler... Güldürme beni."

"Fırtınaya yakalandığımızda yaptıklarını unuttun mu?"

"Elbette unutmadım."

"Öyleyse?"

“Sana bir sır vereyim mi? Ödüm patlamıştı o gün.”

Ural, Mişa’ya inanmadı. Kendisiyle gelmemesinin altında, başka bir neden yatıyor olmalıydı. Bir bildiği vardır dedi kendi kendine ve üstelemedi:

“Pekâlâ sevgili dostum, işte ayrılık anı geldi.”

Sarılıp uzun uzun kucaklaştılar. Gözyaşları birbirine karıştı. Ayrılıp birkaç adım uzaklaştılar. Sonra, yeniden koşup sarıldılar birbirlerine.

Ural:

“Alışmıştım sana” diye hıçkırdı.

“Ben de...”

“Yeniden görüşür müyüz dersin?”

“Dünya küçüktür diyorlar.”

“Dünya küçüktür diyelim biz de.”

“Dünya küçüktür...”

Ural, Mişa’dan güçlükle ayrıldı. Geri geri adım atarak uzaklaştı dostundan. Yüreğinden bir parça daha kopmuştu sanki. İçi sızladı. Ani bir kararla geri dönüp hızla kapıdan içeri daldı. Gökkuşağındaki bütün renklerin kaynaştığı renkli sisin içinde gözden kayboldu.

Şimdi bir renk karmaşasının içindeydi. Göz gözü görmüyordu. Ayaklarının parmak uçlarıyla önce bastığı yeri yokluyor, bir tehlike olmadığını anlayınca adımını atıyordu. Attığı her adım, çevresini bürüyen renkli sisi biraz daha inceltiyor, görme mesafesini uzatıyordu. Birkaç dakikalık yürüyüşten sonra, yoğun ve renkli sis bütünüyle dağıldı. Durup çevresine bakındı Ural. Dümdüz uzanan bir yolun tam ortasında duruyordu. Yol kıyısında, sağlı sollu dizilen büyük çınar ağaçları, gökyüzünde el ele vermiş, yolun üstünü –sanki– yeşil bir çadırla örtmüşlerdi.

Ancak bir tuhaflık vardı bu yolda; perspektif kuralının tersine, uzadıkça genişliyordu. Yolun bittiği noktada, yolu baştan başa kesen, kale duvarlarına benzeyen yüksek bir duvar; duvarın oluşturduğu ufuk çizgisinin tam ortasında, portakal renginde bir ışıma göze çarpıyordu.

Büyülenmiş gibiydi Ural. "Ne kadar da güzel..." diye fısıldadı. Ardından hızlı adımlarla yürümeye başladı, derken koşmaya... Bir an önce güneşe ulaşmak istiyordu. Koştu... Koştu... Koştu... O koştukça aydınlanıyordu dünya.

Yüksek duvara ulaştığında soluk soluğa kalmıştı. Kendini sırtüstü yere bıraktı. Birkaç dakika dinlendikten sonra, ayağa kalktı. Duvar boyunca yürümeye başladı. Yaklaşık yirmi metre arayla, iki açık kapısı olduğunu gördü duvarın. Labirent adı verildiğine göre, bu kapılardan biri yok oluşa, öteki güneşe açılıyordu. Ural, biraz geri çekilip yukarı baktı. Portakal renkli ışıma, iki kapının tam ortasında duruyordu. Ortada duran ışımaya bakarak, hangi kapının güneşe açıldığını anlamak olanaksızdı.

Önce, sağdaki kapıya baktı. Kapının hemen üstünde, uçları yukarı bakan bir at nalı; nalın içindeyse, dış kapıda gördüğüne benzer bir güneş kabartması çakılıydı. Başını uzatarak içeri göz attı. Dışarıya göre daha aydınlıktı. Güneşe açılan kapı bu olmalı diye düşündü. Ancak, kesin kararını vermeden önce, soldaki kapıya da baksa iyi olurdu. İlk bakışta, iki kapı arasında pek bir fark yoktu. Sağdakinde olduğu gibi, bu kapının üzerinde de, aynı güneş kabartması çakılıydı. Farklı olarak, çatal dilli bir yılan deseni, kıvrılarak ortasından ikiye bölmüştü güneşi.

Güneşe giden yol hangisiydi ve Ural hangi yolu yeğleyecekti? Doğrusu, kahramanımızın işi zordu. İkisinden

birini seçecekti. Ya çıkmaz bir yolda yok olup gidecek ya da güneşi bulacaktı.

Yaşam, bazen üçüncü bir seçenek bırakmaz insana; bu da öyleydi. Keşke elinde şaşmaz bir pusula olsaydı; bir ipucu, bir im ya da bir kılavuz...

Yok muydu? Vardı. Evet, elinde yeterince işe yarar bir ipucu vardı ama, heyecanından olsa gerek, ilk anda aklına gelmemişti. "Anahtar..." diye mırıldandı. Kovukta bulduğu anahtarın üzerinde, bir yılan kabartması olduğunu anımsadı. Soldaki kapının üzerinde olan yılan motifinin aynısıydı. Güneşe giden yolu buldum diye sevindi Ural.

Gelip soldaki kapının önünde durdu. Hızla atan kalbinin sesini dinledi bir süre. Heyecanının dinmesini bekledi. Eşikten içeri atacağı bir adım, aydınlık bir dünyaya ulaştıracaktı onu. Ancak, atlanmaması gereken bir ayrıntı daha vardı; Ural'ın yılan saplantısı...Yılanın adı bile tüylerini diken diken etmeye yetiyordu. Ya bu yolda gerçek bir yılan varsa...

En iyisi vazgeçip geri dönmek dedi kendi kendine. Ölene dek karanlıkta ve yapayalnız.. Çok sıkıcı olurdu herhalde. Herhalde ne demek; kesinlikle sıkıcı olurdu, hatta korkunç! Yılanlı kapının önünde ikircikler içinde kalakaldı. Eşikte durmak diyorlar buna; yani karar verememek... Bundan daha kötü bir duygu olamazdı. Annesinin 'en kötü karar kararsızlıktır' sözünü anımsadı. Yüreği büsbütün daraldı.

Açıkçası yine korkuyordu. Yere uzanıp gözlerini kapadı. Sırasıyla, babaannesinin korku yılanından söz ederken dehşete kapılmış yüzü, yaşlı büyücünün sepetten çıkardığı yılan ve tükürüklü su kâsesi geçti gözlerinin önünden. Değişen bir şey yoktu. O gün, korkusu tükü-

rüklü suyu içirmişti kendisine, şimdi sonsuza kadar karanlıkta ve bir başına yaşamasını buyuruyordu.

"Hayır..." diye haykırdı birden; "Bu kez dediğini yapmayacağım."

Ayağa kalktı. Yumruklarını sıktı. Sonsuzluğa yolculuk boyunca, üstüne üstüne gittiği korku yılanına, son darbeyi vurmaya hazırdı artık. Derin bir soluk aldı. Kesin kararını vermişti. Hızla kapıdan içeri daldı.

Açık duran kapı, o girdikten sonra kendi kendine kapandı. Ural dönüp bakmadı bile. Labirentin dümdüz uzanan ilk bölümünü, kararlı adımlarla geride bıraktı. İkiye bölünen yol ağzında durdu. Yollardan biri aşağı doğru iniyor, öteki yukarı doğru çıkıyordu. Yaşamda hiçbir şey kolay değildi. Yokuş aşağı inen yol, kolaycılığa alışmış olanları şaşırtmak için konulmuş olmalıydı. Ural, işin kolayına kaçmadı. Engebeli yola doğru seğirtti. Değil mi ki, güneş de yukarıdaydı.

Tepeye tırmandığında soluk soluğa kalmıştı. Şimdi de yol üçe bölünüyordu. Duvara yaslanıp biraz soluklandı. Yeniden karar vermesi gerekiyordu. Sol taraftaki yola yöneldi. Birkaç adım attı. Durdu. Çok karanlıktı. Hiçbir şey görünmüyordu. Yolu çevreleyen duvarlar üç beş adım ötede, karanlık bir noktada buluşmuşlardı. Kulak kabarttı. Taşlara çarpan su sesini duydu.

Ortadaki yol, soldakine oranla daha genişti. Yolun ağzı yemyeşil çalılarla kaplıydı. Bu yol da karanlıktı. Yine kulak kabarttı Ural; ıslığa benzer bir ses duydu.

Sağdaki yolu çeviren duvarlar yosunlarla kaplıydı. Belirgin bir serinlik ve yoğun bir küf kokusu, bu yolu diğerlerinden ayıran özelliklerdi.

Ural, yerden bir taş alıp fırlattı. Fazla uzağa gitmemiş-

ti taş, duvara çarparak yere düştü. Bir yarasa karaltısı karşıdan karşıya geçti.

Hiç tereddüt etmeden, ortadaki yolu yeğledi. Duvarda asılı iki meşaleden birini aldı ve ilerlemeye başladı. Önceki gibi, engebeli bir yoldu bu da. Sık sık büyük kayalarla ya da su birikintileriyle kesiliyordu. Ural, güç de olsa, bu engelleri birer birer aşıyordu. Aştığı her engelden sonra, hava bir parça daha aydınlanıyordu. Öyle ki, artık nesnelerin renkleri seçilebiliyordu. Elindeki meşaleye gereksinimi kalmamıştı. Atmayı düşündü fakat, ileride kendisini nelerin beklediğini bilemediği için vazgeçti bu düşüncesinden.

Yolunu yine büyük ve dik bir kaya kesmişti. Güçlükle ve birkaç kez de düşme tehlikesi atlatarak kayanın üstüne çıkmayı başardı. Oturup aşağı baktı. Gördüğü şey şaşırtıcı değildi. Aşağıda onu bir yılan bekliyordu. Kafasını kaldırmış Ural'a bakıyordu. İnanmayacaksınız ama, en küçük bir korku duymadı Ural. Onunla karşılaşacağından emindi. Doğru yolda olduğunu düşünerek, sevindi. Güneşle arasındaki tek engel bu yılandı.

Sesinin en kalın tonuyla, oturduğu yerden:

"Merhaba!" dedi yılana.

Yılanın göğsü belirgin bir biçimde inip kalkıyordu. Sanki soluk almakta güçlük çekiyordu. Gözlerinde fer kalmamıştı; kısılmış bir lamba gibi ipildiyordu. Derisi pörsümüş, kabarmış, soyulmaya yüz tutmuştu.

"Mer-ha-ba..." diye yanıtladı Ural'ı. Sözcüğün her hecesini ayrı ayrı vurgulamıştı. Sesi, derinlerden ve çatlayarak geliyordu. "Gerçek Güneş Labirenti'ne hoş geldin" diye ekledi.

Sesinde, dostça bir sıcaklık olduğu söylenemezdi.

Düşmanca da değildi ama. Bu bulanık sesin içerdiği gizli anlamı çözemedi Ural. Bu yüzden, ölçülü bir içtenlikle:

"Hoş bulduk" dedi.

"Benim adım Mara."

"Benimki de Ural."

"Sevindim" dedi Mara; laf olsun diye söylemişti bunu. "Söyle bakalım, burada ne arıyorsun?" diye soruşundan, Ural'ı görmekten pek sevinç duymadığını anlamak zor değildi.

"Güneşi arıyorum" dedi Ural.

Ural'ın yanıtıyla birlikte, öksüre aksıra gülmeye başladı Mara. Gülüyor muydu, yoksa acı mı çekiyordu, belli değildi.

Mara'nın bu tuhaf gülüşü Ural'ın sinirini bozdu.

"Gülecek ne var bunda?" diye çıkıştı.

"Çok şey var" dedi Mara, "Siz insanların karanlıkta yaşamayı kanıksadıklarını, hatta bundan mutluluk duyduklarını düşünmeye başlamıştım. Yıllar var ki, kimse uğramadı Gerçek Güneş Labirenti'ne."

"Uğramazlar tabii. Onlar, benim gibi güneşlerini yitirmediler ki!.."

"Yanılıyorsun. Birçoğu karanlıkta yaşıyor. Ya bunun farkında değiller ya da benimle karşılaşmaktan korktukları için karanlığa katlanıyorlar" dedi Mara. Ardından şiddetli bir öksürük nöbetine tutuldu.

Demek ki, beni korkaklıkla suçlamakla haksızlık yapmışlar diye düşündü Ural. Acı acı gülümsedi. Kendi korkaklıklarını gizlemek için, başkalarını korkaklıkla suçlamak... Ne büyük kurnazlık diye geçirdi içinden.

Mara'nın gittikçe şiddetlenen öksürükleri, onu daldığı düşüncelerden uyandırdı. Acıdı Mara'ya:

"Üşütmüş olmalısın" dedi, "Çok kötü öksürüyorsun."

"Hayır... Hayır, iyiyim" dedi Mara, "Yalnızca çok fazla yaşlandım. Ciğerlerim yoruldu artık."

Bir yılanın kaç yaşındayken yaşlı sayılabileceğini merak etti Ural.

"Bütün yaşlılar gibi ben de, kaç yaşımda olduğumu unuttum. İlk insanla birlikte doğduğumu, insanlıkla akran olduğumu söylersem, yaşım ortaya çıkar sanırım."

"Anlıyorum" dedi Ural. Gerçekten de anlamıştı. Mara, herkesin içinde bir parçası olan o korku yılanıydı. İnsanların yarattığı bir canavar, akıllarını hapsettikleri bir kafes, her buyruğuna boyun eğdikleri bir sesti. Bir türlü doyuramadıkları bir açlıktı Mara... Kötü bir düş, bir kâbustu o...

"Anlayabileceğini sanmıyorum" dedi Mara, sırıtarak.

"Sen öyle san. Şimdi çekil yolumdan da, geçeyim. Burada, bu karanlık dehlizde, seninle birlikte yaşlanmaya niyetim yok."

"Demek, güneşi bulmakta kararlısın. Geçmeye kalkışmadan önce, bunu daha önce deneyenlerin acı öykülerini dinlemek istersin belki."

"Masal dinlemeye bayılırım ama, zamanım yok. Uzatma da çekil yolumdan."

Mara, kesik kesik öksürerek:

"Pekâlâ!" diye bağırdı; "Güneşe ulaşmak için önce beni çiğnemelisin."

Mara'nın restini gördü Ural:

“İyi öyleyse” dedi ayağa kalkarak, “Ben de çiğnerim.”

Kayarak aşağı indi. Çatal dilini çıkarıp tısladı Mara. Ural tınmadı bile. Üstüne doğru yürüdü. Mara telaşlanmıştı. İyice gerileyerek bir daha tısladı:

“Yaklaşma!” diye bağırdı korkuyla, “Sakın yaklaşayım deme, yoksa sokarım.”

“Hadi ordan!” dedi Ural, “Yoksun sen.”

Basıp geçti üzerinden Mara’nın... Basıp geçti korkularını... Ardında kaldı karanlıklar. Gururluydu. Döndü geriye baktı. Az önce Mara’nın durduğu yerde, bir avuç kül gördü ve küçük bir toz bulutu.

Kollarını açıp koşmaya başladı. Önündeki karanlık perde, inceldikçe inceldi ve yok oldu sonunda. Portakal renkli güneş, tepelerin ardından yüzünü gösterdi. Büyüdü dünya, büyüdü ağaçlar, dağlar büyüdü... Büyüdü denizler maviliğince, ırmakların yatakları genişledi. Büyüdü kuşların kanatları, karıncaların sırtındaki buğday tanesi... Uzadı günleri kelebeklerin... Ve Ural... Bütün bunlarla aynı anda büyüdü. Kendini atıverdi çimenlerin üzerine, kurtuldum dedi.

...

Annesi:

“Hadi oğlum, uyan artık” dedi perdeleri açarken. Pencereden içeri dolan güneş ışığı, gözlerini kamaştırdı. Bir ıslaklık hissetti yüzünde. Ürpererek gözlerini açtı. Küçük ve kabarık sarı tüylü bir kedi, yanaklarını yalıyordu. Kucağına aldı Güneş’i. Okşayıp öptü.

“Seni yaramaz kedi!” diye fısıldadı kulağına, “Korkuttun beni.”

S O N